



Facultade de Filoloxía e Tradución

(*)

Horarios

Horarios

http://webs.uvigo.es/fft/index.php?option=com_rokdownloads&view=folder&Itemid=74

Grao en Estudos de Galego e Español

Materias

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V01G160V01501	Comunicación nas empresas e nas institucións en galego e español	1c	6
V01G160V01502	Gramática española I	1c	6
V01G160V01503	Gramática española II	1c	6
V01G160V01504	Fonética e fonoloxía do español	1c	6
V01G160V01505	Literatura medieval galega-portuguesa	1c	6
V01G160V01506	Panorama das literaturas lusófonas	1c	6
V01G160V01507	Seminario de literatura galega ata 1900	1c	6
V01G160V01508	Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936	1c	6
V01G160V01601	Sociolingüística e planificación lingüística do galego e do español	2c	6
V01G160V01602	Gramática galega I	2c	6
V01G160V01603	Gramática galega II	2c	6
V01G160V01604	Fonética e fonoloxía do galego	2c	6
V01G160V01605	O teatro da literatura española dos séculos XVI e XVII	2c	6
V01G160V01606	Poesía e prosa da literatura española dos séculos XVI e XVII	2c	6

V01G160V01607	Literatura medieval española	2c	6
V01G160V01608	Literatura hispanoamericana: Narrativa e ensaio	2c	6
V01G160V01901	Comunicación científica- técnica en galego e español	1c	6
V01G160V01902	Comunicación nos medios (en español e galego)	1c	6
V01G160V01903	O español coloquial e as súas variedades	1c	6
V01G160V01904	Edición de textos	1c	6
V01G160V01905	Lingüística, comunicación e cognición	1c	6
V01G160V01906	Edición de textos literarios	1c	6
V01G160V01907	Literatura e cine	1c	6
V01G160V01908	Historia do libro	1c	6
V01G160V01909	Tradución literaria	1c	6
V01G160V01910	Obradoiro de produción de textos literarios	1c	6
V01G160V01911	O español e o galego como segundas linguas	2c	6
V01G160V01912	Prácticas de gramática contrastiva	2c	6
V01G160V01913	Lingua de signos española	2c	6
V01G160V01914	Dialectoloxía do galego	2c	6
V01G160V01915	Lexicografía do español e do galego	2c	6
V01G160V01916	Linguas da Península Ibérica	2c	6
V01G160V01917	As escritoras da historia literaria	2c	6
V01G160V01918	Literatura latina	2c	6
V01G160V01919	Estética e teoría da arte	2c	6
V01G160V01920	Seminario de literatura hispánica	2c	6
V01G160V01921	Textos canónicos da literatura galega	2c	6
V01G160V01922	Crítica literaria	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación nas empresas e nas institucións en galego e español**

Materia	Comunicación nas empresas e nas institucións en galego e español			
Código	V01G160V01501			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Profesorado	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Correo-e	ianaya@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia analiza as cuestións fundamentais relacionadas coa comunicación dentro do ámbito empresarial e institucional.			

Competencias

Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Articular estratexias orientadas á creación de ensaios, informes, memorias, correos electrónicos e demais tipos de escrito co propósito de mellorar a comunicación escrita en contornas profesionais.	CB2	CE1 CE7	CT4
Dotar do coñecemento e técnicas que se necesitan para a correcta interpretación textual, así como para coñecer os mecanismos de orientación ideolóxica en calquera tipo de texto.	CB3	CE5 CE13	CT2
Afianzar as habilidades de comunicación tendo en conta os facilitadores e barreiras e os distintos estilos persoais de comunicación.	CB4	CE9 CE13	

Contidos

Tema	
Tema 1. A comunicación na empresa e nas institucións	1.1. Relación entre organización e comunicación. 1.2. Niveis de comunicación na empresa.

Tema 2. A comunicación verbal e non verbal	2.1. Os sistemas de comunicación non verbal na empresa e nas institucións. 2.2. Factores que favorecen a comunicación entre persoas.
Tema 3. Documentos básicos na empresa	3.1. O certificado. 3.2. O curriculum vitae. 3.3. A carta de presentación. 3.4. A nota de prensa.
Tema 4. A carta	4.1. Principios xerais. 4.2. Modelos de cartas máis frecuentes.
Tema 5. O correo electrónico	5.1. Principios xerais. 5.2. Modelos.
Tema 6. O informe	6.1. Principios xerais. 6.2. Modelos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Sesión maxistral	20	30	50
Traballos tutelados	5	20	25
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	30	36
Presentacións/exposicións	10	14	24
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	6	9
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	A actividade introdutoria consistirá en expoñer os obxectivos e as principais tarefas previstas para o curso. Así mesmo, delimitaranse os obxectivos e as principais liñas temáticas.
Sesión maxistral	Actividade teórica. Exposición teórica da materia que irá acompañada de exemplos que aseguren a comprensión axeitada dos temas.
Traballos tutelados	Actividade práctica. Os alumnos e alumnas realizarán lecturas dirixidas pola profesora e recibirán asesoramento.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade práctica. Realizaranse diversos exercicios na aula co obxectivo de relacionar teoría e práctica. Estes exercicios serán de diferente natureza, en función do tema tratado.
Presentacións/exposicións	Actividade práctica. Os alumnos e alumnas expoñerán de forma oral un traballo preparado de forma individual. Na presentación oral valorarase o contido da mesma, pero tamén todos os aspectos relacionados coa comunicación oral e non verbal.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Para a realización de traballos tutelados e para a resolución de exercicios reservarase un tempo para atender e resolver as dúbidas do alumnado. As persoas que o desexen poderán concertar horas de consulta de forma adicional ao horario establecido para titorías.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para a realización de traballos tutelados e para a resolución de exercicios reservarase un tempo para atender e resolver as dúbidas do alumnado. As persoas que o desexen poderán concertar horas de consulta de forma adicional ao horario establecido para titorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Presentacións/exposicións	Exposición de forma oral dun traballo realizado de forma individual.	30	CB2	CE1	CE13
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Realización de diversas prácticas sobre redacción de diferentes tipos de textos.	30	CB3	CE5	CT2 CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O exame final conterá preguntas de carácter teórico e práctico sobre toda a materia.	40	CB4	CE7	CE9

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ao comezo do curso os alumnos e alumnas deberán indicar á docente a forma pola que optan, é dicir, avaliación continua ou avaliación única.

Os estudantes Erasmus poderán realizar as probas coa axuda dun dicionario. É necesario posuír un nivel de coñecemento do español equivalente a un B2.

Para poder ser avaliado dentro da opción de avaliación continua será necesario asistir regularmente ás clases e entregar os traballos e as prácticas ao longo do cuadrimestre (traballos que deberán ter unha nota mínima de aprobado).

A proba de resposta longa ou exame está prevista para a última semana de clases.

O alumnado que opte pola avaliación única será avaliado a través dun exame ao final do cuadrimestre ou na data oficial na convocatoria de xullo.

Bibliografía. Fontes de información

Cadiñanos Fernández, Alberto y Riesco de Dios, Estilita, **Comunicación y relaciones profesionales**, Madrid: Mc Graw Hill,

Cassany, Daniel, **La cocina en la escritura**, Barcelona: Anagrama,

Cassany, Daniel, **En línea. Escribir y leer en la red**, Barcelona: Anagrama,

Martínez de Sousa, José, **Diccionario de edición, tipografía y artes gráficas**, Gijón: Trea,

Portocarreño, Felipe y Gironella, Natalia, **La escritura rentable. La eficacia de la palabra en la empresa**, Madrid: S.M,

Ramos, Fernando, **Comunicación y Protocolo en el espacio local. Imagen y transparencia de las instituciones públicas**, Pontevedra: Diputación de Pontevedra,

Reyes, Graciela, **Cómo escribir bien en español**, Madrid: Arco libros,

Rodríguez Fernández, Celso; Romo Feito, Fernando y Anaya Revuelta, Inmaculada, **Vico. Elementos de Retórica. El sistema de los estudios de nuestro tiempo y Principios de Oratoria**, Madrid: Trotta,

Ao longo do curso indicárase máis bibliografía específica.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Comunicación nos medios (en español e galego)/V01G160V01902

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Gramática española I				
Materia	Gramática española I			
Código	V01G160V01502			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Rifón Sánchez, Antonio			
Profesorado	Rifón Sánchez, Antonio			
Correo-e	arífon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia aborda o estudo da gramática do español centrándose nas repercusións léxico-gramaticais da morfoloxía.			

Competencias	
Código	
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Saber identificar e clasificar os procesos de formación do español e as súas unidades.	CB5	CE6 CE12	CT4
Saber os principios que rexen a variabilidade flexiva do español desde un punto de vista formal e semántico	CB5	CE4	CT2
Saber establecer as series derivativas de cada familia léxica.	CB4	CE4	CT2
Saber explicar o significado morfolóxico dunha palabra a partir da súa estrutura morfolóxica e da súas relacións dentro da familia.	CB4	CE4	CT4
Saber explicar a flexión dos verbos e nomes.	CB4	CE6	CT4
Saber identificar as irregularidades da flexión.	CB5	CE12	CT2

Contidos	
Tema	
1. Introducción á estrutura da palabra	1.1. A palabra e o morfema 1.2. Os procesos morfolóxicos e a familia léxica 1.3. As alomorfias e os seus tipos
2. A formación de palabras en español	2.1. A formación de nomes (por sufixación) 2.2. A formación de verbos (por sufixación) 2.3. A prefixación 2.4. A composición 2.5. Outras formas: acrónimos, acortamentos,...
3. A flexión en español	3.1. As categorías flexivas e o paradigma 3.2. A flexión verbal 3.3. A flexión nominal 3.4. A flexión noutras categorías

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	18	24	42
Resolución de problemas e/ou exercicios	13	0	13
Estudo de casos/análises de situacións	11	18	29
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	6	60	66

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición en clase a través de textos e resumos dos principais conceptos morfolóxicos, métodos de análise
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolveranse en clase de forma práctica a partir de casos concretos os principais problemas da análise morfolóxica.
Estudo de casos/análises de situacións	Propoñeranse ao alumnado casos para resolver, ben en casa ou ben na aula; neste caso, a súa solución farase mediante unha exposición pública.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor atenderá, na aula ou en titorías, os problemas que os alumnos teñan na resolución de casos e propondrá exercicios ben individualmente ou para grupos reducidos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que poidan resultar máis problemáticas a cada estudante
Estudo de casos/análises de situacións	O profesor atenderá, na aula ou en titorías, os problemas que os alumnos teñan na resolución de casos e propondrá exercicios ben individualmente ou para grupos reducidos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que poidan resultar máis problemáticas a cada estudante

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado deberá entregar dous exercicios (un para o tema 2 e outro para o 3) de resolución de problemas que poderá ser realizado na casa ou na aula para a súa corrección polo profesor. Os contidos destes exercicios serán todos aqueles que sexan tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	5	CB4 CB5	CE4 CE6 CE12	CT2 CT4
Estudo de casos/análises de situacións	Esta proba consistirá na resolución dun ou dous casos prácticos que o alumno deberá resolver na casa e entregar para a súa corrección. Deberá entregar un para o tema 2 e outro para o 3. Os contidos destes casos prácticos serán todos aqueles que sexan tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	5	CB4 CB5	CE4 CE6 CE12	CT2 CT4
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Nestas probas propoñerase ao alumno que resolva, sen axuda de material ningún, casos, problemas e exercicios semellantes aos realizados en clase. Os contidos destas probas serán todos aqueles que sexan tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	90	CB4 CB5	CE4 CE6 CE12	CT2 CT4

Outros comentarios sobre a Avaliación

<p>A alumna ou o alumno poderán entregar dúas resolucións de exercicios e dous estudos de casos (un de cada para os temas 2 e 3). Valoraranse como o 10% da nota só se se entregaron 3 dos 4 exercicios propostos.
Farase un exame (tipo proba práctica) do tema 2 e outro do tema 3. Aqueles alumnos que superen algún destes exames liberarán esta parte da materia e non terán que examinarse dela, nin en xaneiro, nin en xullo.
Aqueles que non alcancen o nivel esixido nun dos dous exames, terán que examinarse só da parte da materia que non superen. Para aqueles que non realicen ningún dos exames anteriores haberá un exame en xaneiro (nas datas oficiais) no que deberán realizar toda a proba.
En xaneiro, para poder acceder ao 10% da nota, deberase entregar, polo menos, 3 dos exercicios e estudos de casos propostos ao longo do curso. En xullo o exame constitúe o 100% da nota. Deberán facer todo o exame aqueles que non se presentaron a ningún exame. Os que se presentaron pero non superaron ningunha parte, tamén deben facer todo o exame. Aqueles que non superaron só algún dos exames aos que se presentaron durante o curso só terán que examinarse da parte ou partes non superadas.
Se ben no se fai mención sobre a asistencia as aulas, é recomendable.</p>

Bibliografía. Fontes de información

Bosque, I y Demonte, V., **Gramática descriptiva de la lengua española v. 3**, 1999,
Real Academia Española, **Nueva gramática de la lengua española v. 1**, 2009,

Entregarase, na aula, unha bibliografía pormenorizada e explicada de cada tema, así como os recursos electrónicos de axuda e consulta

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Gramática española II/V01G160V01503

Gramática galega II/V01G160V01603

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Gramática española II				
Materia	Gramática española II			
Código	V01G160V01503			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Rifón Sánchez, Antonio			
Profesorado	Rifón Sánchez, Antonio			
Correo-e	arifon@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia céntrase no estudo e análise das principais categorías gramaticais e das súas construcións sintácticas			

Competencias	
Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Comprender e manexar as técnicas da análise sintáctica en función das diferentes propostas lingüísticas.	CB2 CB4	CE4 CE8	CT5
Dominar a análise sintáctica desde o nivel da cláusula ou oración simple e da cláusula complexa ata o nivel da palabra.	CB2 CB4	CE6 CE12	CT2
Argumentar e xustificar as propostas de análise sintáctica presentadas en función da interpretación semántica.	CB2 CB4	CE6 CE8 CE12	CT2
Ser capaz de construír secuencias en función de certas condicións gramaticais.	CB2 CB4	CE6 CE12	CT5
Ser capaz de resolver problemas e cuestións sintácticas en relación a feitos de significado e de contexto.	CB2 CB4	CE4 CE6	CT2
Saber construír un discurso non sexista e multirracial	CB2 CB4	CE4 CE12	CT5

Contidos	
Tema	
1. A frase sustantiva	1.1. Tipos de sustantivos 1.2. Os determinantes 1.3. A aposición 1.4. Cuestións estruturais

2. O adxectivo e a frase adxectiva	2.1. Tipos de adxetivos 2.1. Posición do adxetivo 2.2. Gradación 2.3. Estrutura da frase adxectiva
3. O verbo e o predicado	3.1. Tipos de verbos 3.2. Complementos e adxuntos
4. A cláusula ou oración complexa	4.1. As cláusulas ou oracións subordinadas adxectivas. 4.2. As cláusulas ou oracións subordinadas sustantivas: tipos e funcións. 4.3. As cláusulas ou oracións subordinadas adverbiais propias: as adverbiais locativas, as adverbiais temporais e as adverbiais modales.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	10	30	40
Estudo de casos/análises de situacións	12	10	22
Sesión maxistral	20	18	38
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	6	44	50

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Propoñeranse na aula ou na casa exercicios sobre problemas puntuais da materia co fin de que a alumna ou o alumno solucione aquelas cuestións máis complexas ou difíciles.
Estudo de casos/análises de situacións	Propoñeranse ao alumnado casos para resolver, ben na casa ou ben na aula; neste caso, exporá a súa solución mediante unha exposición pública.
Sesión maxistral	Exposición na clase a través de textos e resumos dos principais conceptos gramaticais, métodos de análise, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor atenderá, na aula ou en titorías, os problemas que os alumnos teñan na resolución de casos e propoñerá exercicios ben individualmente ou para grupos reducidos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que poidan resultar máis problemáticas a cada estudante
Estudo de casos/análises de situacións	O profesor atenderá, na aula ou en titorías, os problemas que os alumnos teñan na resolución de casos e propoñerá exercicios ben individualmente ou para grupos reducidos co fin de reforzar a aprendizaxe naquelas cuestións que poidan resultar máis problemáticas a cada estudante

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Este método de avaliación consistirá na resolución por parte do alumno ou alumna de problemas ou exercicios sobre aspectos puntuais e especialmente difíciles do programa. Propoñerase, polo menos, un exercicio por tema. Os contidos destes exercicios serán todos aqueles que teñan sido tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	5	CE4 CE6 CE8 CE12 CT2 CT5
Estudo de casos/análises de situacións	Este método de avaliación consistirá na resolución por parte do alumno ou alumna de casos sobre aspectos que abarquen unha gran parte do temario. Propoñerase, polo menos, un exercicio por tema. Os contidos destas análises serán todos aqueles que teñan sido tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	5	CE4 CE6 CE8 CE12 CT2 CT5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Consistirán en exames prácticos, semellantes aos realizados na aula ou na casa, que deberán ser resoltos sen axuda de material. Os contidos destas probas serán todos aqueles que teñan sido tratados na aula ou fora dela incluídas as sesións maxistras e as lecturas.	90	CE4 CE6 CE8 CE12 CT2 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

<p> O alumno ou a alumna ou a alumna ou o alumno poderán entregar catro resolucións de exercicios e catro estudos de casos (un de cada un dos temas). Valoraranse como o 10% da nota só se se entregaron 5 dos 8 exercicios

propostos.

Farase un exame (tipo proba práctica) cada dous temas (1 e 2, 3 e 4). Aqueles alumnos que superen algún destes exames liberarán esta parte da materia e non terán que examinarse dela, nin en xaneiro, nin en xullo. Aqueles que non alcancen o nivel esixido nun dos dous exames, terán que examinarse só da parte da materia que non superen.

Para aqueles que non realicen ningún dos exames anteriores haberá un exame en xaneiro (nas datas oficiais) no que deberán realizar toda a proba. En xaneiro, para poder acceder ao 10% da nota, deberase entregar, polo menos, 5 dos exercicios e estudos de casos propostos ao longo do curso.

Se ben non se fai referencia á asistencia as aulas, esta é moi recomendable para poder superar a materia sen problemas.

En xullo o exame constitúe o 100% da nota. Deberán facer todo o exame aqueles que non se presentaron a ningún exame. Os que se presentaron pero non superaron ningunha parte, tamén deben facer todo o exame. Aqueles que non superaron só algún dos exames aos que se presentaron durante o curso só terán que examinarse da parte ou partes non superadas.

Bibliografía. Fontes de información

Bosque, I y Demonte, V., **Gramática descriptiva de la lengua española v. 3**, 1999,
Real Academia Española, **Nueva gramática de la lengua española v. 1**, 2009,

Darase na aula unha bibliografía pormenorizada e explicada de cada tema, así como os recursos electrónicos.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Gramática española III/V01G160V01701

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Gramática española I/V01G160V01502

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fonética e fonoloxía do español**

Materia	Fonética e fonoloxía do español			
Código	V01G160V01504			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Familiarizar ao alumnado cos conceptos ***fonéticos e ***fonolóxicos máis relevantes. Comprender a estrutura do sistema e aplicala á análise ***fonolóxica e ***fonético do español. Utilizarase para iso un sistema de transcripción que usará tanto o Alfabeto Internacional (AFI), como o da Revista de Filoloxía Española (**RFE).			

Competencias

Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	CB2	CE5	CT4
que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	CB3	CE7	CT2
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración de problemas dentro da súa área de estudo.			
Que os estudantes desenvolven aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	CB5	CE8	CT2
que os estudantes desenvolven aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía. Que os estudante poidan transmitir ideas	CB5	CE5 CE8	CT2 CT4
problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado			
Analizar e transcribir fonética e ***fonolóxicamente nos dous alfabetos (AFI e ***RFE)	CB2	CE10	CT5

Contidos

Tema	
1. Introducción. A Fonética e a ***Fonología no marco da Lingüística.	1.1. Estudar fonética e ***fonología. E isto... para que serve?
2. ***Fonología e Fonética	2.1. As súas divisións. 2.2. Relacións ***sintagmáticas e relacións ***paradigmáticas. 2.3. Oposición e contraste. 2.4. Pertinencia e ***redundancia. 2.5. A ***neutralización en español.
3. Introducción á fonética ***articulatoria	3.1. Producción do son articulado. Fisioloxía do aparello ***fonador. 3.2. Punto e modo de articulación. 3.3. Caracterización xeral dos sons en función da configuración do ***tracto ***vocálico. 3.4. Algúns fenómenos ***fonéticos relacionados coa combinación de sons: 3.4.1. Asimilación 3.4.2. Diferenciación e ***disimilación 3.4.3. Investimento e ***metátesis.
4. Introducción á fonética acústica	4.1. Acústica, fonética acústica. O son e a enerxía. 4.2. Fases na transmisión do son: produtora, radiación, propagación, recepción e percepción. 4.3. A onda sonora. Ondas periódicas, ***aperiódicas. Xunto a simple. Onda complexa. 4.4. Resonancia, ***filtros e aparello ***fonador. Tipos de ***filtros. 4.5. O ***oscilograma, o ***espectrograma. 4.6. Introducción ao ***Praat.
5. ***Fonología	5.1. A fonema. 5.2. Os trazos distintivos. 5.3. ***Neutralización e ***archifonema. 5.4. Distribución ***defectiva. 5.5. ***Desfonologización. 5.6. A fonema e as súas realizacións. 5.7. A ***sílabas. 5.8. O acento. 5.9. ***Entonación 5.10. Transcrición ***fonológica/transcrición fonética.
6. As fonemas ***vocálicos e as súas realizacións	6.1. O ***subsistema ***vocálico do español. 6.2. Descrición ***articulatoria das vocais. 6.3. Descrición acústica das vocais. 6.4. O ***diptongo e o ***hiato.
7. As fonemas ***consonánticos e as súas realizacións.	7.1. O ***subsistema ***consonántico do español. 7.2. Descrición ***articulatoria das ***consonantes. 7.3. Descrición acústica das ***consonantes.
8. A ***entonación	8.1. Aspectos ***fonéticos e ***fonológicos. 8.2. ***Semántica e pragmática da ***entonación. Introducción.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	7	7	14
Estudos/actividades previos	0	10	10
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	18	18
Sesión maxistral	29	0	29
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	2	10	12
Observación sistemática	10	12	22
Probos de autoavaliación	0	25	25
Estudo de casos/análise de situacións	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Faranse exercicios prácticos na aula baixa as directrices e supervisión do profesor. Estas prácticas realizaranse na aula para comprobar se entenderon as explicacións dadas.
Estudos/actividades previos	Os estudantes terán que posuír coñecementos previos de lingüística xeral.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O profesor entregará ao alumno problemas e exercicios prácticos que requirirán o traballo autónomo do alumno. Este ha de entregalos para a súa cualificación na data acordada.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudos/actividades previos	Realizaranse tanto na aula como nas horas de atención ao alumnado nas ***tutorías.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Realizaranse tanto na aula como nas horas de atención ao alumnado nas ***tutorías.
Probas	Descrición
Observación sistemática	Realizaranse tanto na aula como nas horas de atención ao alumnado nas ***tutorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Consiste en dous exames final que serán cualificados sobre 10 puntos. Na parte teórica, o alumno deberá demostrar o seu coñecemento dos conceptos máis relevantes: 1. Definición dunha serie de conceptos relacionados coa contidos clave da materia. 2. Desenvolvemento teórico dalgunhas cuestións conceptualmente complexas. En segundo exame, pedirase que o alumno saiba: a definición dos sons do español. A. descrición *articulatoria destes. A Transcrición fonética e *fonológica (AFI e *RFE) dos textos. Avaliarase co 60%	60	CB5 CE5 CT4
Observación sistemática	Esixirase a presenza do alumnado nas clases prácticas que se realizarán na aula. Tanto esta, como a participación do alumnado na realización dos problemas serán avaliados; tamén recibirán nota os exercicios que o profesor entregue aos alumnos para que os realicen de forma autónoma. Todo iso será cualificado co 40%	40	CB3 CE5 CB5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para superar a materia, deberán realizar os dous exames e os exercicios que se fagan na aula e de forma autónoma. Estas últimas terán que ser entregadas a medida que se avance na materia. As datas dos exames acordaranse entre o alumnado e o profesor. Fóra de prazos, que serán acordados segundo se avance na materia, non serán admitidos nin a entrega dos exercicios nin a realización dos exames os exercicios nin os exames.

os alumnos estranxeiros de intercambio (Erasmus, Sócrates...) seguirán os mesmos sistemas de avaliación que os alumnos propios. Ao ser unha materia de terceiro esíxese un dominio alto do español.

Penalizaranse as faltas de ortografía nas actividades e os exames que se realicen.

Realizaranse dous exames.

O alumnado que non cumpra os requisitos de avaliación continua, quen opte pola avaliación única e na 2ª edición das actas, realizarán un único exame nas datas oficiais establecidas pola Facultade (xullo). Leste consistirá nun exame sobre a materia dada e presentada no programa da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Alarcos Llorach, E., **Fonología Española**, Gredos,

Gil Fernández, J., **Los sonidos del lenguaje**, Síntesis,

Hale, M. y Ch Reiss, **The phonological Enterprise**, Oxford University Press,

Hidalgo Navarro, A., **Aspectos de la entonación: viejos y nuevos enfoques**, Arco/libros,

Llisterri, J., **Introducción a la fonética: el método experimental**, Anthopos,

Malmberg, B., **La fonética**, Eudeba,

Martínez Celdrán, E., **Fonética. Con especial referencia a la lengua castellana**, Teide,

Martínez Celdrán, E., **Análisis espectrográfico de los sonidos del habla**, Ariel,

Quilis, A., **Tratado de fonología y fonética española**, Gredos,

Quilis, A., **Principios de fonología y fonética españolas**, Arco/Libros,

Trubetzkoy, N. S., **Principios de fonología**, Cincel,

Veiga, A., **El subsistema vocálico español**, Colección Lucus Lingua,

Veiga, A., **El componente fónico de la lengua. Estudios Fonológicos**, Axac,

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Lingüística, comunicación e cognición/V01G160V01905

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fonética e fonoloxía do galego/V01G160V01604

Lingua de signos española/V01G160V01913

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura medieval galega-portuguesa**

Materia	Literatura medieval galega-portuguesa			
Código	V01G160V01505			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Filoloxía galega e latina			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Arias Freijedo, José Benito			
Profesorado	Arias Freijedo, José Benito			
Correo-e	freixedo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo dos distintos xéneros e obras da literatura medieval galego-portuguesa e contextualización no marco da literatura románica medieval.			

Competencias

Código				
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos			
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario			
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.			
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.			
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.			
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.			
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación			
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.			
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado			
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñecer as claves históricas, socioculturais, políticas, etc. que constituíron o contexto de produción da literatura medieval.	CB3	CE3 CT3
Saber valorar na súa xusta medida a importancia da cultura popular e da cultura intelectual, así como da interrelación entre ambas, na literatura medieval. Familiarizarse cos mecanismos de difusión da cultura na Idade Media.		CE6 CT3 CE8 CT4 CE9
Coñecer as obras fundamentais da literatura medieval galega e portuguesa nos seus diferentes rexistros ou xéneros. Saber identificar as concomitancias destas obras coas doutras tradicións literarias europeas, así como saber identificar e valorar as particularidades formais e conceptuais específicas de cada obra, en relación co marco literario románico en que se encadran.		CE3 CT3 CE4 CT5 CE6
Saber percibir a evolución estética e/ou ideolóxica dalgúñas manifestacións literarias ao longo da Idade Media.		CE3 CT3 CE6 CE7

Coñecer e saber empregar en análises de casos concretos, os conceptos, a terminoloxía e as metodoloxías deste ámbito de estudo.

CB2 CE3 CT4
CB3 CE4
CE6
CE8
CE9
CE13

Contidos

Tema	
1. Contextualización xeográfica, histórica, cultural, sociolóxica e lingüística da literatura galego-portuguesa medieval.	-O espazo xeográfico, social e político. -Cultura intelectual e cultura popular. Os espazos da cultura intelectual. -A difusión da cultura na Idade Media.
2. O concepto de 'literatura' e de 'creación literaria' na Idade Media.	-Tradición e orixinalidade na literatura medieval. -Literatura para escoitar e literatura para ler. -A obra manuscrita e os azares da transmisión. -Os conceptos de autor e de xénero na Idade Media.
3. A lírica profana galego-portuguesa.	-Tradición e orixinalidade na poesía medieval. -Cuestións de poética e de retórica medieval. -Xéneros ou rexistros poéticos galego-portugueses no contexto románico. A cantiga de amor, a cantiga de amigo, a cantiga de escarnio e maldizer, outros xéneros pouco representados. -Lírica pretrobadoresca en romance. -Cronoloxía e xeografía da manifestación cultural trobadoresca galego-portuguesa. -A transmisión manuscrita.
4. A lírica relixiosa: As Cantigas de Santa Maria.	-As CSM no marco da tradición haxiográfica medieval. -Concepción e evolución do proxecto das CSM. -A cuestión da autoría das CSM. -Formas métricas e estróficas das CSM. -Estrutura interna das CSM narrativas. -Especificidade das cantigas de loor.
5. A prosa medieval galega.	-A materia antiga. -A materia de Bretaña. -A materia rolandiana.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudos/actividades previos	0	30	30
Sesión maxistral	30	20	50
Estudo de casos/análises de situacións	8	12	20
Traballos tutelados	0	20	20
Outros	8	20	28
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudos/actividades previos	Actividades de procura de bibliografía. Para algúns temas o profesor indicará bibliografía específica que o alumnado deberá ter lida antes da exposición teórico-práctica dos mesmos na aula.
Sesión maxistral	O profesor realizará na aula unha explicación teórica e práctica dos contidos da materia.
Estudo de casos/análises de situacións	De xeito complementario e simultáneo coas sesións maxistras, realizaranse estudos e comentarios de casos relacionados co aspecto teórico que se estea a explicar nese momento.
Traballos tutelados	Realización de pequenos traballos sobre temas do programa, supervisados polo profesor.
Outros	Lecturas, elaboración de pequenos ensaios, discusión en grupo etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Tanto na aula como en horas de titoría, os alumnos deberán realizar as consultas que consideren precisas sobre a materia de estudo, o traballo diario, os exercicios propostos, etc. Os alumnos deberán presentarlle individualmente ao profesor un índice do proxecto de traballo tutelado. Antes de entregar o traballo definitivo deberán presentarlle ao profesor, obrigatoriamente e de xeito individual, un borrador completamente desenvolvido do traballo.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Estudos/actividades previos	Valoralase a lectura da bibliografía previa á exposición teórico-práctica dos temas.	15			CT3
Estudo de casos/análises de situacións	Valorarase a participación dos alumnos na resolución de exercicios e no comentario dos casos propostos na aula. Valoralase a elaboración de pequenos ensaios a partir de lecturas breves, etc.	20	CB2 CB3	CE4 CE7	CT3 CT4 CT5
Traballos tutelados	Realización dun traballo escrito (8 folios) sobre un aspecto do temario.	25		CE6 CE8 CE9 CE13	CT3 CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realización dun exame teórico-práctico na segunda semana de xaneiro.	40		CE3 CE4 CE6 CE8	CT3

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Primeira edición das actas. Dúas modalidades de avaliación:

a. A avaliación continua (a descrita máis arriba) que inclúe un exame teórico-práctico que se realizará na segunda semana de xaneiro (40% da nota).

b. Á parte da avaliación continua, os alumnos teñen a posibilidade de optar polo sistema de avaliación única, consistente na elaboración dun traballo que se entregará na segunda semana de xaneiro (30% da nota) e na realización dun único exame teórico e práctico sobre todos os contidos da materia que se realizará en xaneiro, á volta das vacacións de Nadal (70% da nota).

Obviamente, o alumnado deberá escoller unha das dúas opcións, que serán excluíntes entre si.

Ao alumnado que opte polo sistema de avaliación continua recoméndaselle a asistencia regular ás aulas.

2. Segunda edición das actas (xullo):

Os alumnos terán só opción á avaliación única, consistente na elaboración dun traballo (30% da nota) e na realización dun exame teórico sobre os contidos da materia (70% da nota).

Importante: Sexa cal for a modalidade de avaliación e a convocatoria, é preciso participar en todas as probas propostas en cada caso.

O alumnado que opte pola modalidade de avaliación única, en calquera das dúas edicións das actas, deberá acordar o tema do seu traballo co profesor con antelación suficiente (mínimo dous meses antes da data de entrega). É responsabilidade do alumnado contactar co profesor para marcar o tema do traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Textos (edicións e antoloxías):

-Arias Freixedo, X. B. *Antoloxía da Lírica Galego-Portuguesa*, Vigo: Xerais, 2003.

-Ferreiro, M. e C. P. Martínez Pereiro, *Cantigas de Santa Maria de Alfonso X*. Vigo: Asociación Socio-Pedagóxica Galega, 1996.

-Mettmann, W. *Afonso X o Sábio. Cantigas de Santa Maria*, Madrid: Castalia, 1986-1988-1989.

-Monteagudo, H. *En cadea sen priyon. O cancionero de Afonso Paez*, Santiago de Compostela: Xunta de Galicia, 2013.

-Polín, R. *Cancioneiro Galego-Castelán (1350-1450) Corpus poético da decadencia*, Sada: Ed. do Castro, 1997.

-VV. AA. *Lírica profana galego-portuguesa. Corpus completo das cantigas medievais, con estudio biográfico, análise retórica e bibliografía específica*, Santiago de Compostela: CILRP, 1996.

-Chrétien de Troyes, *Lanzarote ou o cabaleiro da carreta*, (trad. de Santiago Gutiérrez), Vigo: Xerais, 2001.

-www.cantigas.fcsh.unl.pt

-Escolma de textos de prosa, que será entregada polo profesor no mes de setembro.

Estudos e manuais (dos que o profesor indicará algunhas partes de lectura obrigatoria).

Beltrán, V. *A cantiga de Amor*, Vigo:Xerais, 1995.

Brea, M. e Lorenzo, P. *A cantiga de amigo*, Vigo: Xerais, 1998.

Casas Rigall, J. *La materia de Troya en las letras romances del s. XIII hispano*, Santiago: Universidade, 1999.

Dronke, P. *La lírica en la Edad Media*. Barcelona: Seix Barral, 1996

Fidalgo, E. *As cantigas de Santa Maria*, Vigo: Xerais, 2002.

Gómez Redondo, F., *Historia de la Prosa medieval castellana*, Madrid: Gredos, 1996-97.

Gutiérrez, S. e Lorenzo, P. *A literatura artúrica en Galicia e Portugal na Idade Media*, Santiago de Compostela: Universidade, 2001

Lanciani, G e Tavani, G. *As cantigas de escarnio*, Vigo: Xerais, 1995.

Lanciani. G. e Tavani, G. (ed.) *Dicionario da literatura medieval galega e portuguesa*, Lisboa: Caminho, 1993.

López Carreira, A. *O Reino Medieval de Galicia*, Vigo: Edicións A Nosa Terra, 2005.

Lorenzo Gradin, P. e Souto Cabo, J. A., *Livro de Tristan e Livro de Merlin*. Estudio, edición, notas e glosario. Santiago: CIRP/Xunta de Galicia, 2001.

Lorenzo, R. "Prosa Medieval", en *Historia da Literatura Galega, Idade Media*, v. XXX, A Coruña: Hércules de Edicións, 2000.

Oliveira, A. R. de, *Trobadores e xogres*, Vigo: Xerais, 1995.

Pallares, M^a C. e E. Portela, "Idade Media", en *Nova Historia de Galicia*, Oleiros: Ed. Tambre, 1996, pp.147-234.

Pena, X. R. *Historia da literatura medieval galego-portuguesa*, Santiago: Sotelo Blanco, 2002

Souto Cabo, J. A. *Os cavaleiros que fezeram as cantigas. Aproximación às orixens socioculturais da lírica galego-portuguesa*, Niteroi RJ: Editora da UFF, 2013

Tavani, G. *A poesía lírica galego-portuguesa*, Vigo: Galaxia, 1986.

VV.AA. *História da Literatura portuguesa. Vol. I. Das Orixens ao Cancioneiro Geral*, Lisboa: Publicações Alfa, 2001.

VV. AA. *História crítica da literatura portuguesa. Idade Média*, C. Reis e A. F. Días (Dir.), 1998 (vol. I)

VV. AA. *Historia da Literatura Galega, Idade Media*, v. XXX, A Coruña: Hércules de Edicións, 2000.

Zumthor, P. *Éssai de poétique médiévale*, Paris: Editions du Seuil, 1972.

Obs: O profesor indicará na aula algunhas referencias específicas para cada un dos temas.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Edición de textos/V01G160V01904

DATOS IDENTIFICATIVOS**Panorama das literaturas lusófonas**

Materia	Panorama das literaturas lusófonas			
Código	V01G160V01506			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Outros			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Baltrusch , Burghard			
Profesorado	Baltrusch , Burghard			
Correo-e	burg@uvigo.es			
Web	http://http://estudioslusofonos.blogspot.com/			
Descrición xeral	Nesta materia trátase de adquirir un coñecemento e unha comprensión básicas tocante aos desenvolvementos e ás correntes máis importantes da historia das literaturas e culturas lusófonas (portuguesa, brasileira e africana) a través de textos literarios, obras audiovisuais, música, entre outras. Leranse e comentaranse obras e/ou excertos de obras literarias seleccionadas dos ámbitos brasileiro, portugués e africano lusófono. O obxectivo consiste en comprender, saber relacionar e saber analizar de xeito crítico os principais desenvolvementos literarios e culturais contemporáneos en Portugal, no Brasil e nos PALOP a partir do comentario e da interpretación de textos literarios e outros fenómenos culturais.			

Competencias

Código				
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.			
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa			
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario			
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.			
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.			
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.			
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.			
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Profundar coñecementos sobre a historia das culturas e dos países lusófonos.	CB3	CE2	CT3
Adquirir e saber aplicar coñecementos básicos sobre a historia das literaturas lusófonas.	CB3	CE2	CT3
	CB4	CE4	
		CE8	

Comprender, saber analizar, comentar e discutir de forma crítica textos literarios e outras producións culturais provenientes de diferentes ámbitos lusófonos.	CB3	CE4 CE8 CE11	CT2 CT4
Saber redactar textos (en forma de posts, pequenos ensaios e/ou traballos de proxecto dirixidos), realizar exposicións orais e debater nun nivel académico e crítico sobre temas relacionados coa literatura e cultura lusófonas.	CB2 CB4	CE1 CE4 CE8 CE11	CT2 CT3 CT4
Saber elaborar textos e proxectos de divulgación e de didactización de contidos literarios e culturais lusófonos en diferentes soportes.	CB2	CE1 CE4 CE8 CE9 CE11	CT2 CT4

Contidos

Tema	
Elementos de estudos culturais portugueses e aspectos da historia da Lusofonía desde o século XII.	Historia de Portugal; Historia dos descubrimentos e da colonización; Historia do Brasil; Historia dos PALOP; Formación das identidades culturais e nacionais; Aspectos antropolóxicos e etnolóxicos seleccionados.
Aspectos seleccionados das principais épocas e correntes das literaturas portuguesa, brasileira e africana lusófona.	Renacemento; Barroco; Ilustración; Romanticismo; Modernismo e outras vangardas; Literatura colonial e poscolonial; Correntes actuais; Formación da literatura brasileira; Formación dos sistemas literarios nos PALOP.
Elementos de análise de correntes, de autoras/es, de obras e/ou de excertos de obras seleccionadas.	Obras e/ou excertos de obras procedentes das seguintes épocas: Idade Media; Renacemento; Romanticismo; Modernismo e outras vangardas; Literatura colonial e poscolonial; Correntes actuais; Formación da literatura brasileira; Formación dos sistemas literarios nos PALOP.
Exemplos seleccionados de música e obras audiovisuais contemporáneas da lusofonía.	Exemplos procedentes de Portugal Brasil PALOP
Elementos seleccionados da actualidade cultural lusófona.	Política; Blogs; Outros aspectos actuais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	10	10	20
Traballos tutelados	0	30	30
Eventos docentes e/ou divulgativos	4	5	9
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	29	41
Estudo de casos/análises de situacións	20	28	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Organización interna da materia. Información bibliográfica. Introdución ás ferramentas dixitais. Temas e organización dos traballos tutelados e doutros exercicios.
Sesión maxistral	Os principais temas da materia serán introducidos a través dunha serie de exposicións maxistrais por parte do profesor en lingua portuguesa.

Traballos tutelados	Cada estudante realiza ao longo do período lectivo un traballo de proxecto escrito, dirixido polo profesor, sobre un tema relacionado coa literatura e/ou cultura da lusofonía. Ademais, cada estudante realizará unha exposición oral de 15-20 minutos sobre un tema relacionado coa Lusofonía, cuxa preparación será dirixida polo profesor.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Asistencia a conferencias, filmes, seminarios, etc. relacionados cos contidos da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudantado lerá textos de diferentes xéneros procedentes de ámbitos e épocas seleccionados da Lusofonía e terá que informarse sobre o seu contexto. Os textos serán comentados en grupo.
Estudo de casos/análises de situacións	Realizarase unha serie de sesións dedicadas á análise pormenorizada de textos literarios e/ou outros aspectos culturais específicos da lusofonía.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Tanto a preparación dos traballos tutelados, a revisión de exames e exercicios realizaranse a través de titorías individualizadas. En certos casos poderán realizarse titorías en grupo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballos tutelados	Avaliaranse un traballo escrito breve (con introdución, parte principal, conclusión e bibliografía, seguindo as normas de estilo e referenciación bibliográfica indicadas para o TFG). Un primeiro borrador enviarase ao profesor en formato Open Office ou Word na primeira semana de decembro. A entrega da versión definitiva realizarase na segunda semana de xaneiro de 2016. A cualificación deste traballo supón un 40% da nota final. Ademais, cada estudante realizará unha exposición oral de aprox. 15 minutos sobre un tema acordado co profesor segundo as normas que se indicarán no inicio do curso. A cualificación da exposición oral supón un 20% da nota final.	60	CB2 CB3 CB4	CE1 CE2 CE4 CE8 CE9 CE11	CT2 CT3 CT4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse entre unha ou varias probas parciais escritas sobre temas concretos ao longo do mes de novembro 2015.	20	CB2 CB3 CB4	CE1 CE2 CE4 CE8 CE9 CE11	CT2 CT3 CT4
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliaranse as contribucións ás análises específicas de textos literarios e pequenos exercicios realizados ao longo do curso, xunto coa participación nas aulas e demais actividades.	20	CB2 CB3 CB4	CE1 CE2 CE4 CE8 CE9 CE11	CT2 CT3 CT4

Outros comentarios sobre a Avaliación

As/Os estudantes deberán escoller a principio de curso ou un sistema de avaliación continua (cf. supra) ou un sistema de avaliación única. Recoméndase optar polo primeiro.

No caso da avaliación única hai que aprobar todos os procedementos avaliadores para poder calcular a media final. A copia ou o plaxio penalizarase cun suspenso (nota numérica: 0) na proba correspondente.

É obrigatorio consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA e no BLOG asociado.

A condición para ser avaliada/o de forma continua será a asistencia regular ás aulas.

Quen opte de forma directa pola avaliación única será avaliada/o ao final do primeiro período das actas (convocatoria de xaneiro) da seguinte forma:

1. cun exame escrito que abranguerá todos os contidos fundamentais da materia;
2. cun exame oral individual sobre temas previamente acordados co profesor que será gravado.

Cada unha destas partes da avaliación única contará un 50% da nota final, sendo imprescindible realizar e aprobar ambas para aprobar a materia. A copia ou o plaxio penalizarase cun suspenso (nota numérica: 0) na proba correspondente.

Os mesmos criterios de avaliación aplicaranse no segundo período das actas (xullo).

Se non houber calendario de exames oficial, as datas dos diferentes exames acordaranse co profesor coa antelación necesaria.

En todo caso, recoméndase a asistencia ás aulas e ás titorías e consultar regularmente os espazos virtuais da materia na plataforma TEMA e no BLOG asociado, mesmo que non se siga o sistema de avaliación continua.

Bibliografía. Fontes de información

No inicio das aulas, distribuirase a lista da bibliografía activa das lecturas obrigatorias xunto con listas de referencias bibliográficas específicas e actualizadas para cada un dos temas.

Bibliografía pasiva (selección)

AAVV. *História da Literatura Portuguesa*, DVD-ROM, Porto Editora 2002.

Buescu, Maria Leonor Carvalhão. *Literatura Portuguesa Clássica*. Lisboa: Universidade Aberta 1992.

Cristóvão, Fernando (dir. e coord.); Maria Adelina Amorim, Maria Lúcia Garcia Marques, Susana Brites Moita. *Dicionário temático da lusofonia*. Lisboa: Texto Editores 2010.

Enciclopédia Verbo das Literaturas de Língua Portuguesa, Lisboa: Verbo 1999.

Laranjeira, J. L. Pires. *Literaturas Africanas de Expressão Portuguesa*. Lisboa: Universidade Aberta 1995.

Lopes, Óscar / Saraiva, António José. *História da Literatura Portuguesa*. Porto: Porto Editora, 16.ª ed., 2010.

Moisés, Massaud (ed.). *História da Literatura Brasileira*. 3 volumes. São Paulo: Cultrix 1989.

Reis, Carlos (coord.) 1989. *Literatura portuguesa moderna e contemporânea*. Lisboa: Universidade Aberta.

Ribeiro, Maria Aparecida. *Literatura Brasileira*. Lisboa: Universidade Aberta 1994.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Seminario de literaturas e culturas lusófonas/V01G160V01704

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Crítica literaria/V01G160V01922

Outros comentarios

As clases desta materia impartiranse en lingua portuguesa, podendo as/os estudantes responder en lingua portuguesa, galega ou castelá, segundo as súas preferencias. Tamén poden realizar as exposicións orais nestas linguas. Os traballos escritos poden ser redactados en lingua portuguesa, galega, castelá, inglesa ou alemá. Con todo, recoméndase con toda a insistencia que a/o estudante dispoña dun coñecemento pasivo de lingua portuguesa suficiente (B1 como mínimo) para poder seguir unha exposición académica e, tamén, para ler e comprender textos literarios e ensaísticos neste idioma.

Convén que o alumnado se habitúe ao longo do cuadrimestre a ler/oír/ver noticias en lingua portuguesa en medios de comunicación tanto portugueses, brasileiros como tamén africanos lusófonos.

Aviso importante para o alumnado de intercambio (Erasmus): O ensino de Literaturas e Culturas Lusófonas na UVigo diríxese a un alumnado que ten o galego e/ou castelán como lingua materna e que parte de coñecementos históricos e literarios destas culturas, de maneira que a progresión é rápida. Non se recomenda ao alumnado de intercambio que non teña como mínimo un nivel de B1 en lingua portuguesa matricularse nesta materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seminario de literatura galega ata 1900**

Materia	Seminario de literatura galega ata 1900			
Código	V01G160V01507			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Angueira Viturro, Anxo			
Profesorado	Angueira Viturro, Anxo			
Correo-e	angueira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Visión sistémica do denominado Rexurdimento da Literatura Galega.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.

CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
CT1	Que o estudiantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
CT5	Que o alumnado desenvolverse aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Desenvolver unha visión interrelacionada do repertorio literario do período histórico do Rexurdimento.	CB1	CE1	CT1
	CB2	CE2	CT2
	CB3	CE3	CT3
	CB4	CE4	CT4
	CB5	CE5	CT5
		CE6	
		CE7	
		CE8	
		CE9	
		CE10	
		CE11	
		CE12	
		CE13	
Ampliar a relación entre o campo literario e o político na xénese da Literatura Galega Contemporánea.	CB1	CE1	CT1
	CB2	CE2	CT2
	CB3	CE3	CT3
	CB4	CE4	CT4
	CB5	CE5	CT5
		CE6	
		CE7	
		CE8	
		CE9	
		CE10	
		CE11	
		CE12	
		CE13	
Fomentar a capacidade crítica con todo tipo de textos e xéneros do Rexurdimento independentemente da súa natureza.	CB1	CE1	CT1
	CB2	CE2	CT2
	CB3	CE3	CT3
	CB4	CE4	CT4
	CB5	CE5	CT5
		CE6	
		CE7	
		CE8	
		CE9	
		CE10	
		CE11	
		CE12	
		CE13	

Capacitar o alumnado para a aplicación da análise histórica das principais figuras literarias deste período.	CB1	CE1	CT1
	CB2	CE2	CT2
	CB3	CE3	CT3
	CB4	CE4	CT4
	CB5	CE5	CT5

CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13

Valorar as contribucións da literatura neste período ó proceso de dignificación de Galicia	CB1	CE1	CT1
	CB2	CE2	CT2
	CB3	CE3	CT3
	CB4	CE4	CT4
	CB5	CE5	CT5

CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13

Desenvolver unha visión interrelacionada do conxunto lingüístico peninsular.	CB1	CE1	CT1
	CB2	CE2	CT2
	CB3	CE3	CT3
	CB4	CE4	CT4
	CB5	CE5	CT5

CE6
CE7
CE8
CE9
CE10
CE11
CE12
CE13

Contidos

Tema	
1. Da Literatura Medieval á Contemporánea.	Explicación histórica dos Séculos Escuros. Principais textos literarios deste período.
2. Para unha nova periodización do Rexurdimento: Sarmiento e o seu Coloquio	Frei Martín Sarmiento no contexto da Ilustración. Análise do Coloquio. O Coloquio como fonte e primeiro texto contemporáneo.
3. A Literatura galega ata 1863.	A sociedade galega na primeira metade do XIX Os textos dialóxicos. A primeira xeración provincialista: Añón, Pintos e Fernández Morales.
4. A xeración de "Los precursores".	O Banquete de Conxo e os novos horizontes políticos. O concepto de "precursores". O papel central de Murguía.
5. Rosalía de Castro.	Cantares gallegos como principio e fin: unha nova lectura. Follas novas: a revolución da nova escrita.
6. Eduardo Pondal.	Queixumes: poesía e imaxinario nacional. Poemas dispersos. Os Eoas.
7. Curros Enríquez.	Política e sociedade en Aires da miña terra. O divino sainete como primeira obra especular do sistema literario galego.
8. Prosa e teatro no XIX.	Contos e novelas. Da Maxina á novela histórica. O xornalismo. Teatro: De A casamenteira a A fonte do xuramento.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	0	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	26	29

Traballos de aula	13	72	85
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O desenvolvemento da aula farase a partir de explicacións sobre cada tema nas que se vaian introducindo tamén os textos pertinentes.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Será necesario ás veces ler e comentar previa ou posteriormente para completar as explicacións da aula.
Traballos de aula	Na aula faremos lecturas e comentarios dos textos máis salientables, dedicándolle a última parte de cada unha das sesións, que o alumnado deberá completar con outras lecturas e comentarios suxeridos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inxerencias sobre o temario.
Traballos de aula	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inxerencias sobre o temario.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inxerencias sobre o temario.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Sesión maxistral	Os contidos desenvolvidos ó longo do cuadrimestre avaliaranse mediante cuestións propostas por escrito ó final de cada dous temas	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE2 CE4 CE6	CT3 CT5
Traballos de aula	As lecturas e comentarios realizados na aula, así como todas as lecturas que se vaian propondo, serán obxecto de avaliación.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE2 CE4 CE6	CT3 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	As competencias adquiridas na materia serán avaliadas no seu conxunto cunha proba escrita que inclúa o comentario de textos.	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE2 CE4 CE6	CT3 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os discentes teñen que elixir ó comezo do curso entre un sistema de avaliación continua ou de avaliación única.

A avaliación única para os discentes que así o elixan ou para os que incumpran as condicións esixidas para a avaliación continua consistirá nun exame (70%), que se realizará na última semana do curso, e nun traballo (30%).

Na avaliación de xullo tódolos discentes deberán facer o exame na data oficial proposta pola facultade e entregar o traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Carballo Calero, Ricardo, **Historia da Literatura Galega Contemporánea**, Vigo, Galaxia,
 Figueroa, Antón, **Nación, literatura, identidade**, Vigo, Xerais,
 VV.AA., **Historia da Literatura Galega**, Vigo, A Nosa Terra, Vol 1,
 VV.AA., **Galicia. Literatura**, Coruña, Hércules, Vol 31,

Recomendacións

Outros comentarios

Para o seguimento da materia é necesaria a lectura dos textos que se vaian propondo.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936**

Materia	Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936			
Código	V01G160V01508			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Profesorado	Fernández Álvarez, Manuel Santiago			
Correo-e	mffft@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Curso sobre a literatura galega editada ou producida entre 1900 e 1936			

Competencias

Código			
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa		
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario		
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.		
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.		
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.		
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe		
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.		
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.		
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado		

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñecer en profundidade a tradición literaria galega do séc. XX	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12	CT2 CT3 CT4
Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas da teoría literaria, así como sintetizar, relacionar e describir a tradición literaria galega nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12	CT2 CT3 CT4
Comprender a historia das ideas estéticas que subxace á evolución das tradicións literarias.	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12	CT2 CT3 CT4

Valorar a construción do Sistema Literario Galego como un produto da nosa historia e da nosa singularidade en tanto que pobo peculiar.	CE2	CT2
	CE4	CT3
	CE6	CT4
	CE8	
	CE9	
	CE12	

Contidos

Tema

As Irmandades da Fala	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Organización e definición ideolóxica. 1.2. Dúas figuras fundamentais: Antón e Ramón Vilar Ponte. 2. O proxecto cultural das Irmandades ou a configuración dun sistema literario. <ul style="list-style-type: none"> 2.1. Liñas de actuación. 2.2. Creación e/ou consolidación de infraestruturas culturais. 3. Renovación, difusión e popularización da prosa. <ul style="list-style-type: none"> 3.1. As coleccións de novela curta. 3.2. A renovación temática e estética: tendencias e autores: Leandro Carré. X. Magariños. X. Lesta Meis. Outros autores. <ul style="list-style-type: none"> 3.2.1. Análise literaria dalgunha destas obras. 4. O teatro: a vontade de creación dun teatro nacional. <ul style="list-style-type: none"> 4.1. Problemas da dramaturxia galega no tempo das Irmandades. 4.2. A praxe teatral das Irmandades. <ul style="list-style-type: none"> 4.2.1. A creación de infraestruturas teatrais. 4.3. A renovación temática e estética: Tendencias e autores: Ramón Cabanillas. Armando Cotarelo. Leandro Carré. Xaime Quintanilla. Antón Vilar Ponte. Outros autores. Outros autores. 5. A poesía no tempo das Irmandades. <ul style="list-style-type: none"> 5.1. Ramón Cabanillas. <ul style="list-style-type: none"> 5.1.1. Biografía e obra literaria. 5.1.2. Estética e evolución literaria. 5.1.3. Análise literaria de Da Terra Asoballada. 5.2. Antonio Noriega Varela e os problemas de periodización da súa obra. 5.3. Outros poetas epígonos do Rexurdimento: Gonzalo López Abente. Victoriano Taibo García. Xerardo Álvarez Limeses. Antonio Rey Soto.
O grupo Nós: enxebriismo e universalismo	<ul style="list-style-type: none"> 6. Caracterización do grupo. Nós e a súa decisiva influencia no mundo cultural galego <ul style="list-style-type: none"> 6.1. O papel das elites intelectuais nos procesos de configuración do discurso nacionalista. 6.2. A configuración do discurso identitario na Galiza. 6.3. A capacidade de aglutinación de sectores e de grupos xeracionais arredor dun proxecto colectivo. 6.4. A conciencia da necesidade de proxección universal da cultura galega. 7. Actividades. <ul style="list-style-type: none"> 7.1. A revista Nós. 7.2. A consolidación da prosa: narrativa e ensaio. 7.3. O cultivo doutros xéneros: teatro e poesía. 7.4. A creación de estruturas e liñas de investigación para o coñecemento científico da Galiza: O Seminario de Estudos Galegos. 8. Integrantes: Vicente Risco, Ramón Otero Pedrayo, Alfonso D. R. Castelao, Florentino Cuevillas, Antón Lousada Diéguez. Outros autores.
Percurso vital e ideolóxico de Vicente Risco	<ul style="list-style-type: none"> 9. A personalidade intelectual de Vicente Risco. Obra literaria. <ul style="list-style-type: none"> 9.1. Obra ensaística: teoría política, filosofía, crítica literaria e literatura de viaxes. 9.2. Obra narrativa. <ul style="list-style-type: none"> 9.2.1. Primeira produción: as pegadas do Modernismo. 9.2.2. A interpretación idílica da Terra. 9.2.3. Sátira e escepticismo. 9.2.4. A modernidade entre a decadencia e o nihilismo. 9.3. Obra dramática. 9.4. Obra lírica.

Percurso vital e ideolóxico de Otero Pedrayo	<p>10. A personalidade intelectual de Otero Pedrayo.</p> <p>10.1. Obra narrativa. Propostas de clasificación da narrativa.</p> <p>10.2. O proceso de ficcionalización da historia na narrativa oteriana.</p> <p>10.3. Ideoloxemas nacionalitarios na narrativa oteriana.</p> <p>11. Obra ensaística.</p> <p>11.1. Interrelación entre xéneros na obra de Otero Pedrayo.</p> <p>12. Obra dramática e obra poética.</p> <p>13. Recepción da obra oteriana no seu tempo e na literatura posterior.</p>
Percurso vital e ideolóxico de Afonso Daniel Rodríguez Castelao	<p>14.1. Castelao narrador</p> <p>14.2. Castelao ensaísta</p> <p>14.3. Castelao dramaturgo</p> <p>14.4. Castelao debuxante e artista plástico</p> <p>14.5. Outros Castelaos</p>
As experiencias vangardistas na Europa de comezos de século	<p>15.1. Caracterización xeral das vangardas galegas.</p> <p>15.2. Medios de difusión.</p> <p>15.3. Principais liñas da vangarda poética.</p> <p>15.4. Entre a tradición e a renovación poética.</p> <p>15.5. O Neopopulismo imaxinista / hilozoísta: Luís Amado Carballo.</p> <p>15.6. O Neotrobadorismo: Fermín Bouza Brey e Álvaro Cunqueiro.</p> <p>15.7. As experiencias vangardistas: Manuel Antonio e Álvaro Cunqueiro.</p> <p>16. A narrativa da Nova Xeración Galega</p> <p>16.1. Narradores nunha xeración de poetas</p> <p>16.2. Rafael Dieste e Os arquivos do Trasnó.</p> <p>17. O teatro.</p> <p>17.1. Rafael Dieste e A fiestra valdeira.</p> <p>17.2. Outros autores.</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	1	3
Sesión maxistral	26	24	50
Obradoiros	18	0	18
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	12	12
Traballos tutelados	0	20	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	10	11
Probas de resposta curta	1	7	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Haberá unha sesión introdutoria ao conxunto da materia, de dúas horas de duración, con delimitación dos seus contidos, métodos, probas a realizar, textos que deben ler os alumnos , etc.
Sesión maxistral	A docencia centrarase na análise exhaustiva arredor de catro núcleos textuais e autorais, dos que se irán derivando calas noutras obras e autores adxacentes: <ol style="list-style-type: none"> 1. Teoría do nacionalismo galego de Vicente Risco. 2. Arredor de si de Ramón Otero Pedrayo. 3. Poemas de si e non de Álvaro Cunqueiro. 4. A fiestra valdeira de Rafael Dieste fronte a Os vellos non deben de namorarse de Castelao.
Obradoiros	Realizaranse comentarios de texto de numerosos fragmentos textuais ou culturais vinculados coas obras obxecto deste programa.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Eventualmente o alumnado poderá acudir a conferencias, recitais, mesa redondas, proxeccións de filmes, seminarios literarios, representacións teatrais, etc. e deberá realizar un breve resumo por escrito desta actividade.
Traballos tutelados	O alumnado deberá realizar ao longo do curso un conxunto de breves traballos que se irán sinalando segundo se vaia desenvolvendo a dinámica da docencia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Actividades introductorias	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Sesión maxistral	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Obradoiros	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Traballos tutelados	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.
Probas de resposta curta	Os alumnos disporán de atención personalizada a través de titorías no despacho do profesor e de atención telemática por medio do correo electrónico e da plataforma faitic ou outras. Realizaranse catro probas escritas ao longo do cuadrimestre (unha por cada un dos temas) e unha proba final para os alumnos que deixen algunha sen facer. As probas irán distribuídas a razón de unha cada mes, coincidindo co remate da docencia de cada tema determinado (outubro para o 1º, novembro para o 2º, decembro para o 3º e xaneiro para o 4º). Ademais, e en función da evolución da materia impartida, os alumnos poderán ser invitados a desenvolver algunha exposición na aula sobre un tema moi concreto, ben de índole teórica, ben de comentario de textos.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Actividades introductorias	Descrición xeral da materia. 1. Competencias. 2. Contidos. 3. Planificación docente. 4. Metodoloxía docente. 5. Atención personalizada. 6. Recomendacións.	1	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12	CT2 CT3 CT4
Sesión maxistral	Valorarase a asistencia a clase así como a participación en debates e comentarios de textos e ideas.	8	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12	CT2 CT3 CT4
Obradoiros	Valorarase a asistencia ás sesións de comentario de textos así como a participación nos debates suscitados.	8	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12	CT2 CT3 CT4
Eventos docentes e/ou divulgativos	Valorarase a asistencia a conferencias, recitais, representacións teatrais, proxeccións cinematográficas, seminarios, etc., recomendados polo profesor.	8	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12	CT2 CT3 CT4
Traballos tutelados	A lectura de obras literarias e a reflexión sobre estas será obxecto de atención prioritaria. O alumno deberá realizar ao longo do curso breves comentarios escritos sobre textos concretos determinados polo profesor.	25	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12	CT2 CT3 CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O alumnado realizará unha ou dúas probas de resposta longa durante o cuadrimestre consistente no desenvolvemento dun comentario ou temas con amplitude de detalles e profundidade expositiva. Tamén deberá preparar a exposición dun dos temas ou subtemas do programa para a súa exposición na aula.	25	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12	CT2 CT3 CT4
Probas de resposta curta	Realizarase igualmente unha ou dúas probas de resposta curta para avaliar os coñecementos polo miúdo do alumnado.	25	CE2 CE4 CE6 CE8 CE9 CE12	CT2 CT3 CT4

Outros comentarios sobre a Avaliación

A nota final establecerase en base á lectura e recoñecemento dos textos que forman parte do programa, así como do comentario e análise destes textos. As probas a realizar para tal fin poderán ser escritas e/ou oráis.

Será preciso obter unha puntuación suficiente en cada un dos apartados mencionados (recoñecemento de textos, análise e comentario de textos) para establecer a nota media final. O alumnado que non participe no desenvolvemento diario da materia poderá presentarse a un exame final, ao que deberá concorrer cos traballos de comprobación de lectura dos libros de lectura obrigatoria, e que estará dividido en tres partes: 1. Recoñecemento de textos. 20%. 2. Preguntas breves con resposta curta. 40%. 3. Grandes epígrafes para resposta longa e desenvolvemento. 40%. Será preciso obter unha nota de suficiente en todas e cada unha destas probas para establecer a nota media final. O alumnado que suspenda a avaliación continuada presentarase a un exame no mes de xullo, ao que deberá concorrer, igualmente, cos traballos de comprobación de lectura dos libros de lectura obrigatoria (ou aqueles que non entregasen previamente durante o desenvolvemento normal do curso), no que será avaliado en base a: 1. Recoñecemento de textos. 20%. 2. Preguntas breves con resposta curta. 40%. 3. Grandes epígrafes para resposta longa e desenvolvemento. 40%. Será preciso obter unha nota de suficiente en todas e cada unha destas probas para establecer a nota media final.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía xeral:

Abuín González, A. / Ruibal, E. R. (2001): *□O teatro galego entre 1900 e 1936□*, en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 278-325 (A Coruña: Hércules).

- Beramendi, J. G. / Núñez, X. M. (1995): O nacionalismo galego. (Vigo: A Nosa Terra).
- Beramendi, X. G. (1984): "Ideoloxía e política en Vicente Risco", Grial, 86: 428-440.
- Carballo Calero, R. (1932): "Balance e inventario da nosa literatura", Nós, 108: 222-223.
- Carballo Calero, R. (1982): "Álvaro Cunqueiro", en Libros e autores galegos. Séc. XX: 271-306 (A Coruña: Fundación "Pedro Barrié de la Maza conde de Fenosa").
- Carballo Calero, R. (1982): "Ramón Otero Pedrayo" en Libros e autores galegos, século XX. Vol. II: 117-164 (A Coruña: Fundación Barrié).
- Casares, C. (1981): Vicente Risco: 50-87 (Vigo: Galaxia).
- Casares, C. (1981): Ramón Otero Pedrayo: 83-126 (Vigo: Galaxia).
- Casas, A. (2000): "A poesía entre 1900 e 1936", en Tarrío, A. (coord.): Galicia.Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 84-213 (A Coruña: Hércules).
- Fernández Pérez-Sanjulián, C. (2003): A construción nacional no discurso literario de Ramón Otero Pedrayo. (Vigo: A Nosa Terra).
- Fernández Pérez-Sanjulián, C., (2003): "Ideoloxemas nacionalitarios na narrativa de Ramón Otero Pedrayo", en A construción nacional no discurso literario de Ramón Otero Pedrayo: 125-255 (Vigo: A Nosa Terra).
- Freire Lestón, X. V. (1997): A actividade editorial en Galicia (1850-1936). Apuntamentos para unha historia do libro galego (Vigo: Ed. do Cumio).
- Hermida, M. (1987): As revistas literarias en Galicia na Segunda República (A Coruña: Ed. do Castro).
- López, T. (1996): "O neotrobadorismo. Fermín Bouza-Brei", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 897-928 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Maceira Fernández, X. M. (1996): "Literatura do exilio (II). O activismo cultural na diáspora bonaerense", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 993-1024 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Méndez Ferrín, X. L. (1984): De Pondal a Novoneira (Vigo: Xerais).
- Méndez Ferrín, X. L. (1984): "Álvaro Cunqueiro", en De Pondal a Novoneira: 151-171 (Vigo: Xerais).
- Millán Otero, X. M. (1996): "Grupo Nós: Vicente Risco", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 738-768 (Vigo: AS-PG / A NOSA TERRA).
- Molina, C. A. (1989): Prensa literaria en Galicia (1920-1960) (Vigo: Xerais).
- Quintana, X. R. / Valcárcel, M. (1988): Ramón Otero Pedrayo. Vida, obra e pensamento: 13-109 (Vigo: Ir Indo).
- Sanmartín Rei, A. (1996): "O vangardismo: Manuel Antonio e Álvaro Cunqueiro", en VV. AA.: Historia da literatura galega: 833-864 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII, (A Coruña: Hércules).
- Tato Fontaiña, L. (1995): Teatro e nacionalismo. Ferrol, 1915-1936 (Santiago: Laiovento).
- Tato Fontaiña, L. (1996): "O teatro actual", en VV.AA.: Historia da literatura galega: 1410-1440 (Vigo: AS-PG / A Nosa Terra).
- Valcárcel, M. (2000): "Prensa cultural e literaria no período 1916-1936", en Tarrío, A. (coord.): Galicia. Literatura. O século XX. A literatura anterior á Guerra Civil. Vol. XXXII: 382-447 (A Coruña: Hércules).
- VV. AA.: Historia da literatura galega (Vigo: AS-PG)

Recomendacións

Materias que continúan o temario

(*)/

As escritoras da historia literaria/V01G160V01917

Obradoiro de produción de textos literarios/V01G160V01910

Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade/V01G160V01706

Seminario de literaturas e culturas lusófonas/V01G160V01704

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

As escritoras da historia literaria/V01G160V01917

Seminario de literatura galega ata 1900/V01G160V01507

Textos canónicos da literatura galega/V01G160V01921

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

Seminario de literatura galega ata 1900/V01G160V01507

DATOS IDENTIFICATIVOS**Sociolingüística e planificación lingüística do galego e do español**

Materia	Sociolingüística e planificación lingüística do galego e do español			
Código	V01G160V01601			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición				
Departamento	Filloxía galega e latina			
Coordenador/a	Bermúdez Montes, María Teresa			
Profesorado	Bermúdez Montes, María Teresa			
Correo-e	bermudezteresa@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo preparar o alumnado no manexo dos principais conceptos teóricos e recursos metodolóxicos da sociolingüística e a planificación lingüística, co fin de aplicalos á análise crítica dos diversos contextos sociais das linguas galega e española.			

Competencias

Código				
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos			
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario			
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional			
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.			
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.			
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.			
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.			
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.			
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación			
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			

CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Adquirir os conceptos principais de sociolingüística que se aplican á política e planificación lingüística, así como recoñecer os recursos metodolóxicos básicos.	CB1 CB3 CB5	CE3 CE4 CE8 CE9	CT1 CT3 CT5
Analizar e valorar criticamente textos e materiais de análises sobre a planificación lingüística do galego e do español	CB2 CB3 CB5	CE5 CE6 CE8 CE10	CT2 CT3 CT5
Promover a autonomía do alumno/a para elaborar unha análise crítica das políticas lingüísticas nas comunidades hispanófonas.	CB2 CB3 CB4 CB5	CE3 CE4 CE6 CE8 CE9 CE10 CE13	CT2 CT3 CT4 CT5
Expoñer oralmente, de forma sintética, textos teóricos e análises aplicadas sobre a planificación lingüística do galego e o español.	CB3 CB4	CE6 CE7 CE9 CE13	CT3 CT4
Comentar por escrito textos relacionados coa sociolingüística e a planificación lingüística.	CB2 CB3 CB4	CE3 CE4 CE6 CE8 CE9	CT2 CT3 CT4
Fomentar e consolidar o interese polo estudo das problemáticas que xeran os procesos comunicativos nos contornos sociais contemporáneos, aproveitando os coñecementos e a sensibilidade adquirida polo alumnado en materias de cursos anteriores.	CB2 CB3 CB5	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9	CT2 CT3 CT5

Contidos

Tema	
1. Sociolingüística aplicada.	1.1. Principais conceptos teóricos da sociolingüística. 1.2. Recursos metodolóxicos fundamentais na sociolingüística: perspectiva cuantitativa e cualitativa. 1.3. A aplicación á política e planificación lingüística.
2. Caracterización sociolingüística da sociedade galega. Galego e español.	2.1. Aproximación á historia social da lingua galega. 2.2. Contacto de linguas, bilingüismo, diglosia e conflito lingüístico. 2.3. Diagnóstico da situación sociolingüística da lingua galega. A vitalidade etnolingüística. 2.4. Usos, competencias e actitudes lingüísticas. Análise de datos cuantitativos. Análise cualitativa das actitudes lingüísticas.
3. Ideoloxías lingüísticas.	3.1. Supremacismo lingüístico. 3.2. Ecoloxía lingüística.
4. Política e planificación lingüísticas: áreas de intervención e análise crítica.	4.1. Principais conceptos teóricos. 4.2. Metodoloxía e aplicacións. 4.3. Planificación do corpus. 4.4. Planificación do status.
5. Política lingüística e planificación do galego.	5.1. Marco legislativo: CE, EA, LNL, PXNLG. A CELRM. 5.2. Ideoloxías e prácticas planificadoras en Galicia: ámbitos da administración, ensino, medios de comunicación, ámbitos económico e profesional. 5.3. A planificación do corpus: o proceso de estandarización da lingua galega.
6. Política lingüística e planificación do español.	6.1. A situación do español no mundo. 6.2. Ideas e ideoloxías do español como lingua internacional: panhispanismo e hispanofonía.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	30	44	74
Estudo de casos/análises de situacións	4	34	38
Traballos de aula	10	20	30
Presentacións/exposicións	1	4	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
Probas de resposta curta	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	Exposición por parte da docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que terán que desenvolver as/os estudantes.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Traballos de aula	O/a estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da docente.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante a docente e o grupo clase dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio ou ben proxecto. Levarase a cabo preferentemente de maneira individual ou, en todo caso, por parellas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Sempre que sexa posible, xa na propia aula o profesor levará a cabo unha atención personalizada. Non obstante, o alumno/a debe acudir ás titorías para a resolución de dúbidas concretas, así como para a preparación de determinadas actividades (exposicións orais na clase, traballos escritos etc.).
Presentacións/exposicións	Sempre que sexa posible, xa na propia aula o profesor levará a cabo unha atención personalizada. Non obstante, o alumno/a debe acudir ás titorías para a resolución de dúbidas concretas, así como para a preparación de determinadas actividades (exposicións orais na clase, traballos escritos etc.).
Traballos de aula	Sempre que sexa posible, xa na propia aula o profesor levará a cabo unha atención personalizada. Non obstante, o alumno/a debe acudir ás titorías para a resolución de dúbidas concretas, así como para a preparación de determinadas actividades (exposicións orais na clase, traballos escritos etc.).
Estudo de casos/análises de situacións	Sempre que sexa posible, xa na propia aula o profesor levará a cabo unha atención personalizada. Non obstante, o alumno/a debe acudir ás titorías para a resolución de dúbidas concretas, así como para a preparación de determinadas actividades (exposicións orais na clase, traballos escritos etc.).
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Sempre que sexa posible, xa na propia aula o profesor levará a cabo unha atención personalizada. Non obstante, o alumno/a debe acudir ás titorías para a resolución de dúbidas concretas, así como para a preparación de determinadas actividades (exposicións orais na clase, traballos escritos etc.).
Probas de resposta curta	Sempre que sexa posible, xa na propia aula o profesor levará a cabo unha atención personalizada. Non obstante, o alumno/a debe acudir ás titorías para a resolución de dúbidas concretas, así como para a preparación de determinadas actividades (exposicións orais na clase, traballos escritos etc.).

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Asistencia, seguimento e participación activa nas clases teóricas.	10
Estudo de casos/análises de situacións	Análise e valoración escritas do caso estudado previamente na clase.	30

Traballos de aula	Realización de diversas actividades orais e/ou escritas ao longo do curso.	10
Presentacións/exposicións	Exposicións orais de lecturas ou temas previamente encargados polo/a docente.	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realizarase ao final do curso unha proba para avaliación das competencias adquiridas que incluírá preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	20
Probas de resposta curta	Realizarase, tamén ao final do curso, unha proba destinada á avaliación das competencias adquiridas, que constará de preguntas directas sobre aspectos concretos.	20

Outros comentarios sobre a Avaliación

1ª edición das actas

O alumnado poderá escoller entre dous sistemas de avaliación, continua e única. Deberá confirmar explicitamente por cal das dúas opta nas dúas semanas iniciais do cuadrimestre.

a) Avaliación continua: condicións

É condición indispensable para ter dereito a ser avaliada/o nesta modalidade asistir a un 80% das clases, como mínimo. Unha ausencia da aula durante 15 minutos ou máis equivale á 'non asistencia' a esa sesión. Estas condicións non serán modificadas baixo ningún concepto.

Para poder entrar nesta modalidade é condición *sine qua non* terse presentado ou ter entregado cando menos unha das actividades correspondentes ás diversas metodoloxías de avaliación. Isto é, non será avaliada/o quen non se someta á avaliación dalgunha das metodoloxías descritas nesta páxina.

O incumprimento das condicións da avaliación continua (asistencia etc.) implicará o paso automático á avaliación única.

O plaxio ou a copia suporá a non cualificación do exercicio, traballo, práctica etc.

Para superar a materia é indispensable aprobar o exame (isto é, obter un 5 sobre 10, como mínimo) e ter entregados nos prazos establecidos os traballos e prácticas dos restantes apartados da avaliación.

b) Avaliación única: condicións

O alumnado que opte pola avaliación única ou o alumnado que incumpra as condicións esixidas para a avaliación continua (p.ex. asistencia a menos do 80% das clases), deberá superar presentar un traballo escrito e realizar un exame final escrito. Para superar a materia deberase aprobar (isto é, obter unha nota igual ou superior a 5 sobre 10) as dúas probas. A cualificación na modalidade de avaliación única repartirase do xeito seguinte:

-Presentación dun traballo escrito previamente establecido, acordado coa docente: 25%

-Exame escrito (preguntas de resposta curta e de desenvolvemento): 75%

Convocatoria de xullo (2ª edición das actas)

No caso do alumnado en réxime de avaliación continua que non teña superado a materia na primeira convocatoria, na segunda convocatoria (xullo) manteranse todas as puntuacións iguais ou superiores a 5 obtidas ao longo do curso. Estas sumaranse ás puntuacións acadadas nas dúas probas finais (de resposta curta e de desenvolvemento), que se deberán realizar de novo en calquera caso. Ademais, o alumnado nesta situación deberá de repetir ou realizar as actividades individuais que lle quedasen pendentes na anterior convocatoria.

No caso de alumnado en réxime de avaliación única ou que se presente por primeira vez, a cualificación repartirase da seguinte maneira:

-Presentación dun traballo escrito previamente establecido, acordado coa docente: 25%

-Exame escrito (preguntas de resposta curta e de desenvolvemento): 75%

Para superar a materia deberase obter unha nota de aprobado (isto é, igual ou superior a 5 sobre 10) nas dúas probas.

Bibliografía. Fontes de información

Ao longo do curso irase proporcionando bibliografía específica para cada tema tratado, en papel e en rede. Por outra banda, na plataforma TEMA inclúese un repertorio de materiais en formato electrónico.

Blas Arroyo, José Luis (2008). "Variación lingüística e identidade en la España plurilingüe: Una aproximación multidisciplinar", en Maurice Westmoreland & Juan Antonio Thomas (eds.), *Selected Proceedings of the 4th Workshop on Spanish Sociolinguistics*. Somerville, Ma: Cascadilla Proceedings Project, 1-16. [Tamén en liña]

Castillo Lluch, Mónica & Johannes Kabatek (eds.) (2006). *Las lenguas de España. Política lingüística, sociología del lenguaje e ideología desde la Transición hasta la actualidad*. Madrid / Frankfurt: Iberoamericana /Vervuert.

Del Valle, José (ed.) (2007). *La lengua, ¿patria común? Ideas e ideoloxías del español*. Madrid / Frankfurt: Iberoamericana / Vervuert.

Fernández Paz, Agustín, Anxo Manuel Lorenzo Suárez & Fernando Ramallo (2008). *A planificación lingüística nos centros educativos*. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia.

Formoso Gosende, Valentina (2013). *Do estigma á estima: propostas para un novo discurso lingüístico*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia.

Lamuela, Xavier & Henrique Monteagudo (1996). "Planificación lingüística", en Milagros Fernández Pérez (ed.), *Avances en lingüística aplicada*. Santiago de Compostela: Universidade, 230-301.

Lorenzo Suárez, Anxo Manuel (2000). "Sociolingüística", en Fernando Ramallo, Gabriel Rei-Doval & Xoán Paulo Rodríguez Yáñez (eds.), *Manual de ciencias da linguaxe*. Vigo:Xerais, 343-408.

Monteagudo, Henrique & Xan Bouzada (coords.) (2002). *O proceso de normalización do idioma galego (1980-2000)*. Volume I. *Política lingüística: Análise e perspectivas*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega.

Monteagudo, Henrique (2009). *As razóns do galego. Apelo á cidadanía*. Vigo: Galaxia.

Moreno Cabrera, Juan Carlos (2010). *O nacionalismo lingüístico*. Cangas do Morrazo: Morgante [Orixinal español: *El nacionalismo lingüístico: una ideología destructiva*. Barcelona: Península, 2008].

Moreira Barbeito, Carlos (2014). *Contra a morte das linguas. O caso do galego*. Vigo: Xerais.

Pérez Fernández, José Manuel (coord.) (2006). *Estudios sobre el estatuto jurídico de las lenguas en España*. Barcelona: Atelier.

Subiela Pérez, Xaime (2008). "As razóns da lingua galega". *Grial* 178, 32-45.

Xunta de Galicia (2005). "Notas para un diagnóstico da saúde da lingua galega", en *Plan Xeral de Normalización da Lingua Galega*. Santiago de Compostela: Xunta de Galicia. 3-22, 29-36.

Wardough, Roland (1992). "A planificación lingüística", en *Introducción á sociolingüística*. Santiago de Compostela: Universidade. 391-418 [Orixinal inglés: *An Introduction to Sociolinguistics*. Oxford: Basil Blackwell].

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Lingüística, comunicación e cognición/V01G160V01905

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Gramática galega I				
Materia	Gramática galega I			
Código	V01G160V01602			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Soto Andion, Xosé			
Profesorado	Soto Andion, Xosé			
Correo-e	xsotoandion@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia preséntase o concepto de morfoloxía así como a caracterización, as clases e o significado das unidades morfolóxicas, exercitando asemade a práctica da súa análise e segmentación.			

Competencias	
Código	
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT5	Que o alumnado desenvolverse aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe		
Resultados de aprendizaxe	Competencias	
- Saber os conceptos básicos da análise morfolóxica do galego.	CE4	CT2
- Saber identificar e clasificar as clases de palabras do galego e os procesos de formación de unidades.	CE5	CT5
- Saber explicar as características morfolóxicas das clases de palabras.	CE6	
- Saber explicar a flexión e a derivación de nomes e verbos galegos.	CE7	
- Saber manter unha actitude aberta cara ás diferenzas culturais mostradas reflectidas nas distintas características e procedementos morfolóxicos das linguas.	CE8	

Contidos	
Tema	
1. A morfoloxía	1.1. Concepción (tradicional, funcional, xenerativa) e límites 1.2. Relación con outras disciplinas lingüísticas

2. As unidades morfolóxicas en galego: caracterización, paradigmas e uso, análise e segmentación

2.1. Morfema e clases de morfemas
 2.2. Palabra e clases de palabras
 2.2.1 O verbo
 - Morfoloxía verbal: as conxugacións
 - Flexión verbal
 i) Tema: raíz e vogal temática
 ii) Desinencias: modo e valores modais, tempo e valores temporais, persoa, número.
 - Formas amodais e perífrases verbais
 2.2.2. O substantivo e o adxectivo: xénero e número
 2.2.3. Os pronomes persoais: paradigma e morfoloxía
 2.2.4. O artigo
 2.2.5. Cuantificadores e identificadores
 2.2.6. Posesivos, demostrativos e numerais
 2.2.7. O adverbio
 2.2.8. As Preposicións: caracterización, significado e clases

3. A formación de palabras en galego

3.1. A que chamamos "formación de palabras"
 3.2. Derivación
 - Por prefixación
 - Sen afixos
 - Por sufixación: nominal, adxectivo, verbal e adverbial
 3.3. Composición
 3.4. Outros procedementos de formación de palabras: onomatopea, acronimia, abreviatura...

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	4	8	12
Prácticas autónomas a través de TIC	1	6	7
Traballos de aula	2	4	6
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	14	16
Sesión maxistral	33	33	66
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	8	12
Traballos e proxectos	2	15	17
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	14	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	O docente guiará aos alumnos na presentación e exposición de traballos relacionados cos contidos do temario, resolverá as dúbidas que poidan xurdir e indicará as posibles melloras que a presentación do discente deba observar.
Prácticas autónomas a través de TIC	O docente servirse da plataforma TEMA para facilitarlle aos alumnos a realización de prácticas de segmentación e análise morfolóxica, lecturas, entrega de exercicios varios, comentarios e foros de opinión verbo dos contidos do curso.
Traballos de aula	O docente facilitará aos discentes exercicios relacionados coa análise morfolóxica e coa segmentación de unidades así coma a resolución de problemas sobre diversas cuestións do temario.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente propoñerálles aos alumnos diversos tipos de problemas e exercicios cada quince días para revisar e resolver cuestións relacionadas cos contidos da materia.
Sesión maxistral	O docente expoñerá nas clases os contidos do programa valéndose de explicacións, apuntamentos, textos de apoio e diapositivas Powerpoint. Facilitará ao discente a recollida de material, o comentario e resolución de dúbidas así como a participación e debate dos discentes arredor de diferentes cuestións que lle afecten á materia de gramática galega no tocante á súa morfoloxía.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	- O docente comentará cos alumnos, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións relacionadas cos contidos expostos na sesión maxistral. - O docente falará cos discentes dos problemas relacionados coas presentacións e exposicións realizadas. - O docente comentará cos discentes, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións que atinxen ás prácticas (análise e segmentación morfolóxica, foros de opinión, exercicios...) realizadas mediante a plataforma TEMA. - O docente comentará cos discentes, en grupos ou individualmente, problemas relacionados cos traballos de aula.

Presentacións/exposicións	- O docente comentará cos alumnos, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións relacionadas cos contidos expostos na sesión maxistral. - O docente falará cos discentes dos problemas relacionados coas presentacións e exposicións realizadas. - O docente comentará cos discentes, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións que atinxen ás prácticas (análise e segmentación morfolóxica, foros de opinión, exercicios...) realizadas mediante a plataforma TEMA. - O docente comentará cos discentes, en grupos ou individualmente, problemas relacionados cos traballos de aula.
Prácticas autónomas a través de TIC	- O docente comentará cos alumnos, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións relacionadas cos contidos expostos na sesión maxistral. - O docente falará cos discentes dos problemas relacionados coas presentacións e exposicións realizadas. - O docente comentará cos discentes, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións que atinxen ás prácticas (análise e segmentación morfolóxica, foros de opinión, exercicios...) realizadas mediante a plataforma TEMA. - O docente comentará cos discentes, en grupos ou individualmente, problemas relacionados cos traballos de aula.
Traballos de aula	- O docente comentará cos alumnos, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións relacionadas cos contidos expostos na sesión maxistral. - O docente falará cos discentes dos problemas relacionados coas presentacións e exposicións realizadas. - O docente comentará cos discentes, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións que atinxen ás prácticas (análise e segmentación morfolóxica, foros de opinión, exercicios...) realizadas mediante a plataforma TEMA. - O docente comentará cos discentes, en grupos ou individualmente, problemas relacionados cos traballos de aula.
Resolución de problemas e/ou exercicios	- O docente comentará cos alumnos, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións relacionadas cos contidos expostos na sesión maxistral. - O docente falará cos discentes dos problemas relacionados coas presentacións e exposicións realizadas. - O docente comentará cos discentes, individualmente ou en pequenos grupos, cuestións que atinxen ás prácticas (análise e segmentación morfolóxica, foros de opinión, exercicios...) realizadas mediante a plataforma TEMA. - O docente comentará cos discentes, en grupos ou individualmente, problemas relacionados cos traballos de aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Presentacións/exposicións	Presentacións individuais sobre un tema proposto polo profesor.	10	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8	CT2 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Práctica e resolución de exercicios relacionados cos contidos explicados na clase	20	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8	CT2 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame ó final do cuadrimestre dos contidos da materia.	60	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8	CT2 CT5
Traballos e proxectos	Traballo, que se entregará ó final do cuadrimestre, sobre algún aspecto do temario.	10	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8	CT2 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno poderá escoller entre avaliación única ou continua. A avaliación única consistirá nun exame de toda a materia ao final do cuadrimestre, na semana seguinte á do remate do curso. A este exame poden presentarse tanto os que opten pola avaliación única coma os que incumpran as condicións esixidas para a avaliación continua.

A avaliación única e a continua son excluíntes. Calquera estudante que suspenda a avaliación continua non se pode presentar á avaliación única e viceversa.

As diferentes probas e traballos entregaranse a última semana de clase do cuadrimestre.

Na convocatoria de xullo haberá un exame final de toda a materia e, nesta convocatoria, os alumnos de avaliación continua que non superaron a primeira convocatoria realizarán un exame na data que determine a facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Ackema, Peter / Ad Neeleman (2004): *Beyond Morphology. Interface Conditions on Words Formation*, Oxford / New York: Oxford University Press.

_____ (2008): [La sufijación verbal, la circunfijación verbal y la sufijación verbal homogénea en el habla gallega del ayuntamiento de Castrelo do Val (Ourense, España), *Quaderni di Semantica*, XXIX, 2, 343-392.

Álvarez, Rosario / Xosé Xove (2002): *Gramática da lingua galega*, Vigo: Galaxia, a partir da páxina 221.

Bosque, Ignacio / Violeta Demonte, eds., (1999), *Gramática descriptiva de la lengua española*, vol. 3, quinta parte, Madrid: Espasa-Calpe.

Fernández Pérez, Milagros (1993): *Las categorías gramaticales morfológicas en español*, Verba, anexo 35, Universidade de Santiago de Compostela.

González Pereira, Miguel / Francisco Albertuz Carneiro (2000): [Morfología], en Ramallo, Fernando / Gabriel Rei-Doval / Xoán Paulo Rodríguez, *Manual de ciencias da linguaxe*, Vigo: Xerais, 585-627.

Matthews, P. H. (1980): *Morfología. Introducción a la teoría de la estructura de las palabras*, Madrid: Paraninfo.

Simone, Raffaele (1993): *Fundamentos de lingüística*, Barcelona: Ariel.

Varela, Soledad (1990): *Fundamentos de morfología*, Madrid: Síntesis.

Veiga, Alexandre (1983): [Cantei no sistema temporal do verbo galego], *Verba*, 10, 203-222.

Vilela, Mário (1994): [Português: formação de palavras], en Holtus, Gunter / Michel Metzeltin / Charles Schmitt (eds.): *Lexicon der Romanistischen Linguistik*, Max Niemeyer Verlag, VI/2 (Galegisch, Portugiesisch), 216-232.

Xove, Xosé (2005): [O verbo galego: usos e abusos, descrición e prescrición], en Álvarez, R. et al.: *Norma lingüística e variación*, Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 313-334.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Gramática galega II/V01G160V01603

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Gramática galega II/V01G160V01603

Outros comentarios

Recoméndase aos estudantes de intercambio posuíren un nivel B2 de galego para poder cursar esta materia.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Gramática galega II**

Materia	Gramática galega II			
Código	V01G160V01603			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Profesorado	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Correo-e	xsalgado@uvigo.es			
Web	http://http://webh03.webs.uvigo.es/xose-antonio-fernandez-salgado/			
Descrición xeral	Esta materia de "Gramática galega II" céntrase no estudo específico das unidades sintácticas que coñecemos como "frase" e "cláusula". Afóndase na análise sintáctica, partindo do verbo como núcleo predicativo da cláusula e as relacións que establece cos outros constituíntes funcionais e mais as implicacións semánticas e pragmáticas que diso derivan. Estúdase tamén a estrutura interna dos constituíntes frásticos. Préstase especial atención á descrición de aspectos sintácticos diferenciais do galego con respecto ás linguas veciñas.			

Competencias

Código				
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario			
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional			
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.			
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.			
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.			
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.			
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación			
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.			
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Recoñecer as unidades sintácticas e as relacións que se establecen entre elas	CB3	CE4 CE13	CT3
Facer representacións de análises sintácticas e ser capaces de propoñer análises alternativas argumentadas		CE6 CE9	
Descubrir e razoar en termos sintácticos as ambigüidades dun texto	CB5	CE5 CE8	CT5
Recoñecer os factores que alteran a gramaticalidade dos textos		CE7	

Contidos

Tema			
1. A sintaxe: definición e relación con outras disciplinas gramaticais.	Obxecto de estudo. Unidades e relacións sintácticas. Funcións sintácticas, semánticas e informativas. Bibliografía de sintaxe do galego.		

2. A cláusula: caracterización e clasificación.	O concepto de "valencia". O verbo como núcleo-PREDICADO da cláusula. Niveis de complementación: argumentos, adxuntos e elementos periféricos. Estrutura funcional da cláusula: SUX, CD, CI, CPREP, CADV; CCIRC; PVO, ATRIB. O pronomes persoal átono. Clasificación das cláusulas: atributivas e predicativas; activas, pasivas, impersonais e medias; simples e complexas; independentes, dependentes e coconstituíntes; flexionadas e non flexionadas. Construcións particulares de sintaxe galega na cláusula.
3. A frase: caracterización e clasificación.	A frase nominal: estrutura e funcións. O NUC substantivo: a frase substantiva. Os determinantes e os modificadores (argumentais / adxuntos; especificativos / explicativos; relacionais / cualificativos; a aposición). Posición e xerarquía dos determinantes e dos modificadores na frase en galego. Estrutura e funcións dos outros tipos de frase (adxectiva, adverbial e prepositiva). Construcións frásticas particulares do galego.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	17	40	57
Presentacións/exposicións	7	10	17
Eventos docentes e/ou divulgativos	3	3	6
Sesión maxistral	17	49	66
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Refírese ás actividades en que se formulan problemas e /ou exercicios relacionados cos contidos da materia, que complementan as leccións maxistras. Préstase especial atención á análise sintáctica de textos en árbore e ó comentario gramatical razoado e argumentado de construcións sintácticas problemáticas en canto á súa interpretación. Naqueles casos en que o profesor entregue previamente os exercicios, recoméndase que o/a alumno/a os traia traballados.
Presentacións/exposicións	Refírese ás exposicións orais por parte do alumnado ante o docente e/ou o grupo de estudantes dun tema sobre os contidos da materia que deberán preparar e redactar por escrito, a partir da lectura da bibliografía que se indique.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Refírese a conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por poñentes de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Sesión maxistral	Son ás horas que o docente dedicará a expoñer contidos da materia e as directrices e bases teóricas dos traballos, exercicios ou análises sintácticas que deberá facer o alumnado. Recoméndase que cando o profesor facilite por adiantado fotocopias ou outro material o alumnado leve previamente traballado ese material.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo cando así o requira o alumnado en canto ás directrices que debe seguir nos traballos guiados, na preparación das exposicións orais en clase ou nos comentarios dos erros cometidos nas análises sintácticas que se manden entregar como parte da avaliación.
Presentacións/exposicións	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo cando así o requira o alumnado en canto ás directrices que debe seguir nos traballos guiados, na preparación das exposicións orais en clase ou nos comentarios dos erros cometidos nas análises sintácticas que se manden entregar como parte da avaliación.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante o curso, o docente especificará que actividades prácticas das propostas son avaliábeis. Especificamente, o estudante deberá entregar a análise sintáctica de 4 textos propostos polo profesorado e o resumo crítico de tres artigos que se destacan na "Bibliografía". Tamén se valorará a participación activa na resolución das outras actividades.	25	CB5	CE4 CE5 CE8 CE9 CE13	CT5
Presentacións/exposicións	Cada estudante preparará por escrito e expoñerá oralmente un ou varios temas relacionados con contidos da materia, que previamente concretará co docente.	10	CB5	CE6 CE7 CE9 CE13	CT5

Sesión maxistral	Valorarase a asistencia ás clases maxistras, sempre e cando sexa máis do 80% delas así como a participación nelas.	5	CB3	CE7 CE8	CT3
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realizarase unha única proba escrita sobre os contidos teórico-prácticos da materia na última semana do curso (provisionalmente o día 10 de maio de 2016)	60	CB3	CE4 CE5 CE6 CE8	CT3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Existen **dois sistemas** de avaliación da materia:

a) **Avaliación continua**, para o alumnado que asista regularmente ás clases presenciais, e realice e entregue as tarefas de avaliación indicadas polo profesor en tempo e forma. A puntuación final obterase da suma das porcentaxes das puntuacións expresadas arriba. De non superar algunha das actividades que se avalían, o profesor poderá mandar repetilas. En todo caso, **na convocatoria de maio**, o alumno polo menos deberá ter aprobado o apartado "Probas de resposta longa, de desenvolvemento", **exame** que se realizará na última semana de clase (**provisionalmente o 10 de maio de 2016**); de non superar esas probas escritas, o alumnado deberá examinarse dun exame escrito na **convocatoria oficial de xullo**. Se por causa xustificada algún alumno/a non pode cumprir a condición de asistencia ás clases e a entrega en tempo das tarefas, deberá comunicarllo ó docente, quen poderá habilitar outras actividades compensatorias. No caso de que o/a alumno/a renuncie á avaliación continua ou incumpra as condicións esixidas pasará a ser avaliado polo sistema b) de "Avaliación única".

b) **Avaliación única**. O alumnado que non opte polo sistema de "avaliación continua", para superar a materia na **convocatoria de maio** deberá examinarse sobre todos os contidos da materia nun **exame final único escrito** que se realizará na última semana de clase (**provisionalmente o 10 de maio de 2015**). En caso de non superar ese exame, o/a alumno/a deberá volver examinarse por medio doutro exame escrito **na convocatoria de xullo** na data que dispoña a Facultade. Os/as alumnos/as que opten por este sistema poderán asistir ás aulas e ser atendidos nas titorías cando o solicitaren.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía básica

NOTA: O docente engadirá na aula outras referencias bibliográficas específicas para cada un dos temas.

Gramáticas galegas de referencia

Álvarez, R. e Xove, X. (2002): *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia.

Freixeiro Mato, X. R. (2000): *Gramática da lingua galega. II. Morfosintaxe*. Vigo: A Nosa Terra.

Fernández Salgado, Xosé A. (2015): *Apuntamentos da materia Gramática galega II*. Ed. do autor.

Outras gramáticas

Bosque I. e Demonte, V. (dir.) (1999): *Gramática descriptiva de la lengua española*. 3 t. Madrid: Espasa Calpe.

Raposo, Eduardo et al. (1989): *Gramática do Português*. 2 vol. Lisboa: Fundação Calouste Gulbenkian.

Real Academia Española (2010): *Nueva gramática de la lengua española: manual*. Madrid: Espasa-Libros.

Solà, J. et al. (2002): *Gramática del català contemporani: Sintaxi. vol. 2*. Barcelona: Empuries.

Lecturas obrigatorias

Cidrás Escáneo, F. (1991): [As construcións pronominais en galego. Proposta de clasificación e caracterización], en M. Brea e F. Fernández Rei (coords.) *Homenaxe ó profesor Constantino García*, Santiago de Compostela, Universidade, 1991, vol, I, 101-25.

López Martínez, M.S. (1999): [O emprego de a + CD na lingua galega falada], en Rosario Álvarez e Dolores Vilavedra (coords.): *Cinguidos por unha arela común: Homenaxe ó profesor Xesús Alonso Montero*, Santiago de Compostela, Universidade de Santiago, vol, I, 551-564.

Pena Romay, Xosé Antonio (2004): [Alternancia en galego dos pronomes átonos de acusativo e dativo en verbos que rexen

ámbalas dúas posibilidades], en Rosario Álvarez *et al.* (eds.): *A lingua galega: Historia e Actualidade*, Santiago de Compostela: Consello da Cultura / Galega Instituto da Lingua Galega, vol. IV, 129-137.

Rodríguez Guerra, A. (1997): [Aspectos da transitividade galega: os complementos en [en]], en B. Fernández Salgado (ed.): *Actas do IV Congreso Internacional de Estudos Galegos*, Oxford, Centre for Galician Studies / Centro de Estudos Galegos, vol. I: 343-352.

Guía bibliográfica

Gondar, Francisco (dir.): BILEGA, *Bibliografía informatizada da lingua galega*. Centro de Investigacións Ramón Piñeiro (CILL-RP). Edición en liña: [www.cirp.es/bdo/bil/bilega.html]

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Gramática galega I/V01G160V01602

Outros comentarios

Esta materia continúaase con Gramática Galega III no 4º curso de EdeG-E.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fonética e fonoloxía do galego**

Materia	Fonética e fonoloxía do galego			
Código	V01G160V01604			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Profesorado	Fernández Salgado, Xosé Antonio			
Correo-e	xsalgado@uvigo.es			
Web	http://http://webh03.webs.uvigo.es/xose-antonio-fernandez-salgado/			
Descrición xeral	A materia pretende que o alumnado reflexione sobre a compoñente fónica da lingua galega. Pártese da delimitación e caracterización das dúas disciplinas que a estudan, Fonética e Fonoloxía, e abórdase logo a descrición do sistema vocálico galego, tónico e átono, a sílaba e os ditongos, o sistema consonántico, para rematar no nivel suprasegmental con todo o referido á prosodia. Dedícase especial atención á mellora da fonética e da prosodia do alumnado, alí onde son máis apreciadas as interferencias do castelán, coa proposta de actividades de carácter oral.			

Competencias

Código				
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.			
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos			
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.			
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.			
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación			
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Identificar, reproducir e describir os sons do galego.		CE1	
Interpretar procesos de variación e cambio fonéticos e fonolóxicos en galego.		CE3	
Transcribir fonolóxicos e foneticamente textos do galego de diferente tipo.		CE3	
Coñecer e aplicar os conceptos, técnicas e métodos de análise da compoñente fónica da lingua galega, e presentar o seu resultado tanto oralmente como por escrito, seguindo as convencións académicas.	CB5	CE9	CT5
		CE13	
Ser capaces de sensibilizar na apreciación da diversidade lingüística e eliminar prexuízos lingüísticos, sobre todo no nivel fónico da lingua.		CE7	

Contidos

Tema	
------	--

I. A análise fonética e fonolóxica do galego	<p>1. Fonética e Fonoloxía: definición e caracterización. Sons, fonemas e grafas. A transcripción dos sons: os alfabetos fonéticos (AFI e RFE).</p> <p>2. Fonética da lingua galega. Subdisciplinas: fonética acústica, fonética articulatória e fonética auditiva. Descrición articulatória dos sons lingüísticos do galego.</p> <p>3. Fonoloxía estrutural da lingua galega. Os fonemas. Delimitación e definición. Segmentación e conmutación. Oposición e trazos distintivos. Neutralización e arquifonemas.</p>
II. O sistema vocálico	<p>1. A posición tónica: fonemas e realización. Contextos en que aparece /E, e, O, o/. Fenómenos de variación e interferencia.</p> <p>2. A posición átona. As vogais pretónicas /E, O/. A realización das vogais postónicas. Fenómenos de variación: modificación, adición e supresión.</p>
III. A sílaba. Ditongos, tritongos e hiatos	<p>1. A sílaba: concepto, estrutura e tipos.</p> <p>2. Ditongos, tritongos e hiatos: definición e caracterización. Fenómenos de variación.</p>
IV. O sistema consonántico	<p>1. Estrutura do sistema do galego común e outros sistemas.</p> <p>2. Fenómenos de variación nas consoantes oclusivas (os grupos cultos, a gheada), nas sibilantes (o seseo, o rotacismo, a aspiración), nas nasais, nas líquidas (o ieísmo) e nas vibrantes (metátese).</p>
V. A prosodia do galego	<p>1. A fonética sintáctica: o sandhi externo. Resultados de encontros de vogal + vogal, consoante + vogal e consoante + consoante: fenómenos máis frecuentes.</p> <p>2. Acento e entoación.</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	24	55	79
Actividades introdutorias	2	7	9
Eventos docentes e/ou divulgativos	0	1	1
Sesión maxistral	18	39	57
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
Outras	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente entregará actividades en que se formulan problemas e /ou exercicios relacionados con contidos da materia, que complementan as leccións maxistras. Préstase especial atención á transcripción e ó comentario fonéticos de textos de diferente tipo e rexistro. Naqueles casos en que o profesor entregue previamente os exercicios, recoméndase que o/a alumno/a os traia traballados.
Actividades introdutorias	Son actividades encamiñadas a expoñer os obxectivos, as principais tarefas do curso e a bibliografía da materia. Especificamente pídese ó alumnado a familiarización o antes posible cos símbolos fonéticos do AFI.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Son horas dedicadas polo alumnado a acudir a conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates etc. realizados por relatores/as de prestixio, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Sesión maxistral	Son as horas que o docente dedica a expoñer contidos da materia e as directrices e bases teóricas dos traballos, exercicios, comentarios e transcripcións fonéticas que deberá facer o alumnado. Recoméndase que cando o profesor facilite por adiantado fotocopias ou outro material o alumnado traia previamente traballado ese material.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo cando así o requira o alumnado en canto ás directrices que debe seguir nos traballos guiados ou nos comentarios dos erros cometidos nas transcripcións fonéticas que se manden entregar como parte da avaliación.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O docente terá titorías individualizadas ou en pequeno grupo cando así o requira o alumnado en canto ás directrices que debe seguir nos traballos guiados ou nos comentarios dos erros cometidos nas transcripcións fonéticas que se manden entregar como parte da avaliación.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Resolución de problemas e/ou exercicios	Durante o curso, o docente especificará que actividades prácticas das propostas son avaliábeis. Especificamente, o estudante deberá entregar nas datas indicadas a transcripción fonética estreita de 4 textos propostos polo docente e o resumo crítico de tres artigos que se indican na "Bibliografía". Tamén se valorará a participación activa na resolución das outras actividades. O alumnado de avaliación única deberán realizar obrigatoriamente un "Traballo titorado", para o cal deberán pórse en contacto co profesor.	25	CB5	CE1 CE3 CE9 CE13	CT5
Sesión maxistral	Valorarase a asistencia ás clases sempre e cando sexa máis do 80% delas, así como a participación activa nelas.	5		CE3 CE7	
Probas de resposta curta	Realizarase unha proba escrita de resposta curta na última semana de clase (provisionalmente o 12 de maio de 2016) sobre os contidos teórico-prácticos da materia. Esta proba pode coincidir no mesmo día que as probas de resposta longa.	30	CB5	CE1 CE3	CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Realizarase unha proba escrita con preguntas de resposta longa de tipo comentario e de desenvolvementos sobre os contidos teórico-prácticos da materia na semana última de clase (provisionalmente o 12 de maio de 2016). Esta proba pode coincidir no mesmo día que as probas de resposta curta.	30	CB5	CE1 CE3 CE9 CE13	CT5
Outras	Realizarase unha proba oral ó final do cuadrimestre na semana do 16 ó 20 de maio de 2016. Nela o estudante deberá demostrar que domina o estándar fónico galego, sobre todo os trazos fónicos individualizadores. Será necesario superar esta proba para aprobar a materia.	10		CE1	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Existen **dous sistemas de avaliación** da materia:

a) **Avaliación continua**, para o alumnado que asista regularmente ás clases presenciais, e realice e entregue as tarefas de avaliación indicadas polo profesor en tempo e forma. A puntuación final obterase da suma das porcentaxes das puntuacións expresadas arriba. De non superar algunha das actividades que se avalían, o profesor poderá mandar repetilas para corrixilas. En todo caso, o/a alumno/a polo menos deberá ter aprobado os apartados de "Probas de resposta curta" e "Probas de resposta resposta longa"; estes exames escritos realizaranse na última semana de clase (provisionalmente o 12 de maio de 2016) (**convocatoria de maio**). De non superar a materia en maio, o alumnado deberá realizar un exame escrito na **convocatoria oficial de xullo**. A final do curso tamén se realizará un exame oral individual, que o alumnado deberá superar para aprobar a materia. Se por causa xustificada algún alumno/a non pode cumprir a condición de asistencia regular ás clases e a entrega das tarefas deberá comunicarllo ó docente, quen poderá habilitar outras actividades compensatorias. No caso de que o/a alumno/a renuncie á avaliación continua ou incumpra as condicións esixidas para a avaliación continua pasará a ser avaliado polo sistema b) de "Avaliación única".

b) **Avaliación única**. O alumnado que non opte polo sistema de "avaliación continua", para superar a materia na convocatoria de maio deberá entregar obrigatoriamente un "**Traballo tutelado**" (20% da nota final) o día do exame escrito e examinarse sobre todos os contidos da materia nun **exame escrito final único** que se celebrará na última semana de clase (provisionalmente o 12 de maio de 2016), ese mesmo día farase tamén un **exame oral** (10% da nota). De non superar a materia en maio, o alumnado deberá repetir as partes suspensas na **convocatoria de xullo**, na data que dispoña a Facultade. O alumno/a deberá superar obrigatoriamente o exame oral para aprobar a materia. O "Traballo titorado" consistirá na gravación, transcripción e comentario dun texto do galego oral. Deberán poñerse en contacto co profesor para máis detalles deste traballo. Os/as alumnos/as que opten por este sistema poderán asistir ás aulas e ser atendidos nas titorías cando o solicitaren.

Bibliografía. Fontes de información

Gramáticas galegas con parte de Fonética e Fonoloxía

Álvarez, R., X.L. Regueira & H. Monteagudo (1986): [Fonética e fonoloxía], en *Gramática galega*. Vigo: Galaxia, 11-46.

Álvarez, R. e Xove, X. (2002): [Fonética e fonoloxía], en *Gramática da lingua galega*. Vigo: Galaxia, 23-47

Freixeiro Mato, X. R. (1998): *Gramática da lingua galega*. v. 1: *Fonética e Fonoloxía*. Vigo: A Nosa Terra.

Bibliografía básica

NOTA: Nas aulas darase unha bibliografía máis específica sobre fenómenos fonéticos particulares do galego.

Recomendacións

Outros comentarios

Para poder seguir a materia cómpre ter un coñecemento activo elevado do galego oral.

DATOS IDENTIFICATIVOS**O teatro da literatura española dos séculos XVI e XVII**

Materia	O teatro da literatura española dos séculos XVI e XVII			
Código	V01G160V01605			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Montero Reguera, José Francisco			
Profesorado	Hernández Arias, Rocío Montero Reguera, José Francisco			
Correo-e	jmontero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo e análise das principais obras dramáticas dos séculos *XVI e *XVII da literatura española.			

Competencias

Código				
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos			
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.			
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.			
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.			
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.			
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.			
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado			
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias
---------------------------	--------------

CE1. Identificar, comprender e apreciar as principais achegas das literaturas do español en España e en América.	CB1	CE3	CT1
	CB2	CE6	CT2
CE2. Sintetizar, relacionar e describir a literatura en lingua española nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	CB3	CE7	CT3
	CB4	CE8	CT4
CE3. Posuír as ferramentas e técnicas metodolóxicas básicas para o estudo e a análise literaria.	CB5	CE9	CT5
CE4. Posuír os coñecementos necesarios para a comprensión, desenvolvemento, análise, avaliación e aproveitamento para o futuro profesional dos recursos literarios.			
CE5. Argumentar con solidez sobre os temas e textos a estudar, cos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente cos orientados á investigación literaria.			

Contidos

Tema

1. O TEATRO ANTERIOR A LOPE DE VEGA	CONTEXTO XERAL A VELLA ARTE DE FACER COMEDIAS A FESTA TEATRAL TEATRO BREVE: LOPE DE RUEDA, CERVANTES, *QUIÑONES DE *BENAVENTE.
2. LOPE DE VEGA	UNHA NOVA ARTE DE FACER COMEDIAS O CABALLERO DE *OLMEDO *FUENTEOVEJUNA
3. NO RONSEL DE LOPE: TIRSO DE MOLINA.	O *BURLADOR DE SEVILLA
4.- PEDRO CALDERÓN DA BARCA	A VIDA É SOÑO
5. OUTROS DRAMATURGOS: Juan Ruiz de Alarcón, A AMIZADE CASTIGADA Agustín *Moreto, Francisco de Vermellas Zorrilla	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	12	0	12
Actividades introdutorias	2	0	2
Presentacións/exposicións	14	38	52
Sesión maxistral	16	0	16
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	25	27
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	10	11
Traballos e proxectos	1	25	26

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Comentarios de texto e elaboración de resumos
Actividades introdutorias	Presentación do programa e introdución xeral.
Presentacións/exposicións	Exposición en clase das lecturas do programa de acordo coas indicacións do profesorado.
Sesión maxistral	Explicación dos temas do programa

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Os profesores atenderán ao alumnado que o necesite. Para iso establecerán unhas horas de *tutoría que serán comunicadas o primeiro día de clase e figurarán nos horarios correspondentes do centro así como na porta dos seus despachos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Os profesores atenderán ao alumnado que o necesite. Para iso establecerán unhas horas de *tutoría que serán comunicadas o primeiro día de clase e figurarán nos horarios correspondentes do centro así como na porta dos seus despachos.
Actividades introdutorias	Os profesores atenderán ao alumnado que o necesite. Para iso establecerán unhas horas de *tutoría que serán comunicadas o primeiro día de clase e figurarán nos horarios correspondentes do centro así como na porta dos seus despachos.
Presentacións/exposicións	Os profesores atenderán ao alumnado que o necesite. Para iso establecerán unhas horas de *tutoría que serán comunicadas o primeiro día de clase e figurarán nos horarios correspondentes do centro así como na porta dos seus despachos.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Unha proba, que se realizará ao final do curso e constará de dous partes: 1. Análise de textos das obras de lectura obrigatoria. 2. Preguntas teóricas que tenten mostrar a capacidade crítica do alumnado.	60	CB1	CE3	CT1
			CB2	CE6	CT2
			CB3	CE7	CT3
			CB4	CE8	CT4
			CB5	CE9	CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exposición na aula de diversas cuestións relativas ao temario da materia.	40	CB1	CE3	
			CB2	CE6	
			CB3	CE7	
				CE8	
				CE9	

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. Avaliación continua: As probas de avaliación desenvolveranse na primeira semana de maio de 20162. Avaliación única: O exame final para as persoas que non sigan o sistema de avaliación continua será semellante ao que se establece como Proba de resposta longa, de desenvolvemento. A data deste exame indícarase ao comezo do curso. Para a edición de xullo, o exame será semellante ao que se establece para a avaliación única da convocatoria anterior.

Bibliografía. Fontes de información

1. Lecturas obrigatorias: as indicadas de cada autor/a na sección Contidos.
2. Manuais de consulta:

Amorós, Andrés y Díez Borque, José María, *Historia de los espectáculos en España*, Madrid, Castalia, 1999.

Candelas Colodrón, Manuel A., "O teatro español do século XVII", en *Literatura dramática: unha introducción histórica*, Vigo, Galaxia, 2007.

Domenech, Ricardo, *"El castigo sin venganza" y el teatro de Lope de Vega*, Madrid, Castalia, 1987.

Maravall, José Antonio, *Teatro y literatura en la sociedad barroca*, Madrid, Crítica, 1990.

Ruiz Ramón, F., *Historia del teatro español. Desde sus orígenes hasta 1900*, Madrid: Cátedra, 1992.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Poesía e prosa da literatura española dos séculos XVI e XVII**

Materia	Poesía e prosa da literatura española dos séculos XVI e XVII			
Código	V01G160V01606			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Montero Reguera, José Francisco			
Profesorado	Montero Reguera, José Francisco			
Correo-e	jmontero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia quere ofrecer unha *panorámica xeral, desde a perspectiva histórica, literaria e *filolóxica, da poesía e prosa da literatura española dos séculos *XVI e *XVII.			

Competencias

Código				
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
CG1	(*)Construir una visión holística de los fenómenos de traducción, interpretación y paratraducción en relación con otras actividades y disciplinas científicas.			
CG2	(*)Dominio de las distintas herramientas TIC de ayuda a la traducción, gestión de memorias, procesamiento de textos, flujo de trabajo, programas específicos para distintas especialidades (subtitulación, localización, traducción técnica, edición, etc.)			
CG3	(*)Conocer a nivel avanzado los métodos de investigación empírica más importantes aplicables a entornos laborales en especialidades y disciplinas relacionadas con la traducción y la interpretación.			
CG4	(*)Aprender a diseñar, planificar y realizar un trabajo empírico de investigación, ya sea observacional, experimental o un trabajo de campo, entrevista o cuestionario para la investigación.			
CG5	(*)Asimilar las aportaciones teóricas de interés mutuo entre los estudios traductológicos y otras disciplinas relacionadas.			
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.			
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos			
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario			
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias				
Ser capaces de reflexionar sobre o feito literario.	CB3				
Argumentar os temas e textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente os orientados á investigación lingüística e literaria e o ensino das linguas do grao.	CB3				
Sintetizar, relacionar e describir a literatura en lingua española nos seus ámbitos culturais e sociais; períodos, xéneros e movementos.	CB3				
Participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto a opinións diferentes.	CB1		CE1		
	CB3				
	CB4				
Manexar con soltura as ferramentas técnicas metodolóxicas básicas para o estudo e a análise literaria.	CB1	CG4	CE3	CT5	CE4

Alcanzar os coñecementos necesarios para comprender, desenvolver, analizar, avaliar e aproveitar para o futuro profesional, os recursos literarios.	CG2
Saber comentar e relacionar os textos literarios co seu contexto.	CG2 CG3
Argumentar con solidez sobre temas e textos que hai que estudar, cos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente os orientados á investigación literaria.	CG5
Ser capaces de expor oralmente de forma sintética e con corrección lingüística os textos literarios e críticos.	CG2 CG4
Ser capaces de pór por escrito, con corrección, os traballos que se indiquen.	CB4 CG2
Sintetizar, relacionar e describir a literatura en lingua española nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos.	CG3 CG4
Argumentar con solidez sobre os temas e textos a estudar, cos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente cos orientados á investigación literaria.	CG1 CG3 CG4 CG5

Contidos

Tema	
1.- A poesía española dos séculos *XVI e *XVII.	1.1.- A transición da Idade Media ao Renacemento: escolas e modalidades poéticas. 1.2.- A tradición *italianizante: de *Garcilaso de la Vega a frei Luís de León. 1.3.- A lírica ao divino. 1.4.- A *madeja do fin de século: evolución da poesía *petrarquista e *romancero novo. 1.5.- Os poetas nos seus versos: Lope, *Góngora e Quevedo.
2.- A prosa española dos séculos *XVI e *XVII.	2.1.- Entre Idade Media e Renacemento: a ficción sentimental. 2.2.- Os libros de cabalarías. 2.3.- Os libros de pastores. 2.4.- Os libros de aventuras peregrinas. 2.5.- Os libros *picarescos. 2.6.- A novela curta.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	4	20	24
Actividades introdutorias	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	15	21
Traballos tutelados	7	15	22
Sesión maxistral	30	52	82

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Traballos realizados na aula, en grupo ou individualmente, de acordo coas directrices que indique o profesor ao comezo do curso.
Actividades introdutorias	Presentación da materia e explicación dos contidos do temario, así como advertencia sobre os *prerrequisitos para poder cursala con éxito.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exercicios que exporá o profesor sobre materias explicadas en clase que o alumnado debe resolver.
Traballos tutelados	Traballos que o alumnado debe realizar, en grupo ou individualmente, de acordo coas directrices que indique o profesor ao comezo do curso.
Sesión maxistral	O profesor explicará tema por tema os contidos da materia. O alumnado debe prestar atención e tentar seguir a explicación.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Traballos de aula	O profesor orientará ao alumnado, ben de maneira individual, ben de maneira colectiva, en todos e cada un dos traballos, exposicións e probas que haxa de realizar ao longo do curso. Para ese efecto, o alumnado dispón dunhas horas de *tutoría nas que pode consultar ao profesor as dúbidas que lle puideron xurdir á hora de preparar os exercicios asignados. Tamén pode acudir á comunicación vía e-mail. Con antelación indícarase data e horas para *tutorías colectivas en horario lectivo. Fóra desas horas de *tutoría (individual, colectiva), pódese concertar cita co profesor por medio do correo electrónico.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O profesor orientará ao alumnado, ben de maneira individual, ben de maneira colectiva, en todos e cada un dos traballos, exposicións e probas que haxa de realizar ao longo do curso. Para ese efecto, o alumnado dispón dunhas horas de *tutoría nas que pode consultar ao profesor as dúbidas que lle puideron xurdir á hora de preparar os exercicios asignados. Tamén pode acudir á comunicación vía e-mail. Con antelación indícarase data e horas para *tutorías colectivas en horario lectivo. Fóra desas horas de *tutoría (individual, colectiva), pódese concertar cita co profesor por medio do correo electrónico.
Traballos tutelados	O profesor orientará ao alumnado, ben de maneira individual, ben de maneira colectiva, en todos e cada un dos traballos, exposicións e probas que haxa de realizar ao longo do curso. Para ese efecto, o alumnado dispón dunhas horas de *tutoría nas que pode consultar ao profesor as dúbidas que lle puideron xurdir á hora de preparar os exercicios asignados. Tamén pode acudir á comunicación vía e-mail. Con antelación indícarase data e horas para *tutorías colectivas en horario lectivo. Fóra desas horas de *tutoría (individual, colectiva), pódese concertar cita co profesor por medio do correo electrónico.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballos de aula	Valorarase a presentación, a comprensión e coñecemento da materia, e o uso correcto da linguaxe.	10	CB1 CB3	CE1 CE3 CE4	CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valorarase a presentación, a comprensión e coñecemento da materia, e o uso *impecablemente correcto da linguaxe.	20	CB1 CB3 CB4	CE1 CE3 CE4	CT5
Traballos tutelados	Valorarase a profundidade do tratamento do tema, a orixinalidade (estará penalizada ao máximo a copia: o plaxio, tan estendido, é unha acción indigna nun/a universitario/a) e o uso dunha linguaxe correcta e precisa.	35	CB1 CB3 CB4	CE1 CE3 CE4	CT5
Sesión maxistral	Valorarase a atención e a capacidade para intervir propondo ou rebatendo ideas, ou manifestando dúbidas ou dificultades de comprensión.	35	CB3	CE1 CE3 CE4	CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos

ou alumnas que prevexan que non van poder asistir a clase, deben advertilo por anticipado ao profesor. A proba única, válida tamén para quen non desexe seguir a avaliación continua, constará de preguntas e exercicios que correspondan aos contidos da materia e realizarase ao final do cuadrimestre. A mesma estrutura terá a proba de segunda convocatoria. En segunda convocatoria valorarase cun 50% os traballos superados na avaliación continua e o outro 50% por medio de exame.

Bibliografía. Fontes de información

Lecturas obrigatorias

Fray Luis de León, *Poesías originales* (ed. Cuevas, Castalia; Blecua, Gredos; Alcina, Cátedra; Ramajo, CECE □ Galaxia Guternberg y Círculo de Lectores).

Luis de Góngora, *Antología poética* (ed. Carreira, Crítica).

Miguel de Cervantes, *El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha* (eds. Riquer, Planeta; Rico, Crítica □ Círculo de Lectores; Murillo, Castalia; RAE; Alfaguara).

Poesía de la Edad de Oro (ed. Blecua, Castalia, 2 vols.)

Novelas ejemplares de Miguel de Cervantes (Ed. Juan Bautista Avalle-Arce, Castalia; ed., Jorge García López, Crítica)

En cada tema entregarase o material bibliográfico preciso; o alumnado pode utilizar cantos manuais e historias da literatura

estean ao seu alcance, pero recoméndase o manexo de Francisco Rico, ed., *Historia y crítica de la literatura española*

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Literatura española dos séculos XVIII e XIX/V01G160V01804

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

O teatro da literatura española dos séculos XVI e XVII/V01G160V01605

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura medieval española**

Materia	Literatura medieval española			
Código	V01G160V01607			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Chas Aguión, Antonio			
Profesorado	Chas Aguión, Antonio			
Correo-e	achas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo dos principais xéneros, obras e autores correspondentes á literatura española da época medieval.			

Competencias

Código				
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.			
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa			
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos			
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario			
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional			
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Posuír os coñecementos necesarios ao redor dos principais autores, xéneros, movementos e autores da literatura medieval española.	CB3	CE1	CT1
	CB5	CE2	CT2
		CE3	CT5
		CE4	
		CE5	
Formular razoamentos críticos a fin de adquirir métodos sólidos de análises e achegamento aos textos pertencentes ao corpus de literatura española medieval.	CB3	CE1	CT1
	CB5	CE3	CT2
		CE4	CT5
		CE5	
Adquirir as competencias e habilidades precisas para desenvolver traballos de investigación literaria centradas no período medieval da historia literaria española.	CB3	CE1	CT1
	CB5	CE2	CT2
		CE3	CT5
		CE4	
		CE5	

Contidos

Tema

1. Marco histórico e cultural.	1.1. Contexto. 1.2. Vías de transmisión da obra medieval. 1.3. Problemas, fontes e bibliografía xeral para o estudo da literatura española medieval.
2. A poesía na Idade Media.	2.1. Lírica tradicional. 2.2. Épica, haxiografía e debates. 2.3. Mester de clerecía. 2.4. A cuadernavía no século XIV. El Libro del Buen Amor. 2.5. Poesía de cancionero.
3. A prosa na Idade Media.	3.1. Orixes, século XIII (literatura gnómica, exemplarios e traducións. Alfonso X). 3.2. A prosa no século XIV (literatura exemplar, prosa didáctica). 3.3. A heteroxeneidade da prosa no século XV (didáctica, epistolar, histórica, libros de viaxes e prosa de ficción). 3.4. La Celestina.
4. Orixes do teatro.	4.1. Teatralidade e parateatralidade. 4.2. Teatro relixioso. 4.3. Espectáculos cortesáns e teatro.
(*)1. Marco histórico y cultural	(*)1.1. Contexto 1.2. Vías de transmisión de la obra medieval 1.3. Problemas, fuentes y bibliografía general para el estudio de la literatura española medieval

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	16	0	16
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	2	4
Traballos de aula	12	0	12
Titoría en grupo	9	0	9
Sesión maxistral	16	0	16
Actividades introdutorias	6	0	6
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	32	34
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	32	33
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	30	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Nas clases teóricas presento ao alumnado cada un dos temas de maneira organizada, proporcionándolles unha selección bibliográfica, que comento ao comezo de cada un deles, e un guión cos principais aspectos, todo iso sen descoidar a importancia dos textos literarios. Aínda que se trata dun método de ensino fundamentalmente temático e que pretende transmitir o maior número de contidos ao maior número de alumnos no menor tempo posible, procuro, con todo, suscitar a participación do alumno, de modo que poida intervir, preguntar ou participar na exposición.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Prevíñ a asistencia dun especialista na materia para que dite unha conferencia, cuxa data anticipo ao alumnado. Será no espazo reservado ás horas presenciais e sobre un dos contidos do programa.

Traballos de aula	Considero a práctica como parte complementaria da exposición teórica. Por iso, continuamente faremos aplicacións prácticas dos conceptos expostos nas clases teóricas. Organizo exercicios baseados en cuestións de carácter metodolóxico e instrumental, como procuras bibliográficas guiadas ou elaboración de pequenos repertorios bibliográficos. De maneira especial, concedo importancia ao comentario de textos, complemento indispensable ás explicacións teóricas, polo que procuro que a explicación sobre unha obra ou un xénero vaia inmediatamente acompañada polo comentario dun fragmento ou da totalidade desta, mostrando así a utilidade dos coñecementos teóricos para unha mellor lectura do texto. Así mesmo, nas clases prácticas tamén poden levar a cabo outras actividades, como a confección de fichas de lectura (dalgunha das obras de lectura obrigatoria), recensións e sínteses sobre a lectura dalgún traballo crítico.
Titoría en grupo	Horas distribuídas ao longo do curso, de carácter obrigatorio, fixadas no horario oficial e correspondentes á docencia presencial. Nelas ofrezco ao alumnado, entre outros aspectos, aclaración achega do manexo de fontes instrumentais (catálogos, bases de datos, etc.), explicacións de cuestións de carácter metodolóxico, resolución de dúbidas suscitadas a partir das explicacións, así como nas lecturas, ou ben atendo á revisión de conceptos.
Sesión maxistral	
Actividades introdutorias	Nas primeiras horas de docencia presencial prevezo organizar a marcha da materia e exporei a metodoloxía que guiará a mesma, procurando anticipar e aclarar aquelas cuestións que afecten o desenvolvemento do curso: tipo de sesións, criterios e aspectos que afecten á avaliación, etc.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Actividades introdutorias	Tanto nas horas dedicadas ás actividades introdutorias como nas que, ao longo do curso, asigno ás titorías en grupo, ambas en horario presencial, exporei ao alumnado aspectos relativos á metodoloxía da materia e ao seguimento da mesma. Así mesmo, procurarei levar un seguimento individualizado de cada estudante, expondo os principios metodolóxicos que ha de rexer a análise do texto literario, así como os fundamentos da avaliación. Para realizar este seguimento personalizado, cada estudante terá asignadas as horas de contacto co profesor, de carácter obrigatorio, ademais daquelas optativas que poida precisar.
Titoría en grupo	Tanto nas horas dedicadas ás actividades introdutorias como nas que, ao longo do curso, asigno ás titorías en grupo, ambas en horario presencial, exporei ao alumnado aspectos relativos á metodoloxía da materia e ao seguimento da mesma. Así mesmo, procurarei levar un seguimento individualizado de cada estudante, expondo os principios metodolóxicos que ha de rexer a análise do texto literario, así como os fundamentos da avaliación. Para realizar este seguimento personalizado, cada estudante terá asignadas as horas de contacto co profesor, de carácter obrigatorio, ademais daquelas optativas que poida precisar.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Titoría en grupo	(*)El seguimiento y la presentación de comentarios (parciales o totales) de textos literarios entregados en clase, así como la resolución de dudas prácticas sobre los contenidos de la materia, serán evaluados tras la realización de las tutorías. Todo el alumnado matriculado en la materia habrá de tener al menos una tutoría en fecha convenida con el profesor.	10	CB3 CE1 CT1 CB5 CE2 CT2 CE3 CT5 CE4 CE5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	En primeira convocatoria (maio 2015) o alumnado ha de seleccionar un dos dous exames que se proporán: un para quen optase pola avaliación única, que será máis completo e contará un 100% da cualificación final, e outro para quen se segue a avaliación continua. Neste último caso, as probas escritas, contarán un 70% da cualificación. En todo caso, haberá de contestar a dous tipos de preguntas: a) proba práctica: consistente na elaboración dun comentario literario completo dalgunha das obras analizadas nas sesións presenciais e/ou unha ou varias cuestións de carácter práctico acerca de aspectos que o alumnado ha de contemplar sobre un texto literario (análise métrica, retórica, etc.). b) desenvolvemento dun tema, de acordo cos contidos da guía docente expostos e elaborados nas sesións presenciais. Para aprobar a materia han de superarse ambas as probas (teórica e práctica) do exame.	70	CB3 CE1 CT1 CB5 CE2 CT2 CE3 CT5 CE4 CE5
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas clases prácticas o alumnado ha de realizar probas obrigatorias consistentes na aplicación de coñecementos sobre un texto literario, ben sexa de contido (para verificar a correcta comprensión das obras de lectura obrigatoria), como de diferentes aspectos expostos nas clases teóricas: métrica, retórica, etc.	20	CB3 CE1 CT1 CB5 CE2 CT2 CE3 CT5 CE4 CE5

Outros comentarios sobre a Avaliación

En primeira convocatoria o alumnado ten dereito a elixir entre avaliación continua ou avaliación única, e a cualificación final, así como a tipoloxía das probas, resultará da aplicación do arriba exposto: así, na avaliación única, o exame equivalerá ao 100% da cualificación, en tanto que na avaliación continua, ao 70% resultante do exame haberá de sumarse o 10% de asistencia regular e participativa ás clases teórico-prácticas e outras actividades de docencia presencial, e un 20% a partir dos exercicios escritos realizados nas clases prácticas e recolleitos polo docente para a súa posterior avaliación. Pola contra, para a segunda edición das actas ou 2ª convocatoria (mes de xullo), así como para as posteriores convocatorias extraordinarias, tan só haberá a posibilidade de avaliación única, a través dun exame que combinará probas prácticas (especialmente comentarios literarios de textos extraídos das lecturas obrigatorias) e preguntas de carácter teórico.

Bibliografía. Fontes de información

Baranda Leturio, N., *La prosa y el teatro medievales*, Madrid, UNED, 2001.

Gómez Redondo, F., *Edad Media: Juglaría, Clerecía y Romancero*, Madrid, Visor, 2013.

Gómez Redondo, F. *Historia de la prosa de los Reyes Católicos*, Madrid, Cátedra, 2012, 2 vols.

López Estrada, F., *Introducción a la literatura medieval española*, Madrid, Gredos, 1983 (3ª ed.).

Lírica española de tipo popular

Proporcionase antoloxía na aula.

Milagros de Nuestra Señora

Crítica, Cátedra, Castalia

Libro de Buen Amor

Castalia, Crítica (Clásicos y Modernos), Cátedra

Antología de poesía cancioneril

Visor, Crítica (Páginas de Biblioteca Clásica), Cátedra, Akal

El Conde Lucanor

Crítica, Castalia, Cátedra

Cárcel de amor

Crítica, Castalia, Cátedra

La Celestina

Crítica, Castalia, Cátedra, Akal

Antología de teatro medieval

Crítica (Páginas de Biblioteca Clásica)

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura hispanoamericana: Narrativa e ensaio**

Materia	Literatura hispanoamericana: Narrativa e ensaio			
Código	V01G160V01608			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua impartición	Lingua			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Fariña Busto, María Jesús			
Profesorado	Fariña Busto, María Jesús			
Correo-e	mbusto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aproximación aos xéneros narrativo e ensaístico na historia literaria e cultural hispanoamericana.			

Competencias

Código				
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa			
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario			
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.			
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.			
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.			
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe			
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.			
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Identificar, comprender e profundar nas principais contribucións da literatura hispanoamericana aos xéneros en prosa.	CB1 CB3 CB4	CE2	CT1 CT3
Afondar nos métodos de estudo e análise dos textos literarios.	CB3	CE4	CT3 CT5

Planificar, organizar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais orientados á maduración do pensamento crítico e á posta en práctica das convencións académicas.	CB3 CB4 CB5	CE9	CT3
Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera (por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras) no ámbito da historia literaria hispanoamericana.	CB3 CB5	CE11 CE12	CT3
Contribuír ó desenvolvemento das habilidades de aprendizaxe necesarias para interpretar calquera tipo de discurso cultural, así como para pensar sobre o mundo e a realidade cunha perspectiva crítica.	CB2 CB3 CB4 CB5	CE7 CE12	CT3 CT5

Contidos

Tema	
1. A época colonial.	1.1. Unha brevísimas reflexión sobre os xéneros en prosa até o século XIX.
2. O século XIX. Da independencia ao Modernismo.	2.1. A novela romántica: liñas e temas. 2.2. Modernismo: conto e ensaio.
3. O século XX.	3.1. Liñas narrativas no primeiro tercio do século. 3.2. Cara a unha nova narrativa. 3.3. A segunda metade do século: boom e postboom.
4. Os anos 90 do século XX e a primeira década do século XXI.	4.1. Aspectos significativos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	26	10	36
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Seminarios	4	4	8
Traballos de aula	14	6	20
Traballos tutelados	0	18	18
Titoría en grupo	2	2	4
Proxectos	0	22	22
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	20	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas ou debates que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permitan afondar ou complementar contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballos de aula	O alumnado desenvolverá exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesorado.
Traballos tutelados	De maneira individual ou en grupo, o alumnado elaborará un documento sobre temas da materia, ou ben preparará seminarios, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado para asesoramento e desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe, así como debates en grupo sobre problemas ou cuestións concretas da materia.
Proxectos	En liñas xerais, trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, organización de materiais, redacción...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.

Traballos tutelados	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.
Titoría en grupo	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballos de aula	O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración de documentos sobre a temática da materia ou na preparación de seminarios, ensaios ou resumos de lecturas. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	15	CB3 CB5	CE4 CE9	CT3 CT5
Proxectos	O alumnado presentará o resultado obtido nos traballos ou proxectos propostos (recollida de información, manexo de bibliografía, resumos críticos, etc.).	20	CB3 CB4	CE2 CE4	CT3 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos sobre a materia nunha resposta extensa.	35	CB3 CB5	CE2 CE4 CE9 CE11 CE12	CT3 CT5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos. O alumnado debe dar resposta á actividade formulada aplicando os coñecementos teóricos e amosando a súa capacidade crítica e analítica.	30	CB3	CE2 CE4 CE9 CE11	CT3 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación da materia:

1. Avaliación continua (asistencia obrigatoria ás clases, 80%)

-A nota final da convocatoria de maio resultará da suma das cualificación dos traballos de aula, dos proxectos e dun exame que terá lugar na última semana das clases e que constará dunha proba práctica e probas de resposta longa. O valor, en porcentaxe, de traballos, proxectos e probas aparece na Guía ao lado da descrición das mesmas.

Tendo en conta que se trata dunha avaliación continua e que, polo tanto, ao final do cuadrimestre o alumnado terá que demostrar as competencias adquiridas, para facer media coa calificación de traballos e proxectos a nota do exame terá que alcanzar o aprobado.

Será requisito para aprobar cada unha destas actividades a correcta expresión oral e escrita, o que significa: uso pertinente dos signos de puntuación, corrección ortográfica, orde e claridade na exposición, rigor e redacción persoal (evitando, por suposto, nos traballos, a reprodución de palabras e ideas alleas sen indicar a súa procedencia).

-A nota da convocatoria de xullo resultará dun exame consistente en probas de resposta longa e probas prácticas. Os requisitos anteriores son igualmente procedentes nesta convocatoria.

2. Avaliación única

As alumnas e alumnos que non poidan asistir ás clases e, por isto, lles sexa imposible elixir o procedemento de avaliación continua, terán que realizar, ademais do exame, un traballo, os temas e prazos do cal a profesora lles indicará ao comezo do cuadrimestre. Por esta razón, é imprescindible que se pongan en contacto con ela nese momento.

Neste caso, o valor do traballo será do 30% e o do exame do 70%, sendo preciso aprobar este para sumar a nota do traballo. A data do exame será a mesma que a indicada para o alumnado de avaliación continua, é dicir, última semana das clases.

Proceden neste caso, igualmente, para aprobar, os requisitos indicados a propósito da avaliación continua.

Bibliografía. Fontes de información

1. Lecturas obrigatorias:

Recomendacións

Outros comentarios

ALUMNADO ERASMUS: terá que posuír unha competencia oral e escrita do castelá, lingua da asignatura, que lle permita a lectura adecuada dos textos obrigatorios. Coas salvidades lóxicas, o nivel de esixencia será equivalente ao do alumnado propio.

TUTORÍAS: o horario de titorías indicárase ao comezo do curso. Tanto as consultas no despacho como as realizadas por correo serán atendidas dentro dese horario.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación científica-técnica en galego e español**

Materia	Comunicación científica-técnica en galego e español			
Código	V01G160V01901			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Fernández Salgado, Benigno			
Profesorado	Fernández Salgado, Benigno			
Correo-e	bfsalgado@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Esta materia posúe un eminente carácter práctico e promoverá o desenvolvemento práctico das habilidades discursivas fundamentalmente no ámbito escrito. Inicialmente, constitúe un reforzo dos aspectos de corrección lingüística do galego e do español, da coherencia e cohesión textual. Procura achegar o alumnado ao coñecemento das linguas de especialidade no ámbito da comunicación científica e técnica, tanto en galego como en español. Reforzaranse os coñecementos relativos á tipoloxía textual académica e científica (artigo de divulgación e de investigación) e tocaranse aspectos puntuais de disciplinas como a semántica ou a lexicografía.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CG4	(*)Aprender a diseñar, planificar e realizar un traballo empírico de investigación, ya sea observacional, experimental o un traballo de campo, entrevista o cuestionario para la investigación.
CG6	(*)Planificación y desarrollo de ensayos escritos y presentaciones que contengan formulaciones originales, utilicen una metodología rigurosa, y establezcan los parámetros de interpretación crítica adecuada sobre la relación entre traducción/intepretación y otras disciplinas.
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organízalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación

CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Dominar a comunicación coas e cos falantes de galego e español no ámbito científico-técnico, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, no marco da tolerancia cara á diversidade social e cultural e da defensa dos valores propios da democracia e a cultura da paz.	CB1 CB3	CG4	CE1 CE4 CE5 CE6 CE9 CE12	CT2 CT4
Ser competente no manexo das ferramentas bibliográficas e informáticas de calidade, para empregalas como recurso metodolóxico ao servizo dun óptimo desenvolvemento da comunicación científico-técnica en galego e en español, tanto con orientación divulgativa ou didáctica como de investigación.	CB2 CB5		CE5 CE6 CE12 CE13	CT2 CT4
Ser competente para identificar, analizar, corrixir e producir textos escritos no ámbito científico-técnico en galego e en español, respectando as convencións académicas e empregando léxico de especialidade.	CB4	CG6	CE1 CE4 CE6 CE9 CE12 CE13	CT2 CT4
Ampliar o repertorio léxico e textual nas linguas obxecto de estudo (galego e español), no relativo ao ámbito de especialidade científico-técnico.		CG6	CE1 CE5 CE12	CT2 CT4
Ser competente para levar a cabo exposicións orais e debates adecuados a cada rexistro, dominando as normas de corrección e servíndose axeitadamente do léxico de especialidade e da terminoloxía científico-técnica.	CB5	CG4	CE1 CE5 CE6 CE7 CE9 CE12	CT2 CT4

Contidos

Tema	
Tema 1. Cuestións textuais.	1.1. Estrutura e características do texto científico e técnico: o artigo divulgativo. 1.2. Estrutura e características do texto científico e técnico: o artigo de investigación. 1.3. Recursos para a coherencia textual.
Tema 2. Recursos e ferramentas para a comunicación científico-técnica.	2.1. Dicionarios especializados e dicionarios xerais de lingua. 2.2. Corpus monolingües e multilingües. 2.3. Outras ferramentas: Refworks.
Tema 3. Redacción, revisión e corrección de textos científico-técnicos.	3.1. Estrutura do texto. 3.2. Corrección gramatical. 3.3. Corrección léxica e estilística.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	16	0	16
Traballos tutelados	6	30	36
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	30	45
Presentacións/exposicións	6	30	36
Actividades introdutorias	3	0	3
Probos de resposta longa, de desenvolvemento	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Actividade teórica. Consiste na exposición dos contidos da materia co obxectivo de comunicar coñecementos. As explicacións estarán ordenadas e ben estruturadas e contarán con exemplos que aseguren unha axeitada comprensión dos contidos.

Traballos tutelados	O alumnado presentará individualmente e/ou en grupo os traballos propostos polo docente. A través destes traballos tratarase de poñer a proba a competencia en lingua escrita do alumnado e a súa capacidade para identificar e analizar tanto as características como os recursos de modalización dos textos científico-técnicos (divulgativos ou de investigación). Avaliaranse os resultados (estrutura, adecuación, coherencia, cohesión) e a calidade lingüística da redacción.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Ao longo do cuadrimestre formularanse unha serie de problemas e exercicios relacionados coa materia traballada, ben na aula ben a través da plataforma TEMA. Esta actividade práctica levarase a cabo co obxectivo de consolidar coñecementos, de reflexionar sobre as particularidades e esixencias da comunicación científico-técnica e de poñer en relación teoría e práctica.
Presentacións/exposicións	Actividade práctica. O alumnado, individualmente ou por parellas, deberá levar a cabo na aula unha exposición oral dun tema do ámbito científico-técnico. Paralelamente á exposición, deberá presentar o guión desa presentación e someterse ás posibles preguntas posteriores (do resto do alumnado e do docente). A elección do tema será acordada co docente, nas primeiras semanas do cuadrimestre. O docente será o responsable último do establecemento do tema.
Actividades introdutorias	Sesión inicial na que se presenta a materia (contidos, obxectivos, metodoloxía) ao alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Tempo reservado polo profesor para atender, guiar e orientar o alumnado na elaboración do(s) traballo(s) escrito(s) proposto(s).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas			
Traballos tutelados	O alumnado presentará individualmente e/ou en grupo os traballos propostos pola docente. A través destes traballos tratarase de poñer a proba a competencia en lingua escrita do alumnado e a súa capacidade para identificar e analizar as características e os recursos de modalización dos textos científico-técnicos (divulgativos ou de investigación). Avaliaranse os resultados (estrutura, adecuación, coherencia, cohesión) e a calidade lingüística da redacción.	30	CB1 CB2 CB3	CG4	CE1 CE4 CE5 CE6 CE9 CE13	CT2
Resolución de problemas e/ou exercicios	Avaliarase a resolución dos problemas e exercicios propostos pola docente e relacionados coa materia traballada, sempre e cando a entrega de cada práctica se produza dentro dos prazos e termos establecidos pola docente. Só dese xeito se poderá levar a cabo a avaliación. A entrega dos traballos baseados nestas actividades desenvolveráse ben no marco das actividades da aula, ben mediante a plataforma TEMA, segundo será indicado en cada caso polo docente.	30	CB3 CB5	CG6	CE4 CE6 CE9 CE12 CE13	CT2 CT4
Presentacións/exposicións	Consistirá na elaboración e presentación (en tempo e forma) dun guión escrito, na exposición oral do tema estudado e na resposta, se for o caso, das cuestións que poidan ser formuladas oralmente.	15	CB4		CE1 CE7 CE13	CT4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Levarase a cabo unha proba escrita na que se avaliarán os contidos e competencias traballadas na materia.	25	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CG6	CE1 CE4 CE5 CE6 CE7 CE9 CE12 CE13	CT2 CT4

Outros comentarios sobre a Avaliación

1ª edición das actas

O alumnado poderá escoller entre dous sistemas de avaliación, continua e única. Deberá confirmar explicitamente por cal das dúas opta nas dúas semanas iniciais do cuadrimestre.

a) Avaliación continua: condicións

É condición indispensable para ter dereito a ser avaliada/o nesta modalidade asistir a un 80% das clases, como mínimo. Unha ausencia da aula durante 15 minutos ou máis equivale á 'non asistencia' a esa sesión. Estas condicións non serán modificadas baixo ningún concepto.

Para poder entrar nesta modalidade é condición *sine qua non* terse presentado ou ter entregado polo menos unha das actividades correspondentes ás catro metodoloxías de avaliación: traballo(s) tutelado(s), resolución de problemas, exposición oral e proba de desenvolvemento. Isto é, non será avaliada/o quen non se someta á avaliación dalgunha das catro metodoloxías descritas nesta páxina.

Non se poderá renunciar á avaliación continua, unha vez escollida, agás por causas excepcionais e xustificadas.

O incumprimento das condicións da avaliación continua (asistencia etc.) implicará o paso automático á avaliación única.

Os aspectos avaliados son os que aparecen nesta páxina por un valor do 100% da nota.

Tanto nas probas como no resto dos exercicios propostos ao longo do curso penalizaranse os erros ortográficos, na expresión, as incoherencias sintácticas, etc. con 0,20 puntos por cada falta. Isto é válido tanto para o galego como para o español.

O plaxio ou a copia suporá a non cualificación do exercicio, traballo, práctica etc.

b) Avaliación única: condicións

A cualificación na modalidade de avaliación única repartirase do xeito seguinte:

-Presentación do(s) traballo(s) tutelado(s) que sexa(n) establecido(s) durante o curso, sobre cuestións establecidas pola docente no marco do traballado na materia: 40%

-Exposición oral: 20%

-Proba escrita de resposta longa, de desenvolvemento (exame): 40%

Convocatoria de xullo

-Presentación do(s) traballo(s) tutelado(s) que fose(n) establecido(s) durante o curso, sobre cuestións establecidas pola docente no marco do traballado na materia: 40%

-Exposición oral: 20%

-Proba escrita de resposta longa, de desenvolvemento: 40%

Bibliografía. Fontes de información

Baiget, T & Torres Salinas, D., **Informe APEI sobre Publicación en Revistas Científicas**, Asociación Profesional de Especialistas en Información (APEI),

Bitchner, John, **Writing an Applied Linguistics Thesis or Dissertation. A Guide to Presenting Empirical Research**, Palgrave Macmillan,

Fernández Salgado, B. (Ed.), **Diccionario de Usos e Dificultades da Lingua Galega**, Galaxia,

Garrido, C. & Riera, C., **Manual de Galego Científico**, Através - AGL,

López Alonso, C., **Análisis del discurso**, Síntesis,

Narvaja de Arnoux, E; di Stefano, C. & Pereira, C, **La Lectura y la Escritura en la Universidad**, Eudeba,

Rodríguez Río, X., **Un Idioma Preciso**, 2.0 Editora,

Regueiro Rodríguez, M.L. & Sáez Rivera, D.M., **El Español Académico. Guía Práctica para la Elaboración de Textos Académicos**, Arco,

Proporcionarase outras referencias ao longo do curso. Ademais destas fontes de información -que teñen o valor de seren obras de referencia e material complementario- serán utilizados dicionarios en liña, vocabularios e outras ferramentas electrónicas específicas para a comunicación científico-técnica.

Alcaraz Varó, Enrique, José Mateo Martínez & Francisco Yus Ramos (eds.) (2007). *Las lenguas profesionales y académicas*. Barcelona: Ariel.

Ciapuscio, Guiomar (1993). □Reformulación textual: El caso de las noticias de divulgación científica". *Revista Argentina de Lingüística* 9 / 1-2, 69-117.

Fernández Salgado, Benigno (2002). "Tradución científica e normalización lingüística", *Viceversa. Revista Galega de Tradución*, nº 7-8, 187-204.

Gómez de Enterría Sánchez, Josefa (2009). *El español lengua de especialidad: enseñanza y aprendizaje*. Madrid: Arco/Libros.

Lerat, Pierre (1997). *Las lenguas especializadas*. Barcelona: Ariel Lingüística.

Real Academia Española (2001). *Diccionario de la lengua*. En línea:
<http://www.rae.es/obras-academicas/diccionarios/diccionario-de-la-lengua-espanola>

Servizo de Normalización Lingüística da Universidade de Santiago. *Un idioma preciso*.
<http://www.usc.es/gl/servizos/snl/terminoloxia/uip/index.html>

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Terminoloxía e neoloxía do galego/V01G160V01803

DATOS IDENTIFICATIVOS**Comunicación nos medios (en español e galego)**

Materia	Comunicación nos medios (en español e galego)			
Código	V01G160V01902			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Profesorado	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Correo-e	ianaya@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia Comunicación nos medios (en español e galego) busca dar a coñecer aos discentes a repercusión que os medios de comunicación audiovisuais e escritos teñen en diferentes ámbitos sociais e lingüísticos como a construción da identidade social, a creatividade e difusión lingüística ou no relativo á súa capacidade para prestixiar variedades e usos lingüísticos determinados. Nesta materia tamén se ofrecerán as bases metodolóxicas fundamentais para que os alumnos e alumnas realicen análises sistemáticas e críticas do discurso en galego e español presente na actualidade nos medios de comunicación.			

Competencias

Código			
CB1	Que o estudiantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.		
CB2	Que o estudiantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.		
CB3	Que o estudiantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.		
CB5	Que o estudiantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.		
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.		
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.		
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.		
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación		
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.		

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Capacitar aos discentes para que poidan analizar lingüísticamente o discurso (en español e galego) presente nos medios de comunicación audiovisuais, escritos e dixitais.	CB1 CB2	CE13	CT3
Proporcionar as bases teóricas e metodolóxicas precisas para realizar análises sistemáticas e rigorosas das diferentes manifestacións discursivas presentes nos medios de comunicación desde unha perspectiva crítica.	CB3	CE1 CE7 CE8	CT3
Capacitar aos alumnos e alumnas para que identifiquen os mecanismos lingüísticos que materializan a construción dos procesos de exclusión social a través dos medios de comunicación.	CB3	CE8	
Dar a coñecer os distintos xéneros xornalísticos e as súas características lingüísticas.	CB1	CE13	
Dar a coñecer as características e ferramentas narrativas da linguaxe audiovisual.	CB1	CE8	
Proporcionar conciencia crítica en canto á repercusión dos medios de comunicación na construción da identidade social e no seu papel como ferramentas para prestixiar determinadas variedades e usos lingüísticos.	CB3 CB5	CE1 CE7	CT3

Contidos	
Tema	
BLOQUE 1. OS MEDIOS DE COMUNICACIÓN E AS LINGUAS NA SOCIEDADE ACTUAL	1. Percorrido histórico 2. A relevancia dos medios de comunicación na sociedade da información
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN E MEDIOS ESCRITOS	1. A prensa 1.1. Características lingüísticas da linguaxe xornalística: a redacción nos xornais 1.2. Os xéneros xornalísticos: -Editorial -Cartas ao director -Noticias -Reportaxe -Crónica -Columna de opinión -Entrevista
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN E MEDIOS AUDIOVISUAIS	1. A radio. 2. A televisión.
BLOQUE 4. COMUNICACIÓN E MEDIOS DIXITAIS (INTERNET)	1. Internet na sociedade da información: influencia, dispositivos e accesibilidade. 2. Lingua e comunicación dixital 2.1. Características da "ciberlinguaxe" 2.2. Aspectos sociolingüísticos 3. Comunicación e redes sociais
BLOQUE 5. MEDIOS DE COMUNICACIÓN E EXCLUSIÓN SOCIAL	1. Concepto de exclusión social 2. Responsabilidade socializadora dos medios de comunicación 3. Mecanismos lingüísticos de exclusión social a través dos medios

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	3.6	5.6
Sesión maxistral	16	30.4	46.4
Resolución de problemas e/ou exercicios	16	40	56
Traballos tutelados	8	20	28
Debates	4	6	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	O obxectivo fundamental das actividades introdutorias é recoller información sobre os coñecementos de partida, os intereses e as motivacións dos discentes.
Sesión maxistral	Actividade teórica. Consiste na exposición dos contidos da materia co obxectivo de comunicar coñecementos e fontes de información. As explicacións estarán ordenadas e ben estruturadas e contarán con exemplos ilustrativos que aseguren a adecuada comprensión.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade práctica. Formularanse na aula ou a través da plataforma TEMA unha serie de problemas e exercicios relacionados coa materia traballada. O obxectivo é reflexionar e relacionar teoría e práctica. Tamén constitúe unha actividade básica para consolidar coñecementos teóricos.
Traballos tutelados	Actividade práctica. Os traballos tutelados estarán dirixidos a través das titorías concertadas cos discentes. Nestes traballos trátase de poñer a proba a competencia en lingua escrita do alumnado e a súa capacidade para xestionar grandes traballos e proxectos (por exemplo, analizar os recursos lingüísticos dun corpus extraído da prensa, etc.). Nas clases presenciais se ofrecerá a metodoloxía de análise así como as recomendacións formais para a presentación de traballos académicos.
Debates	Actividade práctica. A finalidade dos debates será activar a reflexión crítica por parte dos alumnos e alumnas. Tamén será importante para mellorar as estratexias comunicativas orais, sobre todo no relativo á construción de argumentacións sólidas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	No relativo á realización dos traballos tutelados e á resolución de exercicios, a docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Este tempo distribuirase en relación coas necesidades puntuais dos discentes, que poderán asistir ás titorías habituais ou concertar outras específicas (individuais ou en grupos reducidos).

Traballos tutelados	No relativo á realización dos traballos tutelados e á resolución de exercicios, a docente reservará un tempo de atención personalizada co fin de atender e resolver as dúbidas do alumnado. Este tempo distribuirase en relación coas necesidades puntuais dos discentes, que poderán asistir ás titorías habituais ou concertar outras específicas (individuais ou en grupos reducidos).
---------------------	---

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	Nestes traballos trátase de poñer a proba a competencia en lingua escrita do alumnado e a súa capacidade para xestionar grandes traballos e proxectos. Os traballos tutelados estarán dirixidos a través das titorías e horas adicionais de atención personalizada concertadas cos discentes. O obxectivo será avaliar os recursos para a redacción formal, a capacidade analítica e a xestión do traballo. A temática e as características formais dos traballos constarán nun documento de indicacións que será entregado nas dúas primeiras semanas do curso.	50	CB1 CB2
Debates	A finalidade dos debates será activar a reflexión crítica por parte dos alumnos e alumnas. Tamén será importante para mellorar as estratexias comunicativas orais, sobre todo no relativo á construción de argumentacións sólidas. Serán propostos catro debates cunha duración prevista dunha hora cada un. Os temas se plantearán nas sesións maxistras con antelación suficiente para que os discentes poidan prepararlos adecuadamente.	20	CE7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Consistirá nun exame no que terán cabida preguntas de carácter teórico e de tipo práctico. Esta proba terá en conta todos os temas recollidos no temario e impartidos durante o curso.	30	CB1 CB2

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS (Maio-xuño)

Avaliación continua

A condición para ser avaliado nesta modalidade será a asistencia regular ás clases. É obrigatorio realizar e entregar no prazo establecido o traballo escrito e participar nos debates propostos. Os traballos non entregados ou entregados fóra de prazo non se avaliarán.

A cualificación na primeira edición de actas dos alumnos e alumnas que opten pola avaliación continua corresponderá ao cómputo das notas obtidas nas probas realizadas durante o curso.

Avaliación única

Se algunha alumna ou alumno non se pode acoller á avaliación continua por motivos xustificadas, deberá comunicalo ao comezo do cuadrimestre. Nese caso, a avaliación poderá realizarse mediante un exame único, baseado nos contidos da materia, no que a nota constituirá o 100% da cualificación final.

Este exame terá lugar ao final do cuadrimestre, nunha data que será acordada entre profesor e alumnado con antelación suficiente. A data desta proba coincidirá na primeira edición das actas coa data na que se realizará o exame para os discentes que opten pola avaliación continua.

A escolla desta opción en ningún caso supón a perda do dereito á asistencia. Recoméndase ao alumnado que escolla esta modalidade de avaliación que consulte regularmente os documentos que se irán colgando en Faitic.

2. SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS (xullo)

Na segunda edición de actas a avaliación levarase a cabo exclusivamente mediante un exame único, baseado nos contidos da materia. Este exame terá lugar na data oficial de xullo aprobada pola Xunta de Facultade.

Os alumnos e alumnas que non acadasen o aprobado na modalidade de avaliación continua e que se presenten nesta oportunidade de xullo deben ter en conta que non se gardarán en ningún caso as notas do traballo escrito e dos debates.

3. OUTRAS OBSERVACIÓNS

Nos alumnos e alumnas de avaliación continua, no caso de que tras a avaliación conxunta sexan necesarios ata 0,25 puntos para superar a materia, terase en conta a asistencia e participación regular e activa na clase.

Os estudantes Erasmus poderán realizar as probas coa axuda dun dicionario.

Tanto no exame coma no traballo escrito e no resto dos exercicios propostos ao longo do curso penalizaranse os erros ortográficos, os erros na expresión, as incoherencias sintácticas, etc. con ata 0,25 puntos por cada falta.

Bibliografía. Fontes de información

Arroyo Almaraz, Antonio (coord.), **La lengua española en los medios de comunicación y en las nuevas tecnologías**, Madrid: Laberinto,

Ballester, Fernando, **La brecha digital: el riesgo de exclusión en la sociedad de la información**, Madrid: Fundación Retevisión,

Briz Gómez, Antonio, **¿Cómo se comenta un texto coloquial?**, Barcelona: Ariel,

Cantavella, Juan y José Francisco Serrano, **Redacción para periodistas: opinar y argumentar**, Madrid: Universitas,

Lorenzo Suárez, Anxo; Fernando Ramallo y Håkan Casares Berg, **Lingua, sociedade e medios de comunicación en Galicia**, Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega,

Parker, Philip (trad. Jorge Conde), **Arte y ciencia del guión**, Barcelona: Ma Non Troppo,

Rojo, Guillermo et alii, **As Linguaxes dos medios de comunicación escritos en Galicia**, Santiago de Compostela: Lea,

Rojo, Guillermo y Mercedes Sánchez, **El español en la red**, Barcelona: Ariel,

Tubau, Daniel, **El Guión del siglo XXI: el futuro de la narrativa en el mundo digital**, Barcelona: Alba,

van Dijk, Teun, **Racismo y análisis crítico de los medios**, Barcelona: Paidós,

Vilches, Lorenzo, **Taller de escritura para televisión**, Barcelona: Gedisa,

VV. AA. (Agencia EFE), **Manual del español urgente**, Madrid: Cátedra,

VV. AA., **A imaxe das mulleres nos medios de comunicación**, Santiago de Compostela: Servizo Galego de Igualdade,

Ao longo do cuadrimestre indicaranse outras lecturas específicas para cada tema.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Comunicación nas empresas e nas institucións en galego e español/V01G160V01501

DATOS IDENTIFICATIVOS**O español coloquial e as súas variedades**

Materia	O español coloquial e as súas variedades			
Código	V01G160V01903			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Quilis Sanz, María José			
Profesorado	Quilis Sanz, María José			
Correo-e	mjquilis@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A lingua española é un suprasistema abarcador de todas as realizacións da nosa lingua. Dentro desta multiplicidade, pódense distinguir o rexistro formal e o informal-coloquial. Ambos forman un continuum que trataremos de explicar e analizar nesta asignatura.			

Competencias

Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
CT5	Que o alumnado desenvolverse aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Aprenderase a sistematizar o uso coloquial do español.	CB3	CE8 CE10	CT2 CT4 CT5
Tratarase de promover a iniciativa do alumnado, para que ubique o uso coloquial do español coloquial e as súas variedades na gramática da enunciación.	CB2 CB3	CE10	CT2 CT4
O estudantado deberá saber desenvolverse no ámbito da lingüística da fala.	CB5	CE8	CT2 CT3 CT4

Contidos

Tema	
1. Concepto de lingua coloquial e rasgos caracterizadores.	1.1. O oral e o escrito. O fónico e o gráfico. 1.2. As manifestacións dos rexistros coloquiais no oral e no escrito.
2. O rexistro coloquial.	2.1. Rexistro formal, rexistro informal-coloquial e rexistro no escrito. 2.2. Rexistro e tipo de discurso.
3. A conversa coloquial.	3.1. A conversa como tipo de discurso. 3.2. Principios e máximas reguladores da conversa.

4. Descrición da linguaxe coloquial por niveis. 4.1. Nivel fónico.
 4.2. Nivel morfosintáctico.
 4.2.1. A fraseoloxía do español coloquial.
 4.3. Nivel léxico-semántico.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	10	25
Sesión maxistral	25	0	25
Traballos e proxectos	0	40	40
Observación sistemática	0	36	36

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Realizaranse análises de textos orais e escritos, que reflectan o uso do español coloquial, para que o alumnado saiba resolvelos, reflexionar sobre a materia e completar os seus coñecementos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumnado terá que resolver os problemas que se plantean nesta materia.
Sesión maxistral	A sesión maxistral consistirá na exposición, que fará a profesora, sobre os contidos da materia. Ademais explicará o traballo que terá que realizar o alumnado para completar a nota.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	É importante este punto, pois coa realización destes aprenderase a facer o traballo final da materia. Polo tanto, as dúbidas do alumnado serán contestadas tanto na aula como nas horas de titoría da profesora.
Estudo de casos/análises de situacións	É importante este punto, pois coa realización destes aprenderase a facer o traballo final da materia. Polo tanto, as dúbidas do alumnado serán contestadas tanto na aula como nas horas de titoría da profesora.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Resolución de problemas e/ou exercicios	A preparación dos exercicios, así como a asistencia, as intervencións na aula, para participar na discusión, e a resolución destes serán valoradas.	30	CB2 CB5	CT3
Traballos e proxectos	O alumnado terá que realizar un traballo no que se poñan en práctica os coñecementos teóricos adquiridos.	75	CB2 CB5	CE8 CE10

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que desexe acollerse á avaliación continua ECTS deberá asistir polo menos ao 80% das clases presenciais - teóricas e prácticas-. Para superar a materia, deberá realizar todos os traballos estipulados pola profesora. As prácticas, exercicios propostos e o traballo serán que ser entregados na data establecida. Fóra dese prazo non serán admitidos.

No caso de que non poidan asistir por causas xustificadas deberán falar coa profesora durante os 15 primeiros días do curso.

O alumnado estranxeiro de intercambio (Erasmus, Sócrates...) seguirá os mesmos sistemas de avaliación que o alumnado propio.

Tanto nos traballos e actividades que realicen como no exame penalizaranse as faltas de ortografía.

O alumnado terá que facer un exame dos primeiros capítulos do libro de Antonio Briz *El español coloquial en la conversación* (referencia completa en la bibliografía).

O alumnado que non cumpra os requisitos da avaliación continua, que opte pola avaliación única e na 2ª edición das actas, realizará un único exame nas datas oficiais establecidas pola Facultade (xullo). Este consistirá nun exame sobre a materia dada e presentada no programa da asignatura.

Bibliografía. Fuentes de información

Beinhauer, W, **El español Coloquial**, Madrid,

Briz Gómez, A., **El español coloquial en la conversación**, Barcelona,

Briz Gómez, A., **El español coloquial: situación y uso**, Madrid,

Cortés, I., **Sintaxis del coloquio. Aproximación sociolingüística**, Salamanca,

Cortés, L, **Sobre conectores, expletivos y muletillas en el español hablado**, Málaga,

Gallardo, Pauls, B., **Análisis conversacional y pragmática del receptor**, Valencia,

Gumperz. J.J., **Discourse Strategies**, Cambridge,

Hidalgo, A., **La entonación coloquial. Función demarcativa y unidades de habla**, Valencia,

León, V., **Diccionario del argot y el lenguaje popular**, Madrid,

López García, A., **Comprensión oral del español**, Madrid,

Sánchez, A., Sarmiento, R., Campos, P y J. Simón, **CUMBRE, corpus lingüístico del español**, Madrid,

Vigara, A.M., **Morfosintaxis del español coloquial**, Madrid,

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Comunicación nos medios (en español e galego)/V01G160V01902

DATOS IDENTIFICATIVOS**Edición de textos**

Materia	Edición de textos			
Código	V01G160V01904			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Arias Freijedo, José Benito			
Profesorado	Arias Freijedo, José Benito			
Correo-e	freixedo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia practicarase a edición de textos antigos e contemporáneos en galego e en español. Analizaranse, sobre textos relevantes da tradición galega e española, os moi diversos problemas que implica a edición de textos. Exercitarase a lectura de manuscritos antigos. Farase un percorrido de carácter eminentemente práctico pola historia da edición de textos. Finalmente, tratarase das mudanzas provocadas polo uso das novas tecnoloxías na edición de textos, así como dos novos soportes (e xéneros?) para os textos literarios.			

Competencias

Código				
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario			
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional			
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.			
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.			
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.			
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.			
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación			
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.			
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado			
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Identificar e interpretar as escrituras manuscritas anteriores ao século XVIII máis utilizadas nos textos literarios, así como coñecer as particularidades gráficas e ortográficas dos textos manuscritos, en especial a interpretación das abreviaturas e dos seus valores.	CB3	CE4	CT2
	CB5	CE5	CT3
		CE8	CT4
		CE13	CT5
Coñecer os procesos, métodos e finalidades da edición de textos nas súas distintas variantes, así como coñecer os fitos máis importantes da historia da edición de textos.		CE4	CT2
		CE5	CT3
		CE7	CT4
		CE8	CT5
		CE13	

Comprender o método neolachmanniano da edición de textos nas súas distintas fases (desde a selección de fontes até a disposición do texto editado con aparato crítico) por medio da súa aplicación práctica.	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE13	CT2 CT3 CT4 CT5
Analizar e valorar criticamente as variantes de autor dunha obra literaria con vistas á súa edición.	CE4 CE5 CE6 CE8 CE9	CT2 CT3 CT4 CT5
Analizar criticamente a produción cultural editada nos novos soportes electrónicos.	CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE13	CT5
Coñecer e saber utilizar os conceptos clave e a terminoloxía específica deste ámbito.	CE4 CE5 CE6 CE8 CE9	CT4 CT5

Contidos

Tema

1. Introducción á lectura de manuscritos.	-Particularidades da escrita medieval fronte á actual. -Nocións de paleografía. Usos e valores das abreviaturas. -Tipos de letra máis comúns na Idade Media.
2. Breve historia da Edición de Textos.	-Os primeiros textos impresos. -A literatura medieval e o prexuízo do escriptocentrismo moderno. -Karl Lachmann: un antes e un despois na historia da edición de textos. Críticos e continuadores de K. Lachmann. O(s) método(s) neolachmannianos e a súa aplicación práctica. -Tipos de edición e criterios de edición. A transcripción paleográfica e a súa utilidade. A edición crítica. -Evolución dos criterios e modelos editoriais. As convencións editoriais. A anotación do texto e o aparato crítico.
3. A edición de textos antigos no século XXI.	-As edicións virtuais: cara a unha nova concepción do libro. -A axuda das ferramentas electrónicas na elaboración de concordancias, glosarios, rimarios, etc. -Soportes informáticos para a edición.
4. A edición de textos modernos.	-O [mito] da primeira edición. -A crítica xenética. A obra en evolución. - Xénese das variantes de autor. -Análise dos textos previos. -Novos soportes textuais. Novos xéneros literarios?

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	8	35	43
Actividades introdutorias	4	12	16
Estudo de casos/análises de situacións	12	10	22
Prácticas autónomas a través de TIC	0	20	20
Titoría en grupo	6	5	11

Sesión maxistral	6	10	16
Traballos de aula	12	10	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	Os alumnos realizarán un traballo de edición crítica dun texto.
Actividades introdutorias	Actividades de procura bibliográfica; de procura de información, etc.
Estudo de casos/análises de situacións	Proporase a análise e estudo de casos diversos relacionados coa parte da materia correspondente.
Prácticas autónomas a través de TIC	Prácticas de lectura de manuscritos
Titoría en grupo	Nalgunhas fases do cuadrimestre realizaranse titorías en grupo fundamentalmente de orientación xeral sobre o traballo tutelado e sobre outras cuestións relativas ao desenvolvemento da docencia.
Sesión maxistral	O profesor explicará na aula aspectos históricos, teóricos e metodolóxicos.
Traballos de aula	Proporase a realización de pequenos traballos na aula sobre cuestións moi específicas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	En horario de titorías o profesor supervisará os traballos tutelados nas súas diversas fases. En horario de titorías o alumnado poderá consultar calquera dúbida relacionada coa materia.
Traballos de aula	En horario de titorías o profesor supervisará os traballos tutelados nas súas diversas fases. En horario de titorías o alumnado poderá consultar calquera dúbida relacionada coa materia.
Estudo de casos/análises de situacións	En horario de titorías o profesor supervisará os traballos tutelados nas súas diversas fases. En horario de titorías o alumnado poderá consultar calquera dúbida relacionada coa materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	O traballo consistirá na edición crítica dun pequeno texto medieval.	60	CB3 CB5 CE4 CE5 CE9 CE13
Estudo de casos/análises de situacións	Valorarase a argumentación razoada nas análises e estudos de casos concretos que se proporán sobre distintos aspectos da materia.	20	CB3 CE6 CE7 CE8 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos de aula	Prácticas sobre aspectos concretos relacionados coa materia que se estea dando.	20	CB3 CB5 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CT2 CT3 CT4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na **primeira edición das actas** haberá dous procedementos de avaliación.

1. Avaliación continua. Só para os alumnos que asistan regularmente ás aulas e participen das actividades propostas.

Por tratarse dunha materia de eminente carácter práctico, valorarase a intervención atinada do alumnado, tanto nos debates coma nos estudos de caso e outros traballos que se propoñan.

2. Avaliación única. Para os alumnos que non asistan regularmente ás aulas ou que aínda asistindo escollan esta modalidade, haberá dúas probas de avaliación:

a. Un traballo de edición crítica dun texto, que se asignará ao comezar o cuadrimestre e deberá ser entregado na segunda semana de xaneiro (50% da nota). É responsabilidade co alumnado contactar co profesor para marcar o tema do traballo.

b. Un exame teórico e práctico de lectura de manuscritos e de edición de textos que se realizará na segunda semana de xaneiro (50% da nota).

Na **segunda edición das actas (xullo)** haberá dúas probas de avaliación:

a. Un traballo de edición crítica dun texto, que deberá ser solicitado ao profesor con antelación suficiente (un mes como

mínimo) (50% da nota). É responsabilidade do alumnado contactar co profesor para marcar o tema do traballo.

b. Un exame teórico e práctico de lectura de manuscritos e de edición de textos (50% da nota).

OBS: Tanto na avaliación única coma na convocatoria de xullo deberán ser superadas ambas as probas, traballo e exame, para poder aprobar a materia.

Bibliografía. Fontes de información

- Angueira, A. "Un poema de Rosalía de Castro", in *A Trabe de Ouro*, T. I, 2002, pp. 13-38.
- Azevedo Filho, Leodegário A. de. *Iniciação em critica textual*, Rio de Janeiro: Presença, 1987.
- Blecuca, A. *Manual de critica textual*, Madrid: Ed. Castalia, 1983
- Castro, I. e Ramos, M. A. "Estratégia e táctica da transcrição", in *Critique textuelle portugaise. Actes du Colloque*, F.C.G.-C.C.P., 1996, pp. 99-122.
- Cerquiglino, B. *Éloge de la variante: Histoire critique de la Philologie*, Paris: Seuil, 1989.
- Contini, G. *Breviario di ecdotica*, Milano-Napoli: Ricciardi, 1986.
- Emiliano, Antônio: "Problemas de transliteração na edição de textos medievais", in *Revista Galega de Filoloxía*, nº 3, 2002, pp. 29-64.
- Ferreiro, M. *Gramática Histórica galega*, Noia: Laiovento, 1995.
- I NUOVI ORIZZONTI DELLA FILOLOGIA: *Ecdotica, Critica testuale, Editoria scientifica e Mezzi informatici elettronici*, Convegno Internazionale in collaborazione con l'Associazione Internazionali per gli Studi di Lingua e Letteratura Italiana, Accademia Nazionale dei Lincei, Roma, 1999.
- Millares, A. *Tratado de Paleografía española*, 3 vols. Madrid: Espasa Calpe, 1983
- Orduna, G. *Ecdótica. Problemática de la edición de textos*, Kassel:Reichenberger, 2000.
- Pérez Priego, M. A. *La edición de textos*, Madrid: Síntesis, 1997
- Picchio, Luciana Stegagno. "O método filológico (comportamentos críticos e atitude filológica na interpretación de textos literarios)", In. Id. *A Lição do texto: filologia e literatura, I. Idade Média*. Lisboa: Signos, 1979, pp.210-235.
- Pondal, E. *Os Eoas* (Edición crítica e estudo de M. Ferreiro), Santiago: Sotelo Blanco, 2005.
- Romero, M / Rodriguez, L e Sánchez, A. *Arte de leer escrituras antiguas. Paleografía de lectura.*, Huelva: Universidade de Huelva.
- Sánchez-Prieto, P. *Cómo editar los textos medievales. Criterios para su presentación gráfica*. Arco/Libros, 1998.
- Tavani, G. "Edição crítica", in DLMGP (Lanciani, G e Tavani, G. Ed. e Coord.) Ed. Caminho, 1993.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lingüística, comunicación e cognición				
Materia	Lingüística, comunicación e cognición			
Código	V01G160V01905			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Tradución e lingüística			
Coordinador/a	Cabeza Pereiro, María del Carmen			
Profesorado	Cabeza Pereiro, María del Carmen			
Correo-e	cabeza@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	<p>A materia aborda aspectos relacionados coa comunicación e as linguas desde unha perspectiva socio-cognitiva e cultural.</p> <p>O presuposto de partida establece que a comunicación se proxecta nunha diversidade lingüística dobremente moldeada. Dun lado, polo cultural; doutro, polo mental ou cognitivo. Ambas, cultura e mente están en si mesmas retroalimentadas. Esta materia busca abrir nos estudantes unha nova forma de pensar a linguaxe e a comunicación.</p>			

Competencias

Código				
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.			
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.			
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación			
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.			
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado			
CT5	Que o alumnado desenvólvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Capacitar ao alumnado para comprender lecturas especializadas de dificultade baixa ou media-baixa.	CE6 CE7 CE13	CT2 CT3 CT4 CT5
Capacitar ao alumnado para distinguir os contidos esenciais dos contidos accesorios.	CE6 CE7 CE13	CT2 CT3
Espertar no alumnado a capacidade de observación e reflexión sobre a incidencia do cognitivo no seu contorno comunicativo.	CE6 CE7	CT3
Fomentar e consolidar o interese polo estudo das problemáticas que xeran os procesos comunicativos nos contornos sociais contemporáneos, aproveitando os coñecementos e a sensibilidade adquirida polo alumnado en materias de cursos anteriores (lingüística e análise do discurso, etc.).	CE6 CE7	CT2 CT3

Contidos

Tema		
Linguaxe, cognición e comunicación	Introdución. Panorama xeral e conceptos básicos	

Linguas, cultura e cognición	A antropoloxía lingüística. Relatividade lingüística: Boas, Sapir, Whorf e a etnolingüística contemporánea. Linguas e visión do mundo. Linguaxe e poder. Oralidade e escritura
Universais e diversidade lingüística	En qué se parecen e en qué se diferencian as linguas? Implicacións da diversidade lingüística e dos universais para a cognición.
Linguaxe e conceptualización	Operacións cognitivas básicas e o seu reflexo no léxico e na gramática das linguas. A linguaxe figurada: Metáforas e metonimias conceptuais.
Os medios da linguaxe	Xestualidade e cognición. As linguas de sinais.
Cognición e adquisición da linguaxe	Desenvolvemento das destrezas lingüísticas e cognitivas. Caracterización xeral da linguaxe infantil

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	24	0	24
Traballos tutelados	0	60	60
Debates	3	4	7
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	2	20
Probas de resposta curta	2	36	38

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Sesión encamiñada a tomar contacto e a reunir información sobre o alumnado, avaliar o punto de partida e presentar a materia.
Sesión maxistral	Sesións destinadas a explicar os contidos teóricos e os fundamentos metodolóxicos esenciais de cada un dos temas, aclarando os conceptos-clave da materia.
Traballos tutelados	Realización dos traballos individuais que se propoñan durante o curso seguindo as indicacións da profesora
Debates	Sesións prácticas destinadas a promover un foro de discusión para contrastar argumentos sobre unha temática previamente sinalada nas sesións teóricas. Cada sesión terá como base unha lectura básica, común para todo o alumnado
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade práctica na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Cada alumno/a deberá asistir ás sesións de atención personalizada programadas durante o curso co obxecto de resolver dúbidas (teóricas ou prácticas), e máis para orientar a realización dos traballos, preparar debates, etc.
Debates	Cada alumno/a deberá asistir ás sesións de atención personalizada programadas durante o curso co obxecto de resolver dúbidas (teóricas ou prácticas), e máis para orientar a realización dos traballos, preparar debates, etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Traballos tutelados	Avaliase a calidade dos traballos de curso propostos, tendo en conta a competencia do alumnado no relativo á reflexión sobre conceptos teóricos e ao dominio das técnicas e mecanismos formais de redacción e exposición oral.	50	CE6 CE13 CT2 CT3 CT4 CT5
Debates	Preparación e participación activa nas sesións de debate que se propoñan ó longo do curso.	20	CE6 CE7 CT2 CT4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Participación nas clases dedicadas a resolver os exercicios e os problemas propostos.	10	CE6 CT3
Probas de resposta curta	Realización de probas escritas específicas nas que se demostre coñecementos conceptuais.	20	CT2 CT3 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Prevense dúas posibilidades de avaliación: continua e única. A primeira, recomendada para todo o alumnado, prevé as actividades que se describen na táboa anterior.

A consecución das diferentes metodoloxías da avaliación continua prevese de xeito preferente de acordo co seguinte cronograma:

- Resolución de problemas e / ou exercicios: entre as semanas 2ª e 13ª do cuadrimestre, de acordo co desenvolvemento dos contidos.
- Traballos tutelados: a súa escolla farase antes do 2 de novembro. As exposicións orais poderán realizarse entre as semanas 9ª e 13ª. As datas concretas acordaranse en clase.
- Debates: realízanse nalgunha das sesións das semanas 4ª e 8ª
- Proba de resposta curta: na semana 14ª.

O alumnado que decida non acollerse a este tipo de avaliación fará un exame global de toda a materia, que coincidirá preferentemente cunha hora de clase da derradeira semana lectiva do cuadrimestre. Ao principio de curso debe escollerse o sistema a seguir.

Todo o alumnado que non supere a materia satisfactoriamente ao final do cuadrimestre terá unha segunda oportunidade na convocatoria final do mes de xullo. Tanto para o alumnado de avaliación continua como para o de avaliación única esta constará dunha proba escrita sobre os contidos da materia, cunha parte conceptual e outra de razoamento e argumentación.

Agárdase de todo o alumnado o máximo rigor no respecto ás normas éticas do traballo. No caso de detectárense prácticas de copia e/ou plaxio, a penalización poderá supoñer o suspenso da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía introductoria

Altmann, Gerry T.M. (1999). *La ascensión de Babel. Una incursión en el lenguaje, la mente y el entendimiento*. Barcelona: Ariel.

Cuenca, Maria Josep & Joseph Hilferty (1999): *Introducción a la lingüística cognitiva*. Barcelona: Ariel.

Duranti, Alessandro (2000). *Antropología lingüística*. Madrid: Cambridge.

Inchaurralde, Carlos & Ignacio Vázquez (eds.) (2000). *Una introducción cognitiva al lenguaje y la lingüística*. Zaragoza: Mira.

McNeill, David (1992). *Hand and Mind. What gestures reveal about thought*. Chicago: The University of Chicago Press.

Palmer, Gary (2000). *Lingüística cultural*. Barcelona: Ariel.

Recomendacións

Outros comentarios

O nivel de lingua española recomendado para o alumnado de intercambio é, como mínimo, o B1

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Edición de textos literarios				
Materia	Edición de textos literarios			
Código	V01G160V01906			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Candelas Colodrón, Manuel Ángel			
Profesorado	Candelas Colodrón, Manuel Ángel			
Correo-e	mcande@uvigo.es			
Web	http://http://litespfft.wordpress.com/profesorado/			
Descrición xeral	Edición de textos literarios en lingua española, con especial incidencia na obra de autores como Quevedo, en obras como o *Lazarilo ou en textos poéticos e dramáticos actuais.			

Competencias	
Código	
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe		Competencias		
Resultados de aprendizaxe				
A7	Participar en debates e actividades de grupo e organizalos, desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico, con respecto ás posicións alleas e tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión	CB3		
A8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análises, que transcendan a mera aproximación *intuitiva ás linguas e textos obxecto de estudo			
CE2.	Desenvolver a capacidade de documentarse a partir de medios especializados sobre temas literarios.	CB3	CE4	CT2
			CE5	CT3
			CE6	CT5
			CE8	

Contidos	
Tema	
1. Introducción á edición de textos literarios.	1. A edición de textos. Modelos teóricos. 2. *Ecdótica. Filoloxía. 3. Anotación de textos.

2. Edición de textos literarios: séculos *XVI e *XVII.	2.1. As edicións do *Lazarillo. 2.2. A edición en Quevedo. Unha paradigma da filoloxía hispánica. 2.2.1. A edición dos Soños. A vontade do autor. A censura. 2.2.2. A edición da súa obra poética. A tradición manuscrita. A edición impresa. O *Parnaso Español e Las tres musas castellanas.. 2.2.3. Outros textos *quevedianos de especial dificultade *ecdótica. 2.2.4. Quevedo e o Dicionario de Autoridades. Problemas de anotación.
3. Edición de textos literarios: séculos *XX e *XXI.	3.1. A edición das obras de Lorca. Poeta en Nova York. 3.2. A edición de textos narrativos da *postguerra. Os problemas da censura. 3.3. Edición contemporánea. Problemas de anotación. 3.3. A edición dixital. Humanidades dixitais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	30	78	108
Sesión maxistral	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	6	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Introdución aos estudos en edición de textos. Clases maxistras con achega de materiais e documentación básicos.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O núcleo da docencia consistirá en resolución de problemas esenciais da edición e da anotación de textos. Proporcionarase ao alumnado todos os días do curso textos sobre os que traballar os conceptos elementais da *ecdótica.
Sesión maxistral	Con obxecto de *contextualizar algúns dos textos, o profesor/a dedicará tempo a clases de orde maxistral. Non constituirán sesións completas porque se alternarán constantemente coa análise minuciosa dos textos obxecto da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	A principios de curso facilitarase ao alumnado as horas de *tutoría personalizada. O profesor/a ademais estará sempre pendente dos correos do seu alumnado. Procurará contestar de inmediato.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Edición crítica dun breve texto. A edición presentarase por escrito e defenderase de forma oral ante o profesor/a. Na última semana do curso ou nas semanas inmediatamente posteriores ao final das clases presenciais. Aistencia e activa participación nas clases.	80	
		20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para a edición de xullo esíxese unha edición crítica dun texto breve, presentada por escrito e defendida de forma oral ante o profesor.

Bibliografía. Fontes de información

- Blecu, A. *Manual de crítica textual*, Ed. Castalia, 1983
- Blecu, José Manuel, ed. Francisco de Quevedo, *Poesía orixinal completa*, Castalia, Madrid, 1967.
- Orduna, G. *Ecdótica. Problemática da edición de textos*, Kassel: Reichenberger, 2000.
- Pérez Priego, M. A. *A edición de textos*, Sínteses, 1997.

Francisco de Quevedo, *Obra completa en prosa*, Castalia-Nova Biblioteca de Erudición e Crítica.

Lazarillo de Tormes, Biblioteca Clásica RAE, ed. F. Rico, 2011.

Federico García Lorca, *Poeta en Nova York*, Galaxia Gutenberg, 2015.

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Edición de textos/V01G160V01904

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Edición de textos/V01G160V01904

Materias que se recomenda ter cursado previamente

O teatro da literatura española dos séculos XVI e XVII/V01G160V01605

Literatura medieval galega-portuguesa/V01G160V01505

Poesía e prosa da literatura española dos séculos XVI e XVII/V01G160V01606

Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936/V01G160V01508

Seminario de literatura galega ata 1900/V01G160V01507

Literatura española dos séculos XVIII e XIX/V01G160V01804

Literatura española dos séculos XX e XXI/V01G160V01805

Seminario de literatura galega desde 1936 a 1975/V01G160V01705

Seminario de literatura galega desde 1975 ata a actualidade/V01G160V01706

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura e cine**

Materia	Literatura e cine			
Código	V01G160V01907			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Becerra Suárez, María del Carmen			
Profesorado	Becerra Suárez, María del Carmen González Reyes, Amaya Pérez Álvarez, David			
Correo-e	cbecerra@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	No marco da literatura comparada e, máis concretamente, no ámbito das relacións entre a literatura e o cine, a materia consiste na análise de textos fílmicos aplicando a teoría e os métodos da narratoloxía fílmica.			

Competencias

Código				
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.			
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.			
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.			
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
1. Introducir ao alumno/a na linguaxe cinematográfica e na análise da narración.	CB1	CE7	CT1
	CB2	CE8	CT2
	CB3	CE9	CT5
	CB5		
2. Proporcionar os coñecementos necesarios para saber ler imaxes.	CB1	CE7	CT1
	CB2	CE8	CT2
	CB3	CE9	CT5
	CB5		
3. A metodoloxía empregada persegue ademais comprobar os límites da narratoloxía fílmica como instrumento útil para o estudo do relato cinematográfico.	CB1	CE7	CT1
	CB2	CE8	CT2
	CB3	CE9	CT5
	CB5		

4. Promover a autonomía do alumnado para producir e analizar diversos tipos de discursos escritos e icónicos, utilizando adecuadamente as metalinguaxes específicas.	CB1 CB2 CB3 CB5	CE7 CE9	CT1 CT2 CT5
--	--------------------------	------------	-------------------

Contidos

Tema	
1.- Literatura e Cine: historia dunha relación.	-
2.- O problema das adaptacións.	-
3.- A linguaxe cinematográfica.	-
4.- Narratoloxía fílmica:	-Enunciación e narración. -Focalización: O tempo no relato cinematográfico. O espazo no cinema. A descrición no cinema. O personaxe no cinema: formas da intimidade psíquica.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	25	0	25
Traballos de aula	10	20	30
Presentacións/exposicións	9	18	27
Traballos e proxectos	4	64	68

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Nestas clases presentaranse os aspectos teóricos da materia (case sempre sobre o visionado de secuencias fílmicas), facendo especial énfase naqueles aspectos que resulten máis complexos ou de maior dificultade de comprensión. Recoméndase ao alumno a lectura previa da bibliografía recomendada para cada un dos temas teóricos. A asistencia a clase é obrigatoria. A ausencia na aula deberá ser convenientemente xustificada
Traballos de aula	Unha vez proporcionada a información teórica, dedicaranse un número de horas semellante á aplicación práctica sobre textos fílmicos dos coñecementos adquiridos. A aplicación farase sempre despois do visionado dunha secuencia, escena ou filme. Estes traballos realizaranse en grupo, coa axuda do profesor (o tamaño do grupo dependerá dos alumnos matriculados na materia).
Presentacións/exposicións	Como mínimo dúas veces no trimestre cada grupo terá que expoñer o resultado do seu traballo na aula. A calidade (tanto do contido como da forma) da exposición será tida en conta na avaliación final

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	En todos os casos, a atención personalizada persegue mellorar o coñecemento dos alumnos e orientalos para que obteñan un óptimo resultado. Durante os traballos realizados en grupo polos alumnos en clase, o profesor orientará a cada grupo e resolverá os problemas que se lle presenten. Tras a exposición en clase polos membros do grupo, o profesor faralles saber os erros cometidos (expresión e contido) durante a exposición. A elaboración escrita dun traballo individual polo alumno en clase contará coa axuda do profesor que atenderá as súas consultas e as súas dúbidas. Para a elaboración da exposición de traballos finais cada grupo contará coa axuda do profesor en tutorías.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	En todos os casos, a atención personalizada persegue mellorar o coñecemento dos alumnos e orientalos para que obteñan un óptimo resultado. Durante os traballos realizados en grupo polos alumnos en clase, o profesor orientará a cada grupo e resolverá os problemas que se lle presenten. Tras a exposición en clase polos membros do grupo, o profesor faralles saber os erros cometidos (expresión e contido) durante a exposición. A elaboración escrita dun traballo individual polo alumno en clase contará coa axuda do profesor que atenderá as súas consultas e as súas dúbidas. Para a elaboración da exposición de traballos finais cada grupo contará coa axuda do profesor en tutorías.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
------------	---------------	------------------------

Sesión maxistral	Os contidos teóricos desenvolveranse ao longo do cuadrimestre, sempre apoiados no visionado de planos, escenas ou secuencias de películas. Terase en conta a asistencia e sobre todo a participación.	15	CB1 CB2 CB3 CB5	CE7 CE8 CE9	CT1 CT2 CT5
Traballos de aula	Traballo en grupo. Valorarase a participación activa dos alumnos na resolución dos temas propostos en clase.	45	CB1 CB2 CB3 CB5	CE8 CE9	CT1 CT2 CT5
Traballos e proxectos	Finalizadas as clases, é obrigatorio que cada grupo presente unha exposición oral sobre un tema do programa, aplicado a unha secuencia cinematográfica ou a un filme, no período marcado a principio de curso polo profesor (o tempo e extensión deste período dependerá das aulas dispoñibles e do número de alumnos matriculados na materia). Nesta exposición os alumnos deberán demostrar as competencias adquiridas sobre a materia. A cualificación obtida será a mesma para todo o grupo.	40	CB1 CB2 CB3 CB5	CE8 CE9	CT1 CT2 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aqueles estudantes que, tras a debida xustificación, non puidesen asistir a clase poderán superar a materia na primeira edición de actas presentando dous traballos escritos: o primeiro, de extensión breve, antes do mes de decembro; o segundo, de maior extensión, durante o período fixado para as exposicións orais. O tema desenvolvido en cada un deses traballos será acordado polo profesor/a e o alumno/a en *tutorías, antes de finalizar o mes de setembro.

Na convocatoria de Xullo, os estudantes serán avaliados por medio dun exame escrito; esta proba terá dous partes: unha parte teórica, que avaliará o coñecemento da linguaxe cinematográfica e as técnicas fílmicas; e unha práctica, que consistirá na análise dunha secuencia fílmica, tras o visionado da mesma na aula.

Bibliografía. Fontes de información

Becerra, Carmen (ed.), **Cine y teatro**, Vigo, Academia Editorial del Hispanismo,

Gaudreault, André y Jost, François, **El relato cinematográfico**, Barcelona, Paidós,

Peña Ardid, Carmen, **Literatura y cine**, Madrid, Cátedra,

Pérez Bowie, José Antonio, **Leer el cine. La teoría literaria en la teoría cinematográfica**, Salamanca, Ediciones Universidad,

Pérez Bowie, José Antonio, **Reescrituras fílmicas. Nuevos territorios de la adaptación**, Salamanca, Ediciones Universidad,

Romero Gualda, María Victoria, **Vocabulario de cine y televisión**, Pamplona, EUNSA,

Sánchez Noriega, José Luis, **De la literatura al cine**, Barcelona, Paidós,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

(*)/

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Crítica literaria/V01G160V01922

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia do libro**

Materia	Historia do libro			
Código	V01G160V01908			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traducción literaria**

Materia	Traducción literaria			
Código	V01G160V01909			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS**Obradoiro de produción de textos literarios**

Materia	Obradoiro de produción de textos literarios			
Código	V01G160V01910			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	1c
Lingua impartición				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Navaza Blanco, Gonzalo			
Profesorado	Navaza Blanco, Gonzalo			
Correo-e	gnavaza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Prácticas de construción e revisión de textos literarios xeral			

Competencias

Código				
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.			
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional			
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.			
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Recoñecer diferentes tipos de textos literarios, xéneros, modos de expresión, formas e fórmulas textuais, tópicos e tradicións literarias.	CB1	CE1	CT2
Recoñecer a literaturidade dun texto e adquirir hábitos de reflexión sobre os recursos expresivos da linguaxe.	CB2	CE5	CT4
Adquirir destreza na confección de textos literarios a partir da imitación de modelos propostos.	CB5	CE9	
Familiarizarse con algúns procedementos de creación de textos literarios.			

Contidos

Tema	
1. A literatura.	A función poética da linguaxe. A forma literaria. Denotación e connotación.
2. Poesía.	Mímese e creación. Xéneros e modelos literarios.
3. Narrativa.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	10	12
Obradoiros	12	24	36

Presentacións/exposicións	8	16	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	12	18
Proxectos	10	20	30
Traballos tutelados	10	20	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia. Exposición dos obxectivos da materia e do desenvolvemento do curso. Introdución á literatura. A confección de textos literarios.
Obradoiros	Confección de diferentes tipos de textos literarios a partir de modelos propostos.
Presentacións/exposicións	Lectura dos textos confeccionados, acompañada de análise e discusión.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Prácticas de redacción. Corrección e modificación de textos. Cambios de rexistros. Procedementos de creación de textos.
Proxectos	No remate do curso cada estudante deberá presentar un Proxecto que será obxecto de avaliación. Consta de dúas partes. A primeira é un traballo tutelado (v.) e a segunda os diferentes textos que confeccionou no obradoiro ao longo do curso.
Traballos tutelados	Un texto literario de doce mil caracteres.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Un texto literario de doce mil caracteres. Cada asistente debe presentar a súa proposta antes de mediado o segundo mes do obradoiro; para realizala terá de prazo ata o final do cuadrimestre. As revisións personalizadas realízanse ben na titoría ou ben vía e-mail.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Obradoiros	Prácticas realizadas na aula	35	
Presentacións/exposicións	Exposicións na aula, participación nos debates, discusións e análises que se realizan na aula.	25	
Traballos tutelados	Creación de textos literarios segundo modelos formais previamente establecidos	40	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que opte por unha avaliación única deberá presentar un traballo de 24000 caracteres (70%) e elaborar diversos textos conforme a modelos previamente establecidos (30%).

A menos que se fixe outra data durante o curso, o prazo para a presentación dos traballos será a semana en que rematan as clases.

Na segunda edición das actas deberá presentarse un novo proxecto (traballo e textos confeccionados) ou ben o da primeira edición coas correccións pertinentes.

Os traballos presentados han de ser orixinais. Penalizarase o plaxio.

Bibliografía. Fontes de información

VV.AA. Obradoiro de lingua Gianni Rodari (2004): *Gramática insubordinada*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia.

VV.AA. Oulipo (2011): *Atlas de littérature potentielle*. Paris: Folio.

Recomendacións

Outros comentarios

Dado que un dos obxectivos primordiais do curso é a exploración dos recursos expresivos da lingua galega, esta será a

lingua dos traballos realizados, tanto os das prácticas da aula coma os dos proxectos tutelados sometidos a avaliación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**O español e o galego como segundas linguas**

Materia	O español e o galego como segundas linguas			
Código	V01G160V01911			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Baez Montero, Inmaculada Concepción			
Profesorado	Baez Montero, Inmaculada Concepción			
Correo-e	cbaez@uvigo.es			
Web				
Descrición	Introdución xeral ao ensino do español e do galego como segundas linguas e linguas extranxieras. xeral			

Competencias

Código				
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional			
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.			
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.			
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación			
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.			
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Resultados da aprendizaxe:	CB1	CE5	CT2
Desenvolver as capacidades que permitan ao alumnado aproveitar ao máximo os seus recursos como docente de galego ou español como segunda lingua en diferentes grupos de alumnos e distintos niveis de coñecemento.	CB2	CE6	CT3
	CB3	CE8	CT5
	CB4	CE13	
Os /as alumnos/as serán capaces de organizar e preparar os materiais dun curso de galego e español como L2, axeitado para distintos grupos de receptores específicos e de acordo cos niveis do MCERL.	CB5		

Contidos

Tema	
------	--

1.- Métodos de ensino de segundas linguas: Historia do ensino da lingua española e a lingua galega como lingua estranxeira ou segunda lingua.	1.1.- Método gramática tradución. 1.2.- Propostas novidosas do século XX 1.3.- Métodos estruturais 1.4.- Métodos comunicativos 1.5.-Outros
2.- Documentos orientativos para o ensino/aprendizaxe de segundas linguas e linguas estranxeiras.	2.1.- Marco Común Europeo de Referencia para las Lenguas 2.2.- O novo marco das linguas 2.3.- O Plan Curricular do Instituto Cervantes 2.4.- Outros.
3.- A quen ensinar e en que contextos se desenvolve a docencia de español e galego?	3.1.- Receptores: inmigrantes, nenos, adultos, nativos, etc. 3.2.- Contextos de aprendizaxe: inmersión, ocasional, etc. 3.3.- Motivación
4.- Como ensinar e como correxir os erros? Creación, adecuación de materiais e novas tecnoloxías no ensino do galego e o español para estranxeiros.	4.1.- Ensinar gramática, pronunciación, etc. 4.2.- Lingua oral/ lingua escrita. 4.3.- Expresión/ comprensión. 4.4.- A corrección de erros. 4.5.- Recursos específicos en papel e en soporte informático.
5.- A avaliación e acreditación das competencias.	5.1.- CELGA 5.2.- DELE 5.3.- Portfolio Europeo de las Lenguas.
6.- O traballo do profesor de ELE e de Galego lingua estranxeira.	6.1.- Que os alumnos coa ayuda da profesora preparen e impartan un curso de español o gallego como L2 6.2.- Características profesionais. 6.3.-Saídas profesionais.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	1	0	1
Prácticum	14	28	42
Debates	3	6	9
Cartafol/dossier	0	6	6
Informes/memorias de prácticas	30	60	90

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos básicos sobre o tema de cada sesión e as lecturas dos debates. En ocasións os materiais poden ser de carácter escrito ou audiovisual e tanto poden ser presentados na clase como grabados previamente.
Prácticum	Co fin de por en practica os coñecementos adquiridos crearanse na aula dous ou mais grupos- Unha parte do alumnado serán profesores e outros alumnos. Os alumnos serán preferentemente os colegas estranxeiros.
Debates	Os temas dos debates serán extraídos das lecturas programadas para cada sesión. Para participar nos debates o alumno deberá enviar mostras de ter efectuado as lecturas.

Atención personalizada

Probas	Descrición
Cartafol/dossier	As sesións de tutorías servirán para continuar, coordinar e revisar o traballo dos alumnos. Tamén a plataforma de teledocencia, o correo electrónico, etc. servirán para manter o contacto en caso de que a comunicación directa non sexa posible.
Informes/memorias de prácticas	As sesións de tutorías servirán para continuar, coordinar e revisar o traballo dos alumnos. Tamén a plataforma de teledocencia, o correo electrónico, etc. servirán para manter o contacto en caso de que a comunicación directa non sexa posible.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Trala presentación dos contidos básicos sobre o tema, plantearanse traballos e proxectos realizados de forma autónoma que se centrarán en actividades relacionadas directa ou indirectamente con cada un dos temas do temario.	10	CB1 CE5 CT2 CB2 CE6 CT3 CB3 CE8 CT5 CB4 CE13 CB5

Prácticum	Simulacro de curso intensivo breve de español ou galego como segunda lingua ou lingua estranxeira cos colegas erasmus, ISEP, etc.	50			
Debates	Os temas dos debates serán extraídos das lecturas ou vídeos programados para cada sesión.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE5 CE6 CE8 CE13	CT2 CT3 CT5
Cartafol/dossier	Cada alumno deberá presentar un portafolio da materia onde recollerá non só as mostras dos seus proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación xunto coas súas reflexións sobre o proceso de aprendizaxe e a súa autoevaluación.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE5 CE6 CE8 CE13	CT2 CT3 CT5
Informes/memorias de prácticas	Deberán presentar por escrito un breve informe no que conste a planificación semanal do practicum.	5	CB1 CB2 CB3		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Aqueles alumnos que non superen a proba no primeiro intento ou non poidan seguir as clases de forma continuada para superar a materia poderán optar por un exame.

Bibliografía. Fontes de información

- BORDÓN, Teresa (2007): *Enfoques metodológicos en la enseñanza □ aprendizaje de segundas lenguas*, Madrid: UNED.
- EWALD, Jennifer D.; EDSTROM, Anne, (2008): *El español a través de la lingüística: preguntas y respuestas*, Somerville, MA: Cascadilla Press.
- FERNÁNDEZ, Sonsoles (2003): *Propuesta curricular y Marco Común Europeo de Referencia, Desarrollo por tareas*, Madrid: Edinumen.
- GARCÍA SANTA CECILIA, Álvaro (2000): *Cómo se diseña un curso de lengua extranjera*, Madrid: Arco/libros.
- JOHNSON, Keith (2008): *Aprender y enseñar lenguas extranjeras: una introducción*, México: FCE.
- LITTLEWOOD, William (1996): *La enseñanza comunicativa de idiomas*, Madrid: Cambridge University Press.
- PASTOR CESTEROS, Susana (2004): *Aprendizaje de segundas lenguas. Lingüística aplicada a la enseñanza de idiomas*, Alicante: Publicaciones de la Universidad de Alicante.
- RICHARDS, Jacks y T. RODGERS (1986): *Enfoques y métodos en la enseñanza de idiomas*, Cambridge: Cambridge University Press, 1993.
- SÁNCHEZ LOBATO, Jesús y SANTOS GARGALLO, Isabel (dir.) (2004): *Vademécum para la formación de profesores. Enseñar español como segunda lengua (L2)/lengua extranjera (LE)*, Madrid: SGEL.
- SÁNCHEZ PÉREZ, Aquilino (1997): *Los métodos en la enseñanza de idiomas. Evolución histórica y análisis didáctico*, Madrid: SGEL.
- VEZ Jeremías, José Manuel (2000): *Fundamentos lingüísticos en la enseñanza de lenguas extranjeras*, Madrid: Ariel.

Recomendacións

Outros comentarios

Habrán dos tipos de seguimientu de la docencia (presencial: 85 % de asistencia, y no presencial) y dos tipos de evaluación (continua y única).

Todos los alumnos que no opten por la docencia presencial y evaluación continua podrán demostrar su preparación por medio de un examen escrito de toda la asignatura en las fechas fijadas para exámenes por la facultad. Podrán ser entrevistados para comentar ciertas partes del examen escrito.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Prácticas de gramática contrastiva**

Materia	Prácticas de gramática contrastiva			
Código	V01G160V01912			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Palacio Sánchez, José Antonio			
Profesorado	Palacio Sánchez, José Antonio			
Correo-e	xpalacio@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Na materia que presentamos explicaremos e traballaremos as diferenzas entre as dúas linguas, galego e castelán, no nivel sintáctico e na morfoloxía mais insistiremos esencialmente no léxico e na fraseoloxía. Trataremos de evitar as interferencias producidas entre ambas as linguas semellantes e insistiremos nas diferenzas fundamentais.			

Competencias

Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias	
Coñecer a fondo as particularidades da gramática das linguas galega e castelá	CB2	CE4
	CB3	CE5
	CB4	CE7
	CB5	CE8
		CE9
Integrar aspectos vencellados á lingua, à comunidade e á cultura xordas na súa maneira de ver o mundo.		
Integrar aspectos vencellados á lingua, à comunidade e á cultura xordas na súa maneira de ver o mundo.		

Practica-los fundamentos teóricos gramaticais propios de cada lingua en diferentes exercicios e fixalos mediante a aplicación na expresión escrita e oral, en diferentes rexistros e ámbitos de uso: coloquial, administrativo, literario, publicitario ou científico.

CB2 CE7 CT2
CE8 CT5
CE13

Contidos	
Tema	
1. As interferencias fonéticas	a) Na entoación, especialmente nas interrogacións. b) As vogais (e, o) abertas e cerradas. c) Uso da nasal velar galega en contextos de fonética sintáctica/castelán: nasal velar d) Seseo e gheada. Hipercorreccións. f) Cambios acentuais: heroe/héroe; *alguién, mísil/misil...
2. Interferencias na ortografía.	Castelán H/galego %: hermano/irmán, hombro/ombro, húmero/úmero.. Castelán %/galego H: armonía/harmonía, filarmónica, filarmónica Os grupos consonánticos [ct] e [cc] en castelán e en galego (dictado, coducta/ditado, conduta; diccionario, obstrucción/diccionario, obstrución). Grupos consonánticos do galego que non se conservan no castelán (pneumonía, psicanálise, pronóstico, obxecto...) Acento: palabras con distinta sílaba tónica nas dúas linguas (atmosfera/atmósfera...); as alternancias acentuais admitidas pola RAE e non pola RAG (aerostato e aeróstato, gladiolo e gladiólo...), etc.
3. Interferencias na morfoloxía	O substantivo e o adxectivo, o artigo, os demostrativos, os pronomes persoais -dativo de solidariedade, dativo ético, pronome de interese-, posesivos, cuantificadores e identificadores, relativos, numerais, o verbo [atención especial ás perífrases], o adverbio, os elementos de relación: preposicións e conxuncións.
4. Interferencias na sintaxe.	*ahí lo está, *aló lo va/*vamos ver;* venimos pedirle... /*creo de que vendrá/ *tú y más yo/*estás todo el día a dormir, *anda a pedir/ *no quiero más nada/ *media hora o así una cosa/ *y luego?, etc.
5. Interferencias no léxico.	Antropónimos en galego e en castelán. Topónimos e xentilicios. Falsos amigos. Léxico galego e castelán non admitido polo estándar. Léxico galego enxebre usado incorrectamente.
6. Fraseoloxía contrastiva	Refráns e ditos

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	34	0	34
Outros	0	23	23
Traballos tutelados	0	18	18
Sesión maxistral	12	18	30
Probos de resposta curta	2	23	25

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballos de aula	As clases serán eminentemente prácticas, coa análise e construción de textos e con exercicios sobre os aspectos problemáticos en ámbalas dúas linguas.
Outros	Durante o período de traballo autónomo sen docencia, os alumnos deberán ler e resumir 10 artigos dos contidos nos libros de Lázaro Carreter El dardo en la palabra, Ed. Galaxia Gutenberg. España 1997 ou de El nuevo dardo en la palabra, Ed. Alianza, 2005. Outros 10 do libro de Xusto Rodríguez. Río (2008) Un idioma preciso. Extractos de lingua en movemento. Santiago, 2.0 Editora. Entregarán os resumos ó profesor, que os devolverá corrixidos.
Traballos tutelados	Antes do día 1 de maio do ano 2016, cada alumno deberá entregar, preparados como para editar, dous textos breves galegos traducidos ó castelán e mais outros dous casteláns traducidos ó galego (coma tal, artigos de xornal ou revista). Coas traducións entregará o orixinal ou unha fotocopia dos textos traducidos. O profesor suxerirá cales serán eses textos ou dará a aprobación previa ós que o alumno propoña.
Sesión maxistral	Unha hora semanal estará dedicada á exposición teórica dos aspectos máis problemáticos da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Para consultar algunha dúbida, o alumno pode facelo na clase, nas horas de titoría ou por correo electrónico.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas	
Traballos de aula	A avaliación realizarase de xeito continuado ao longo do curso. Teranse en conta a iniciativa e o grao de participación dos alumnos na clase, así como a realización das prácticas propostas, que deberán entregarlle ao profesor cando as solicite. Realizaranse dúas probas durante o curso para avaliar o traballo e a competencia de cada alumno.	40	CB2 CB3 CB4 CB5	
Traballos tutelados	Tradución dos catro textos citados no apartado 5. Ademais da adecuación das traducións, é indispensable a corrección formal dos textos: redacción, puntuación, ortografía, léxico, tipografía. Póñase especial atención en evita-los falsos amigos e os erros morfolóxicos e sintácticos.	30		CE13 CT2 CT5
Probas de resposta curta	Cada mes avaliaranse os contidos teórico-prácticos explicados na aula.	30	CB2 CB4	CE7 CT2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os alumnos deberán escoller a principio de curso ou un sistema de avaliación continua ou un sistema de avaliación única. A avaliación única consistirá nun exame de tódolos contidos da materia (100%) que se realizará na última semana de clases (as clases acaban o 8 de maio de 2015). A avaliación continua precisa dun 80% de asistencia obrigatoria ás clases. Na convocatoria de xullo os alumnos deberán presentarse a un único exame.

Bibliografía. Fontes de información

- Acín Villa, E. (1996):, «**Galleguismos en la prensa gallega escrita en castellano**», en Scripta Philologica in memoriam Manuel Taboada Cid, 267-276.,
- Bröking, Adrian (Universidad de Bremen), «**El contacto lingüístico entre castellano y gallego: juicios metalingüísticos de un hablante bilingüe**», Actas do I Simposio Internacional sobre o bilingüismo.,
- Cotarelo Valledor, A (1927), «**El castellano en Galicia (notas y observaciones)**», BRAE XIV/66, 82-136,
- Fernández Rei, Francisco (1998), «**A situación actual da lingua galega**», Revista de linguas y literaturas catalana, gallega y vasca V,
- Fernández Salgado, B. (coord.) (1991), **Diccionario de dúbidas da lingua galega.**, Galaxia,
- García, C e Blanco, L. (1998), **El castellano de Galicia. Interferencias lingüísticas entre gallego y castellano**, Anaya,
- García. C. (1976), «**Interferencias lingüísticas entre gallego y castellano**», Revista de la Sociedad Española de Lingüística 6/2, 327-343,
- Graña Núñez, X. (1993), **Vacilacións, interferencias e outros [pecados] da lingua galega**, Ir Indo,
- Herrero Figueroa, M.C.& J.R.Lago Saavedra (1991), «**Aspectos más sobresalientes del contacto gallego-castellano en las aulas**», En Actas do I Simposio Internacional da Didáctica da Lingua e a Literatura (Santiago de Compostela,,
- Mariño Paz, R. (1998):, **Historia da lingua galega**, Sotelo Blanco,
- Mas Álvarez, I. (1999), «**El intercambio de los verbos [sacar] y [quitar] en el castellano de Galicia**», n R. ÁLVAREZ & D.VILAVEDRA (coord.): Cinguidos por unha arela común: homenaxe ó profesor Xesús A,
- Monteagudo, H. & A.Santamarina (1993), «**Galician and Castilian in contact: historical, social, and linguistic aspects**», En R. POSNER & J.N. GREEN (eds.): Trends in Romance Linguistics and Philology,
- Parga Valiña, E. (1999), «**A interferencia lingüística no galego oral**», en Cinguidos por unha arela común. Homenaxe ao profesor Xesús Alonso Montero,
- Paula Pombar, M. N. (1996), «**Castellano y gallego en Mazurca para dos muertos**», en Scripta Philologica in memoriam Manuel Taboada Cid,
- Penas Varela, E., **Sobre los galleguismos en Los pazos de Ulloa, de Emilia Pardo Bazán**», Alicante : Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, 2005,
- Porto Dapena, A. (2001), «**El español en contacto con el gallego**», II Congreso Internacional de la Lengua Española. Valladolid,
- Rabanal, M. (1967), «**Gramática breve del castellano hablado en Galicia y otros temas**», En M. RABANAL (ed.): Hablas hispánicas. Temas gallegos y leoneses,
- RAE e Asociación de Academias de la Lengua Española (2005), **Diccionario panhispánico de dudas**, Santillana,
- Ramallo, F. (2007), «**Sociolinguistics of Spanish in Galicia**», International Journal of the Sociology of Language 184, 21-36,
- Recalde, M. (2012), «**Aproximación a las representaciones sociales sobre el español de Galicia**», en Cum corde et in nova grammatica, Estudios ofrecidos a Guillermo Rojo,
- Regueira, X. L. (1994), «**Modelos fonéticos e autenticidade lingüística**», Cadernos de Lingua, 10, 37-60.,
- Rodríguez López-Vázquez, A (eds.), **Actas do I Simpósio Internacional de Didáctica da Lingua e a Literatura**, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela, 195-201,
- Rojo, G. (1974), **Perifrasis verbales del gallego actual**, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela.,
- Rojo, G (1981), «**Conductas y actitudes lingüísticas en Galicia**», Revista Española de Lingüística 11/2, 269-310,
- Rojo, G (2004), «**El español de Galicia**», En R.CANO (coord.): Historia de la lengua española,
- Salvador,G. (1987), **Estudios dialectológicos**, Paraninfo,

- Seco, M. (2011), **Nuevo diccionario de dudas y dificultades de la lengua española**, Espasa Calpe,
- Silva Domínguez, C. (1999), **A estrutura do complemento directo na prosa do castelán de Álvaro Cunqueiro como galeguismo sintáctico**», en Cinguidos por unha arela común. Homenaxe aó profesor Xesús Alonso Montero,
- Silva Domínguez, C (2003), «**Un novo intento de clasificación das interferencias do castelán sobre o galego, coa perspectiva do ensino primario e secundario ó fondo**», Actas do I Simposio Internacional sobre o Bilingüismo,
- Silva Valdivia, B. (1999), «**¿Qué sucede cuándo mezclamos los idiomas? ¿Qué puede hacer el profesor de lengua?**», en Actas del VII Simposio de profesores de español,
- Valinha Reguera, José Luis, **O contacto entre Línguas O crioulo e o "castrapo": Especial Referêncía ao caso da Galiza**, Páxina web da Associaçom Galega da Língua,
- Vázquez Veiga, N.& C. Fernández (1996), «**Un caso de interferencia lingüística: la forma y luego en el castellano de Galicia**», En CASADO VELARDE et al. Scripta philologica in memoriam Manuel Taboada Cid,
- Woolard, K. (2007), «**La autoridad lingüística del español y las ideologías de la autenticidad y el anonimato**», en J. DEL VALLE(ed.): La lengua, ¿patria común? Ideas e ideologías del español,
- Zamora Vicente, A. (1985), **Dialectología española.**, Gredos,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Edición de textos/V01G160V01904

Outros comentarios

Para cursa-la materia, os alumnos de Erasmus deberán posuir un nivel avanzado de coñecemento (C2) de, polo menos, unha das linguas de traballo: galego e castelán.

Recoméndase a asistencia ás clases e o traballo diario e continuado.

Aconséllase a consulta periódica de <http://ocartafol.usc.es> ou de

<http://www.usc.es/gl/servizos/snl/terminoloxia/uip/index.html>) e a subscrición ó Boletín de recomendacións da Fundación del Español Urgente (www.fundeu.es).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Lingua de signos española**

Materia	Lingua de signos española			
Código	V01G160V01913			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Baez Montero, Inmaculada Concepción			
Profesorado	Baez Montero, Inmaculada Concepción Fernández Soneira, Ana María			
Correo-e	cbaez@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducción á lingua de sinais española: aspectos gramaticais, socioculturais e históricos			

Competencias

Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.

CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Integrar aspectos vencellados á lingua, à comunidade e á cultura xordas na súa maneira de ver o mundo.	CB2 CB3 CB4	CE1 CE3 CE6 CE8 CE10 CE11 CE12	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Coñecer a historia da comunidade xorda no estado español	CB3 CB4	CE1 CE8 CE10 CE11 CE12	CT2 CT3
Analizar e valorar as etapas históricas e as metodoloxías empregadas da educación dos xordos	CB2 CB3 CB4	CE1 CE3 CE5 CE8 CE10 CE13	CT2 CT4
Analizar os principios de construción dunha lingua viso-xestual e as principais características gramaticais da LSE.	CB2 CB4 CB5	CE3 CE4 CE5 CE6 CE8 CE9	CT2 CT3 CT4
Aplicar as vantaxes da LSE na comunicación	CB2 CB5	CE1 CE5 CE6 CE8	CT2 CT4 CT5

Contidos

Tema	
1. Introducción	1.1. Comunidade xorda 1.2. A lingua de signos española como lingua natural
2. Lingua de signos e educación	2.1. Historia da educación 2.2. Educación bilingüe
3. Gramática da lingua de signos española	3.1. Significante e significado dos signos 3.2. Estructura interna dos signos 3.3. Combinación de signos 3.4. Significado e pragmática
4. Aspectos sociais e culturais da lingua de signos española	4.1. Persoaxes históricas 4.2. Institucións, grupos de investigación, etc. 4.3. Manifestacións culturais da lingua de signos española: 4.3.1. Videoblog, signoblog 4.3.2. Poesía, teatro, contacontos en lingua de signos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Titoría en grupo	2	4	6
Debates	6	24	30
Estudo de casos/análises de situacións	6	6	12
Sesión maxistral	12	0	12
Presentacións/exposicións	8	32	40
Traballos de aula	4	4	8
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	8	32	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Nestas horas farase unha explicación do programa, das metodoloxías docentes e da avaliación que fará ao longo do curso.
Titoría en grupo	Estas horas empregaranse para preparar cos alumnos os debates, as presentacións que teñen que facer na aula e resolver as dúbidas que poidan xurdir no desenvolvemento da materia.
Debates	A partires de lecturas que farán os alumnos sobre os contidos da materia, faranse nas clases debates semidirixidos.
Estudo de casos/análises de situacións	Reflexión e argumentacións sobre unha situación plantexada pola profesora en relación cos contidos da materia.
Sesión maxistral	Explicación dos contidos teóricos da materia.
Presentacións/exposicións	Os alumnos terán que facer presentacións orais sobre os diferentes contidos da materia.
Traballos de aula	Participación nas tarefas de aula propostas polas profesoras sobre as linguas e a lingua de signos española.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Os alumnos terán que facer un portafolio coas súas mellores tarefas e unha descrición do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Estas horas adicaranse a resolver as dúbidas dos alumnos sobre os contidos da materia, sobre os traballos que teñen que presentar na aula e dos traballos que teñen que facer de forma autónoma.
Presentacións/exposicións	Estas horas adicaranse a resolver as dúbidas dos alumnos sobre os contidos da materia, sobre os traballos que teñen que presentar na aula e dos traballos que teñen que facer de forma autónoma.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Estas horas adicaranse a resolver as dúbidas dos alumnos sobre os contidos da materia, sobre os traballos que teñen que presentar na aula e dos traballos que teñen que facer de forma autónoma.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Debates	Participación nos debates propostos polas docentes ou polos compañeiros da clase. Avaliarase a presentación didáctica, a participación activa e a argumentación axeitada non so do alumno director do debate senón tamén as contribucións ao debate dos compañeiros presentes. Farase un debate no inicio dos principais temas.	20	CB2 CB3 CB4	CE1 CE6 CE8 CE9 CE12	CT2 CT3 CT4
Presentacións/exposicións	Os alumnos terán que facer presentacións vencelladas aos debates e presentacións con análise dos contidos de lecturas feitas polos alumnos. Deberán: 1. Mostrar a súa aprendizaxe individual por medio de textos escritos e de presentacións orais breves e semidirixidas. 2. Expor de forma didáctica polo menos dous subtemas do temario. 3. Responder ás preguntas dos compañeiros e das profesoras.	50	CB2 CB3 CB4	CE1 CE3	
Traballos de aula	Avaliarase a asistencia as aulas e a participación activa nas tarefas propostas.	10	CB2 CB3 CB4	CE1 CE3	

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Co gallo de mostrar os seus avances en aprendizaxe significativa e reflexiva, os alumnos deberán presentar un portafolio final coas súas mellores tarefas e a descripción do proceso de aprendizaxe fóra da aula (diario de aprendizaxe).	20	CB2 CB3	CE1 CE3
Valorarase que teñan todas as actividades feitas (80%), a redacción (10%) e a reflexión sobre a aprendizaxe (10%)				

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua. Os alumnos teñen que asistir, alomenos, ao 80% das aulas para a modalidade presencial.

A non entrega de todas as actividades propostas polas profesoras impedirá que os alumnos poidan acollerse á avaliación continua.

2ª edición das actas

os alumnos que non se acollan á avaliación continua terán dereito a unha proba final na data oficial establecida polo centro.

Bibliografía. Fontes de información

BÁSICA

CNSE (2010): *Diccionario normativo de la lengua de signos española*, Madrid, Fundación CNSE.

CNSE (2012): *Estudios sobre la lengua de signos española. III CONGRESO NACIONAL DE LENGUA DE SIGNOS ESPAÑOLA: Hacia la normalización de un derecho lingüístico y cultural*, Madrid, UNED.

FESORD (2000): *SignoLingüística. Introducción a la lingüística de la L.S.E.*, Comunidad Valenciana, Fundación Fesord.

Herrero, Ángel (2009): *Gramática didáctica de la lengua de signos española (LSE)*. SM / Fundación CNSE.

Martínez Sánchez, Francisco et al. (2000): *Apuntes de Lingüística en Lengua de Signos Española*, Madrid, CNSE.

Rodríguez González, Mª Ángeles (1992): *Lenguaje de signos*. Madrid, CNSE / Fundación ONCE.

COMPLEMENTARIA

Brentari, Diane (ed.) (2010): *Sign Languages*, Cambridge University Press.

Domínguez, Ana Belén y Pilar Alonso (2004): *La educación de los alumnos sordos hoy. Perspectivas y respuestas educativas*. Málaga, Aljibe.

Escandell Vidal, Victoria (coord.) (2009): *El lenguaje humano*, Madrid, Editorial Universitaria Ramón Areces.

Jarque, Maria Josep (coord.) (2012): [Las lenguas de signos: su estudio científico y reconocimiento legal], en *Anuari de Filologia. Estudis de Lingüística 2/2012*, Universitat de Barcelona, pp. 33-48. Número monográfico [Lenguas de signos].

Morales López, Esperanza (2000): [Lingüística de las lenguas de signos: perspectiva histórica], en Hernández Sacristán, C. & M. Veyrat: *Lenguaje, cuerpo y cultura*, Valencia, Universidad de Valencia, pp. 125-142.

Moreno Cabrera, Juan C. (2013): *Cuestiones clave de la lingüística*, Madrid, Síntesis.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dialectoloxía do galego**

Materia	Dialectoloxía do galego			
Código	V01G160V01914			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Costas González, Xosé Henrique			
Profesorado	Costas González, Xosé Henrique			
Correo-e	xcostas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise dos estudos de dialectoloxía galega dentro o ámbito iberorrománico. Principais bloques e áreas dialectais do galego. Principais fenómenos dialectais. Dialectalismo e estándar.			

Competencias

Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Coñecer os trazos lingüísticos principais e xebradores das diferentes variedades diatópicas orais do galego.	CB2 CB3	CE5 CE6 CE7 CE10 CE13	CT2 CT3 CT4 CT5
Situar xeolingüisticamente as variedades diatópicas en cadanseus territorios e nas súas relacións coas variedades circundantes.	CB2 CB3	CE5 CE6 CE7 CE10 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Diferenciar dialectalismo e estándar nos planos fonético-fonolóxico, morfolóxico e léxico.	CB2 CB3	CE5 CE6 CE7 CE10 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Coñecer e aproveitar os recursos lexicais dialectais para a precisión terminolóxica e lexicolóxica.	CB2 CB3	CE5 CE6 CE7 CE10 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Contidos

Tema	
A Dialectoloxía Galega na nosa historia	Dialectoloxía medieval Sarmiento e o XVIII Gramáticos e lexicógrafos do XIX O XX ata 1970: García de Diego, Zamora Vicente e Carballo Calero.
Os atlas lingüísticos	O ALPI O Atlas Lingüístico Galego Atlas lingüísticos sonoros
Principais fenómenos dialectais galegos	Metafonías e trabazóns por nasalidade Alteracións do vocalismo átono Gheada Sibilantes
Bloques e áreas lingüísticas do galego: características e extensión.	Bloque Occidental Bloque Central Bloque Oriental: eonaviego, ancarés, berciano e portelao. Bloque Meridional: calaborés e valego do Ellas.
Dialectoloxía léxica	Áreas lexicais galegas e portuguesas Léxico dialectal e léxico estándar Onomástica dialectal Toponimia dialectal

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	14	0	14
Resolución de problemas e/ou exercicios	18	8	26
Titoría en grupo	3	0	3
Foros de discusión	6	6	12
Obradoiros	3	0	3
Saídas de estudo/prácticas de campo	0	10	10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	25	29
Traballos e proxectos	0	35	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición das liñas de traballo, comentarios sobre a bibliografía recomendable (xeral e específica), desenvolvemento teórico dos temas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Comentarios de textos e gravacións dialectais.
Titoría en grupo	Sobre a planificación e orientación do traballo.
Foros de discusión	Sobre permisividade e consideración social de determinados trazos dialectais e sobre dialectoloxía léxica.
Obradoiros	Elaboración e análise de material cartográfico a partir dos datos recollidos no traballo de campo.
Saídas de estudo/prácticas de campo	Saídas de campo para realizar gravacións e facer prácticas de campo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Sesión maxistral	A atención personalizada realizarase ben por atendimento nas titorías, ben -de maneira continua- por correo electrónico e foro de discusión dos matriculados na materia. Cando os alumnos realicen saídas de estudo e prácticas de campo, irán en todo momento acompañados e orientados cientificamente polo profesor.
Resolución de problemas e/ou exercicios	A atención personalizada realizarase ben por atendimento nas titorías, ben -de maneira continua- por correo electrónico e foro de discusión dos matriculados na materia. Cando os alumnos realicen saídas de estudo e prácticas de campo, irán en todo momento acompañados e orientados cientificamente polo profesor.
Saídas de estudo/prácticas de campo	A atención personalizada realizarase ben por atendimento nas titorías, ben -de maneira continua- por correo electrónico e foro de discusión dos matriculados na materia. Cando os alumnos realicen saídas de estudo e prácticas de campo, irán en todo momento acompañados e orientados cientificamente polo profesor.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	A atención personalizada realizarase ben por atendimento nas titorías, ben -de maneira continua- por correo electrónico e foro de discusión dos matriculados na materia. Cando os alumnos realicen saídas de estudo e prácticas de campo, irán en todo momento acompañados e orientados cientificamente polo profesor.
Traballos e proxectos	A atención personalizada realizarase ben por atendimento nas titorías, ben -de maneira continua- por correo electrónico e foro de discusión dos matriculados na materia. Cando os alumnos realicen saídas de estudo e prácticas de campo, irán en todo momento acompañados e orientados cientificamente polo profesor.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame que consistirá en dúas preguntas teóricas e tres supostos prácticos (comentarios dialectais). Nestas probas esixirase o visto e explicado nas sesións maxistras	40	CB2 CB3	CE5 CE6 CE7 CE10 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos e proxectos	Un traballo práctico final sobre unha gravación propia.	60	CB2 CB3	CE5 CE6 CE7 CE10 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumnado que opte pola avaliación única deberá realizar un exame (50%) e presentar un traballo final na derradeira semana do curso. Este traballo valerá o 50% da nota final. Para aprobar a materia, cada parte deberá ser aprobada por separado.

O mesmo sistema de avaliación será aplicado para os alumnos que se presenten á segunda edición das actas (xullo).

Bibliografía. Fontes de información

Asociación Abertal del Eo-Navia, **Informe lingüístico sobre a nosa terra Eo-Navia (Asturias)**, 2007,
 Babarro González, Xoán, **Galego de Asturias. Delimitación, caracterización e situación sociolingüística.**, 2003,
 Costas González, X. Henrique (ed.), **A xente que soña desperta: recolla de achegas á lingua e á literatura galegas de Asturias**, 2010,
 Costas González, X. Henrique, **A lingua galega no Eo-Navia, Bierzo Occidental, As Portelas e Calabor e o Val do Ellas: historia, breve descrición e situación sociolingüística actual**, 2011,
 Fernández Rei, Francisco, **Dialectoloxía da Lingua Galega**, 1990,
 Sánchez Rei, Xosé Manuel, **Lingua galega e variación dialectal**, 2011,
 Seco Orosa, Ana, **A fronteira lingüística do galego en León e Zamora**, 1997,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fonética e fonoloxía do galego/V01G160V01604

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Lexicografía do español e do galego				
Materia	Lexicografía do español e do galego			
Código	V01G160V01915			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán Galego			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Profesorado	Anaya Revuelta, Inmaculada			
Correo-e	ianaya@uvigo.es			
Web	http://Faitic			
Descrición xeral	Ensinanza dos principios teóricos fundamentais da Lexicografía teórica e uso dos principais dicionarios do galego e do español actual.			

Competencias	
Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados de aprendizaxe				
Resultados de aprendizaxe	Competencias			
Obter un coñecemento teórico e práctico sobre algúns aspectos fundamentais da técnica lexicográfica.	CB1	CE8	CT3	CT4
Potenciar o uso dos dicionarios e ensinar a utilizalos adecuadamente e a coñecer as funcións que presentan os máis importantes do panorama actual.	CB2		CT3	
Desenvolver a capacidade crítica coa lectura de textos lexicográficos e os prólogos de dicionarios.	CB3	CE9		

Contidos	
Tema	
Tema 1	O concepto de dicionario: tipoloxía
Tema 2	Os dicionarios do español actual
Tema 3	Os dicionarios do galego actual
Tema 4	Estrutura dos dicionarios: a macroestrutura e a microestrutura
Tema 5	Concepto y tipos de definición. Criterios de elaboración. El contorno y otros problemas que plantea la definición
Tema 6	Os conceptos de acepción e subacepción. Criterios de separación
Tema 7	A nova forma de facer lexicografía

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	23	46	69
Traballos tutelados	5	5	10

Resolución de problemas e/ou exercicios	6	30	36
Presentacións/exposicións	10	14	24
Actividades introdutorias	2	1	3
Probas de resposta longa, de desenvolvemento e/ou exercicios	2	6	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Explicación sobre os temas e algúns dicionarios do curso.
Traballos tutelados	O alumnado realizará traballos dirixidos pola profesora e recibirá asesoramento.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse diversos exercicios co fin de relacionar teoría e práctica.
Presentacións/exposicións	O alumnado exporá de xeito oral os traballos solicitados ao longo do curso.
Actividades introdutorias	Explicación dos obxectivos e as tarefas previstas para o curso.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Prestarase atención personalizada ao alumnado no desenvolvemento dos traballos tutelados.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Prestarase atención personalizada ao alumnado no desenvolvemento dos traballos tutelados.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exercicios prácticos e presentacións.	25	CB2
Presentacións/exposicións	Defensa oral de traballos preparados de forma individual ou en grupo.	25	CB3 CT3
Probas de resposta longa, de desenvolvemento e/ou exercicios	Proba escrita.	50	CB1

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ao comezo do curso o alumnado deberá indicar a forma de avaliación pola que opta: continua ou única.

Os estudantes Erasmus poderán realizar as probas con axuda dun dicionario. É imprescindible posuír un nivel de español equivalente a un B2.

Para poder ser avaliado dentro da opción de avaliación continua será necesario asistir regularmente ás clases e entregar os traballos e as prácticas ao longo do cuadrimestre.

O alumnado que opte pola avaliación única será avaliado a través dun exame, ben na primeira edición de actas (final cuadrimestre) ben na data oficial da convocatoria de xullo.

O plaxio total ou parcial será considerado como un suspenso.

Bibliografía. Fontes de información

Anglada Arboix, E., **Lexicografía española**, Universitat de Barcelona,
 Porto Dapena, J.A., **Manual de técnica lexicográfica**, Arco Libros,
 Santamarina, A., **Diccionario de diccionarios**, Pedro Barrié de la Maza,
 Seco, M., **Estudios de Lexicografía española**, Gredos,

Ao longo do curso indicárase bibliografía específica.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Linguas da Península Ibérica**

Materia	Linguas da Península Ibérica			
Código	V01G160V01916			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Galego			
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Angueira Viturro, Anxo			
Profesorado	Angueira Viturro, Anxo Navaza Blanco, Gonzalo			
Correo-e	angueira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Unha ollada desde os estudos culturais e literarios á realidade lingüística peninsular.			

Competencias

Código

CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.

CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
CT5	Que o alumnado desenvolverse aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
Desenvolver unha visión interrelacionada do repertorio llingüístico e cultural ibérico.	CB1	CE1	CT1
	CB2	CE2	CT2
	CB3	CE3	CT3
	CB4	CE4	CT4
	CB5	CE5	CT5
		CE6	
		CE7	
		CE8	
		CE9	
		CE10	
		CE11	
		CE12	
		CE13	
Ampliar a relación entre o lingüístico, o literario e o cultural no conxunto ibérico.	CB1	CE1	CT1
	CB2	CE2	CT2
	CB3	CE3	CT3
	CB4	CE4	CT4
	CB5	CE5	CT5
		CE6	
		CE7	
		CE8	
		CE9	
		CE10	
		CE11	
		CE12	
		CE13	
Capacitar o alumnado para unha análise sociolingüística xeral da península ibérica.	CB1	CE1	CT1
	CB2	CE2	CT2
	CB3	CE3	CT3
	CB4	CE4	CT4
	CB5	CE5	CT5
		CE6	
		CE7	
		CE8	
		CE9	
		CE10	
		CE11	
		CE12	
		CE13	

Valorar as manifestacións lingüísticas, culturais e literarias de territorios e ámbitos minorizados e arraianos.	CB1	CE1	CT1
	CB2	CE2	CT2
	CB3	CE3	CT3
	CB4	CE4	CT4
	CB5	CE5	CT5
		CE6	
		CE7	
		CE8	
		CE9	
		CE10	
		CE11	
		CE12	
		CE13	

Contidos

Tema	
1. Historia e linguas peninsulares.	Análise histórica da variedade lingüística peninsular.
2. O galego e o portugués.	A vella Gallecia: o común e o diferente Historia e proxección actual das dúas linguas. O galego estremeiro: cultura e literatura.
3. O asturiano.	Historia e extensión do astur-leonés. Perspectivas actuais e resistencia literaria.
4. O castelán.	O castelán en contacto coas outras linguas. Historia, variedades e proxección.
5. O aragonés.	Historia e extensión do navarro-aragonés. Perspectivas actuais.
6. O catalán.	Historia e extensión do catalán. Literatura e cultura nas diferentes xeografías do catalán.
7. O éuscaro.	Historia e extensión do éuscaro. Perspectivas dunha lingua e dunha cultura singulares.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	0	30
Traballos de aula	13	72	85
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	26	29
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	O desenvolvemento da aula farase a partir de explicacións sobre cada tema nas que se vaian introducindo tamén os textos pertinentes.
Traballos de aula	Será necesario ás veces ler e comentar previa ou posteriormente para completar as explicacións da aula.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Na aula faremos lecturas e comentarios dos textos máis salientables, dedicándolle a última parte de cada unha das sesións, que o alumnado deberá completar con outras lecturas e comentarios suxeridos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inquiredanzas sobre o temario.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inquiredanzas sobre o temario.
Traballos de aula	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inquiredanzas sobre o temario.
Probas	Descrición
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	O discente recibirá as explicacións e indicacións oportunas para un seguimento correcto da materia e para satisfacer todo tipo de inquiredanzas sobre o temario.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Sesión maxistral	Os contidos desenvolvidos ó longo do cuadrimestre avaliaranse mediante cuestións propostas por escrito ó final de cada dous temas	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos de aula	A participación e comentarios realizados nas sesións pertinentes serán obxecto de avaliación	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Resolución de problemas e/ou exercicios	As lecturas e comentarios realizados, así como todas as lecturas que se vaian propondo, serán obxecto de avaliación.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	As competencias adquiridas na materia serán avaliadas no seu conxunto cunha proba escrita que inclúa o comentario de textos.	60	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os discentes teñen que elixir ó comezo do curso entre un sistema de avaliación continua ou de avaliación única.

A avaliación única para os discentes que así o elixan ou para os que incumpran as condicións esixidas para a avaliación continua consistirá nun exame (70%), que se realizará na última semana do curso, e nun traballo (30%).

Na avaliación de xullo tódolos discentes deberán facer o exame na data oficial proposta pola facultade e entregar o traballo.

Bibliografía. Fontes de información

Costa, Joaquín (2010): *Textos sobre las lenguas de Aragón I. Artículos y otros escritos*. Huesca: Aladrada Ediciones.

Costas González, X. H. (2011): *A lingua galega no Eo-Navia, Bierzo occidental, As Portelas, Calabor e o Val do Ellas : historia, breve caracterización e situación sociolingüística actual*. A Coruña : Real Academia Galega.

Ferrando, A.; Nicolàs, M. (2005): (2005): *Història de la llengua catalana*. Barcelona: Edicions de la UOC/ Pòrtic.

Intxausti, J. (1992): *Euskal Herria, el país de la lengua vasca*. Secretaría General de Política Lingüística del Gobierno Vasco.

Lleal, C. (1990): *La formación de las lenguas romances peninsulares*. Barcelona: Barcanova.

Llera Ramo, F. (1994): *Los Asturianos y la lengua Asturiana: Estudio Sociolingüístico para Asturias - 1991*. Oviedo: Consejería de

Educación y Cultura del Principado de Asturias

Mariño, R. (1998): *Historia da lingua galega*, Santiago de Compostela: Sotelo Blanco

VV.AA. (1982): *El aragonés: identidad y problemática de una lengua*. Zaragoza

VV. AA. (2002): *Historia de la literatura asturiana*. Oviedo: Academia de la Lengua Asturiana.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
As escritoras da historia literaria				
Materia	As escritoras da historia literaria			
Código	V01G160V01917			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Fariña Busto, Maria Jesús			
Profesorado	Fariña Busto, Maria Jesús			
Correo-e	mbusto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Aportacións das escritoras españolas e hispanoamericanas á historia literaria, particularizando o estudo na lectura dalgúns textos de diferentes xéneros.			

Competencias	
Código	
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.
CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
I. Comprender e profundar nas principais aportacións das escritoras á historia literaria española e hispanoamericana.	CB3	CE2 CE11 CE12	CT3
II. Afondar nos métodos de estudo e de análise dos textos literarios incorporando novas categorías críticas.	CB3	CE4	CT3 CT5
III. Planificar, organizar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais orientados á maduración do pensamento crítico e á posta en práctica das convencións académicas.	CB2 CB3 CB5	CE9 CE12	CT2 CT3 CT5
IV. Entender as funcións do canon, a súa formación e axentes, e valorar as exclusións que xera no ámbito da historia literaria.	CB3	CE4 CE11 CE12	CT3 CT5

V. Contribuír ó desenvolvemento das habilidades de aprendizaxe necesarias para interpretar calquera tipo de discurso cultural, así como para pensar sobre o mundo e a realidade cunha perspectiva crítica.	CB3 CB5	CE4 CE7 CE11 CE12	CT3 CT5
--	------------	----------------------------	------------

Contidos

Tema	
I. Algúns conceptos previos	I. 1. O xénero como categoría de análise I. 2. O canon: axentes, formación e funcións
II. As escritoras na historia literaria. Unha aproximación cronolóxica	II. 1. Espazos, contextos, épocas, autoras
III. As escritoras na historia literaria. Algunhas constantes temáticas e a súa formalización en diferentes xéneros literarios.	III. 1. Educación III. 2. Violencia III. 3. Corpo, desexo, sexualidade III. 4. Estereotipos e roles sociais e culturais III. 5. Poesía e/na rede

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Eventos docentes e/ou divulgativos	2	0	2
Seminarios	4	4	8
Traballos de aula	14	12	26
Traballos tutelados	0	18	18
Titoría en grupo	2	2	4
Proxectos	0	12	12
Sesión maxistral	26	14	40
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	20	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Eventos docentes e/ou divulgativos	Conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas ou debates que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permitan afondar ou complementar contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Traballos de aula	O alumnado desenvolverá exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesorado.
Traballos tutelados	De maneira individual ou en grupo, o alumnado elaborará un documento sobre temas da materia, ou ben preparará seminarios, memorias, ensaios, lecturas, etc.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado para asesoramento e desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe, así como debates en grupo sobre problemas ou cuestións concretas da materia.
Proxectos	En liñas xerais, trátase dunha actividade autónoma do alumnado que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, organización de materiais, redacción, etc.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumnado.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento do seu traballo. As exposicións realizadas na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.
Traballos tutelados	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento do seu traballo. As exposicións realizadas na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.
Titoría en grupo	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento do seu traballo. As exposicións realizadas na aula contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballos de aula	O alumnado presenta o resultado obtido na elaboración de documentos sobre a temática da materia ou desenvolve actividades prácticas sobre as lecturas da mesma. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral ou escrita.	20	CB3	CE4 CE9 CE11 CE12	CT3
Traballos tutelados	O alumnado presentará o resultado obtido nos traballos ou proxectos propostos (recollida de información, manexo de bibliografía, resumos críticos, etc.).	20	CB3 CB5	CE2 CE9 CE11 CE12	CT3 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. O alumnado debe desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos sobre a materia nunha resposta extensa.	30	CB3	CE2 CE4 CE9 CE11 CE12	CT5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos. O alumnado debe dar resposta á actividade formulada aplicando os coñecementos teóricos e amosando a súa capacidade crítica e analítica	30	CB3	CE2 CE4 CE9 CE11 CE12	CT3 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación da materia:

1. Avaliación continua (asistencia ás clases do 80%):

-A nota final da convocatoria de maio resultará da suma das cualificacións das exposicións na aula, o traballo tutelado e un exame, na última semana das clases, que constará dunha proba práctica e probas de resposta longa. O valor, en porcentaxe, de traballos e probas aparece na Guía ao lado da descrición destas.

Tendo en conta que se trata dunha avaliación continua e que, polo tanto, ao final do cuadrimestre o alumnado terá que demostrar as competencias adquiridas, para facer media coa cualificación de traballos e proxectos a nota do exame terá que alcanzar o aprobado.

Será requisito para aprobar cada unha destas actividades a correcta expresión oral e escrita, o que significa: uso pertinente dos signos de puntuación, corrección ortográfica, orde e claridade na exposición, rigor e redacción persoal. Evitarase, por suposto, no caso dos traballos, a reprodución de palabras e ideas alleas sen indicar a súa procedencia; de se producir este feito, o traballo será invalidado.

-A nota da convocatoria de xullo resultará dun exame (na data fixada pola Facultade) consistente en probas de resposta longa e probas prácticas. Os requisitos anteriores son igualmente procedentes nesta convocatoria.

2. Avaliación única:

-As alumnas e alumnos que non poidan asistir ás clases e, en consecuencia, non poidan elixir o procedemento de avaliación continua, terán que realizar, ademais do exame (coincidente en data co da avaliación continua), un traballo cuxo tema e prazos a profesora lles indicará ao longo do cuadrimestre. Por esta razón, é imprescindible que se poñan en contacto con ela. Neste tipo de avaliación, o valor do traballo será do 30% e o valor do exame do 70%, tendo que aprobarse este para sumar a nota do traballo.

Proceden igualmente, para aprobar, os requisitos indicados no apartado anterior.

-A nota da convocatoria de xullo resultará dun exame (na data fixada pola Facultade) consistente en probas de resposta longa e probas prácticas.

Bibliografía. Fontes de información

1. LECTURAS OBRIGATORIAS (indícase o tema ao que corresponden e o xénero literario de cada texto):

I.

Lola Luna, "Leyendo como una mujer la imagen de la Mujer" (1996) -Ensaio-
Iris M. Zavala, "Las formas y funciones de una teoría crítica feminista" (1993) -Ensaio-
Rosalía de Castro, "Carta a Eduarda" (1865) -Relato-
Alfonsina Storni, "Un libro quemado" (1919) -Artigo periodístico-

- III.
- III. 1. Emilia Pardo Bazán (A Coruña, 1851-1921), "La educación del hombre y de la mujer" (1892) -Discurso- Mercedes Cabello (Perú, 1845-1909), "Mujer escritora" (1877) -Poema-
- III. 2. Griselda Gambaro (Argentina, 1928), *La malasangre* (1982) -Teatro- Renée Ferrer (Paraguay, 1944), "Helena" y "La exposición" (*La seca*, 1986) -Contos-
- III. 3. Textos poéticos de escritoras españolas e hispanoamericanas do século XX (selección que entregará a profesora) Cristina Peri Rossi (Uruguay, 1941), "Desastres íntimos" e "Una consulta delicada" (*Desastres íntimos*, 1997) -Contos-
- III. 4. Rosario Castellanos (México, 1925-1974), "Lección de cocina" (*Álbum de familia*, 1971) -Conto- Luisa Valenzuela (Argentina, 1938), "La llave" (*Simetrías*, 1993) -Conto- Iris M. Zavala (Puerto Rico, 1939), *Nocturna mas no funesta* (1987) -Novela-

2. A bibliografía específica sobre cada tema e sobre cada unha das obras estudadas facilitarase a través da plataforma TEMA.

Recomendacións

Outros comentarios

ALUMNADO ERASMUS: terá que posuír una competencia oral e escrita do castelá, lingua da asignatura, acorde co curso ao que esta pertence. En todo (asistencia, traballos, exame) o nivel de esixencia será o mesmo que o requerido ao alumnado propio.

TITORÍAS: o horario de titorías indicárase ao comezo do curso. Tanto as consultas persoais no despacho como aquelas que se fagan a través do correo electrónico serán atendidas dentro dese horario.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Literatura latina**

Materia Literatura latina

Código V01G160V01918

Titulación Grao en Estudos
de Galego e
Español

Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c

Lingua
impartición

Departamento

Coordinador/a

Profesorado

Correo-e

Web

Descrición

xeral

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe

Competencias

Contidos

Tema

Planificación

Horas na aula

Horas fóra da aula

Horas totais

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Atención personalizada**Avaliación**

Descrición

Cualificación

Competencias Avaliadas

Outros comentarios sobre a Avaliación**Bibliografía. Fontes de información****Recomendacións**

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estética e teoría da arte**

Materia	Estética e teoría da arte			
Código	V01G160V01919			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				

----- GUÍA DOCENTE NON PUBLICADA -----

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Seminario de literatura hispánica				
Materia	Seminario de literatura hispánica			
Código	V01G160V01920			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición				
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Ribao Pereira, Montserrat			
Profesorado	Ribao Pereira, Montserrat			
Correo-e	ribao@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo e análise da relevancia literaria das ilustracións no ámbito hispánico decimonónico.			

Competencias	
Código	
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias		
1. Introducir ao alumno/a na linguaxe cinematográfica e na análise da narración.			
Posuír as ferramentas e tácticas metodolóxicas básicas para o estudo e a análise literaria.	CB3 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5	CT5
1. Introducir ao alumno/a na linguaxe cinematográfica e na análise da narración.			
Desenrolar habilidades para emprender estudos posteriores de xeito autónomo.	CB3 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5	CT5

Contidos	
Tema	
1.La historia en la literatura española del siglo XIX	2.1.Romances históricos
2.Romanticismo e historia	2.2.El señor de Bembibre
3.Realismo e historia	2.3.El drama romántico histórico
	3.1.Galdós: Episodios nacionales

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	24	35	59
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	22	35	57
Traballos e proxectos	0	32	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Presentacións/exposicións	Exposición en clase dalgún aspecto concreto do programa. Debate crítico posterior.
Actividades introdutorias	Presentación detallada do apartado "Contidos".
Sesión maxistral	Introdución á literatura histórica no século XIX

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e o estudo os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.
Presentacións/exposicións	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e o estudo os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.
Actividades introdutorias	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e o estudo os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Nas horas de titoría alumnas e alumnos poderán consultar, de maneira personalizada, calquera dúbida que teñan, tanto sobre os contidos da asignatura como sobre as diferentes cuestións relativas ó desenvolvemento dos traballos. Os traballos realizados na aula e o estudo os exercicios resoltos na mesma contarán tamén, en todo momento, con esta atención personalizada. A atención por correo electrónico levarase a cabo NAS MESMAS HORAS das titorías presenciais.

Avaliación					
	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Presentacións/exposicións	Exposición individual en clase dun aspecto do programa	75	CB3 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5	CT5
Traballos e proxectos	Entrega dunha síntese individual das distintas exposicións.	25	CB3 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5	CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A asignación de traballos e as datas das exposicións individuais faranse públicas en FAITIC ao comenzo do curso en xaneiro.

Ao tratarse dunha materia práctica, a asistencia ás diferentes sesións é imprescindible para ter dereito á avaliación continuada. Terá dereito á avaliación continuada quen asista a tódalas expocicións individuais e faga a súa propia na data estipulada.

A síntese individual escrita entregarase o martes 10 de maio. Este mesmo día farase o exame para quen non opte pola avaliación continuada. A avaliación global, tanto en maio como en xuño (na data que determine a FFT), consistirá nun exame teórico no que se deberá respostar a varias cuestións relacionadas co temario.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía

Cuenca, J. M., *Historia y literatura*, Madrid, 2004.

Durán, T., *La historia de España en Galdós*, Vigo, Universidade, 2012.

Gil y Carrasco, E., *El señor de Bembibre*, Madrid, Cátedra, 1989.

Gil y Zárate, A., *Carlos II el hechizado*, Florida, StockCero, 2013.

Saavedra, A. de, *Romances históricos*, Madrid, Cátedra, 1987.

Pérez Galdós, B., *La corte de Carlos IV*, Barcelona, Crítica, 1995.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Literatura española dos séculos XVIII e XIX/V01G160V01804

DATOS IDENTIFICATIVOS**Textos canónicos da literatura galega**

Materia	Textos canónicos da literatura galega			
Código	V01G160V01921			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición				
Departamento	Filoloxía galega e latina			
Coordinador/a	Angueira Viturro, Anxo			
Profesorado	Angueira Viturro, Anxo			
Correo-e	angueira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise dos autores e das obras da literatura galega consideradas dentro do canon. Explicación e debate sobre as razóns de pentenza ó canon.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB3	Que o estudantado teña a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE1	Dominar a comunicación cos e coas falantes das linguas de estudo no grao, en diferentes contextos sociais, profesionais e culturais, desenvolvendo a capacidade de comprensión e expresión oral e escrita, con tolerancia cara á diversidade social e cultural como resultado de defender os dereitos fundamentais de igualdade social, de xénero, de raza e de orientación sexual, e os valores propios da democracia e a cultura da paz.
CE2	Identificar, comprender e apreciar as principais contribucións das literaturas do español (en España e en América) e do galego, con especial sensibilidade para as literaturas emparentadas, como son as que corresponden ás linguas neolatinas e en particular a portuguesa
CE3	Abarcar os fundamentos teóricos e aplicados que ofrecen os diferentes paradigmas lingüísticos, así como sintetizar, relacionar e describir as literaturas española, galega e lusófona nos seus distintos ámbitos culturais e sociais, períodos, xéneros e movementos
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE5	Dispoñer dos coñecementos necesarios para a comprensión, análise, desenvolvemento, avaliación e aproveitamento dos recursos lingüísticos e literarios para o futuro profesional
CE6	Argumentar os temas e os textos obxecto de estudo de acordo coas convencións académicas, achegando probas e servíndose dos recursos bibliográficos e electrónicos dispoñibles, especialmente dos orientados á investigación lingüística e literaria e á docencia das linguas impartidas no grao.
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
CE8	Formular razoamentos críticos nos ámbitos de estudo lingüístico e literario a fin de adquirir métodos sólidos de análise, que transcendan a simple aproximación intuitiva ás linguas e aos textos obxecto de estudo.
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
CE10	Ser capaces de apreciar outras culturas e expresións artísticas e competentes para sensibilizar o medio propio na apreciación da diversidade intercultural. Explorar ademais as repercusións sociais, profesionais, educativas e culturais dos usos lingüísticos e da aprendizaxe das linguas estudadas no grao.
CE11	Mostrar sensibilidade cara ás achegas feitas polas mulleres á literatura e á cultura española, galega e portuguesa nos seus diferentes ámbitos xeográficos e culturais. Entender as funcións do canon, a súa formación e os seus axentes, e valorar as exclusións que xera, por exemplo, a exclusión dos textos de escritoras, particularmente nos diferentes ámbitos xeográficos e culturais das linguas galega e española.

CE12	Posuír unha conciencia crítica ante mecanismos de exclusión e discriminación das mulleres na linguaxe
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
CT1	Que o estudiantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT3	Que o alumnado teña a capacidade de reunir e interpretar os datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre os temas destacados de índole social, científica ou ética.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
CT5	Que o alumnado desenvolvese aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
1. Desenvolver as capacidades de analizar que é o canon literario e os factores que inflúen na canonización.	CB1	CE1	CT1
	CB2	CE2	CT2
2. Fomentar a capacidade crítica con todo tipo de textos e xéneros analizando a influencia social e política na difusión e coñecemento da literatura galega.	CB3	CE3	CT3
	CB4	CE4	CT4
3. Capacitar o alumnado para a aplicación da análise dos textos escritos en galego e das figuras literarias ó longo da historia.	CB5	CE5	CT5
		CE6	
4. Valorar as contribucións literarias producidas dentro do sistema cultural de Galicia e, cos parámetros estudados, decidir que textos poden ser considerados canónicos.		CE7	
		CE8	
		CE9	
		CE10	
		CE11	
		CE12	
		CE13	

Contidos

Tema	
1. Concepto do canon literario e dos textos canónicos.	1. Qué se entende e quen fixa o canon literario. 2. Presenza e ausencia do canon. 3. Literatura, canon e campo literario.
2. Rosalía e Follas novas	4. Estudo da autora e da obra no contexto do Rexurdimento.
3. Cabanillas e Na noite estrelecida	5. Estudo do autor e da obra no contexto da Época Nós.
4. Manoel Antonio e De catro a catro	6. Estudo do autor e da obra no contexto das vangardas en Galicia.
5. Merlín e familia de Cunqueiro e A esmorga de Blanco Amor.	7. Estudo dos autores e das obras no contexto da narrativa de posguerra
6. Longa noite de pedra de Celso Emilio Ferreiro.	6. Estudo do autor e da obra no contexto da poesía de posguerra.
7. Con pólvora e magnolias de Méndez Ferrín.	9. Estudo do autor e da obra no contexto da renovación estética do último terzo do século XX

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	22	8	30
Traballos tutelados	0	12	12
Sesión maxistral	20	0	20
Probas de resposta curta	2	10	12
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22
Traballos e proxectos	2	30	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	Na aula faremos lecturas e comentarios dos textos máis salientables, dedicándolle a última parte de cada unha das sesións, que o alumnado deberá completar con outras lecturas e comentarios suxeridos.
Traballos tutelados	O alumnado deberá realizar ao longo do curso un conxunto de breves traballos que se irán sinalando segundo se vaia desenvolvendo a dinámica da docencia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Para poder asimilar os contidos da sesión maxistral, o alumnado deberá prestar atención, preguntar o que non comprenda e tomar nota. Con iso e a bibliografía asignada debe facer os traballos para expoñer na aula.
Traballos de aula	Para poder asimilar os contidos da sesión maxistral, o alumnado deberá prestar atención, preguntar o que non comprenda e tomar nota. Con iso e a bibliografía asignada debe facer os traballos para expoñer na aula.
Traballos tutelados	Para poder asimilar os contidos da sesión maxistral, o alumnado deberá prestar atención, preguntar o que non comprenda e tomar nota. Con iso e a bibliografía asignada debe facer os traballos para expoñer na aula.
Probas	Descrición
Probas de resposta curta	Para poder asimilar os contidos da sesión maxistral, o alumnado deberá prestar atención, preguntar o que non comprenda e tomar nota. Con iso e a bibliografía asignada debe facer os traballos para expoñer na aula.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Para poder asimilar os contidos da sesión maxistral, o alumnado deberá prestar atención, preguntar o que non comprenda e tomar nota. Con iso e a bibliografía asignada debe facer os traballos para expoñer na aula.
Traballos e proxectos	Para poder asimilar os contidos da sesión maxistral, o alumnado deberá prestar atención, preguntar o que non comprenda e tomar nota. Con iso e a bibliografía asignada debe facer os traballos para expoñer na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas		
Traballos de aula	A partir da sesión maxistral, o alumnado deberá debater sobre o tema e presentar as súas opinións. Será imprescindible a asistencia ás aulas para a realización destes traballos.	10	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos tutelados	A profesora propondrá no inicio do cuadrimestre a elaboración de un ou dous traballos sobre os temas estudados. A avaliación destes traballos farase en conxunto cos traballos persoais.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Sesión maxistral	Farase mediante a exposición dos datos teóricos dos temas en relación ó sistema literario galego e á sociedade da etapa histórica na que se publicase a obra analizada. A asistencia será avaliada.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta curta	Ó longo do cuadrimestre, o profesor fará probas curtas sobre os temas estudados para comprobar o rendemento do traballo desenvolto.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Estas probas serán para aqueles/as alumnos/as que non acadasen unha cualificación suficiente cos seus traballos de aula e os tutelados. Mais todo o alumnado poderá presentarse a elas.	20	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5
Traballos e proxectos	Estes traballos son complementarios dos tutelados e comparten a cualificación.	15	CB1 CB2 CB3 CB4 CB5	CE1 CE2 CE3 CE4 CE5 CE6 CE7 CE8 CE9 CE10 CE11 CE12 CE13	CT1 CT2 CT3 CT4 CT5

Outros comentarios sobre a Avaliación

Os discentes teñen que elixir ó comezo do curso entre un sistema de avaliación continua ou de avaliación única.

A avaliación única para os discentes que así o elixan ou para os que incumpran as condicións esixidas para a avaliación continua consistirá nun exame (70%), que se realizará na última semana do curso, e nun traballo (30%).

Na avaliación de xullo tódolos discentes deberán facer o exame na data oficial proposta pola facultade e entregar o traballo.

Bibliografía. Fontes de información

A bibliografía que se ofrece é esencialmente de consulta.

Figueroa, A.: *Nación, literatura e identidade*. Vigo: Xerais, 2001.

Tarrío, A. *Literatura Galega. Aportacións para unha historia crítica*. Vigo: Xerais, 1994.

Vilavedra, D. (coord..) *Diccionario de literatura galega* I e II. Vigo: Galaxia, 1997-1998.

----- *Historia da Literatura Galega*. Vigo: Galaxia, 1999.

VV.AA. *Historia da Literatura Galega*. Vigo: A Nosa Terra-ASPG, 1996-1998, 5 volumes.

VV. AA. *Galicia. Historia da Literatura Galega*. A Coruña: Hércules Edicións, varios tomos.

Recomendacións**Materias que continúan o temario**

Traballo de Fin de Grao/V01G160V01991

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Crítica literaria/V01G160V01922

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Seminario de literatura galega desde 1900 ata 1936/V01G160V01508

Seminario de literatura galega desde 1936 a 1975/V01G160V01705

Outros comentarios

Recoméndase ter boa disposición para o estudo da literatura e gozar coa lectura de obras literarias de todos os tempos e culturas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Crítica literaria**

Materia	Crítica literaria			
Código	V01G160V01922			
Titulación	Grao en Estudos de Galego e Español			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua impartición	Castelán			
Departamento	Literatura española e teoría da literatura			
Coordinador/a	Becerra Suárez, María del Carmen			
Profesorado	Becerra Suárez, María del Carmen			
Correo-e	cbecerra@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	A crítica literaria é unha disciplina de análise e valoración de obras literarias. Traballarase no curso en textos narrativos. Empregaranse as teorías e métodos da narratoloxía e da estética literaria: estudo das estruturas dos textos narrativos e sentido destes.			

Competencias

Código	
CB1	Que o estudantado demostre posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CB2	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CB4	Que o estudantado poida transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
CB5	Que o estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
CE4	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüística e literario
CE7	Participar en debates e actividades de grupo, e organizalos desenvolvendo un pensamento autónomo e crítico con respecto ás posicións alleas e á tolerancia cara á diversidade social e cultural que se expresa nas linguas e literaturas en cuestión.
CE9	Planificar, estruturar e desenvolver ensaios escritos e presentacións orais en español e en galego, formulando hipóteses cunha metodoloxía apropiada para transmitir ideas eficaces, de acordo coas convencións académicas, e argumentando os razoamentos expostos.
CE13	Ser competente para utilizar as novas tecnoloxías como recurso metodolóxico, de investigación, didáctico e de comunicación
CT1	Que o estudantado demostrase posuír e comprender coñecementos dunha área de estudo que parte da base da educación secundaria, que se adoita atopar nun nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
CT2	Que o alumnado saiba aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou a súa vocación dunha forma profesional, e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
CT4	Que as/os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
CT5	Que o alumnado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias		
1. Aprender, comprender e aplicar conceptos teóricos á interpretación e ó análise de textos literarios.	CB1	CE4	CT1
	CB2	CE7	CT2
	CB4	CE9	CT4
	CB5	CE13	CT5
2. Saber apreciar a diferenza estética	CB4	CE4	CT1
	CB5		
3. Ser capaces de facer recensións de textos de creación literaria.	CB4	CE9	CT4
		CE13	CT5
4. Potenciar a existencia de debates na clase a partires das lecturas previas.	CB2	CE9	CT2
			CT4

5. Promover a autonomía do alumnado para producir e analizar discursos artísticos e críticos utilizando adecuadamente as metalinguaxes específicas.	CB2 CB4	CE13	CT5
---	------------	------	-----

Contidos

Tema	
1. A crítica literaria.	1.1. Historia, métodos, límites. 1.2. Crítica e interpretación.
2. Estrutura da novela	2.1. Deseño e paratextos. 2.2. Historia e discursos.
3. Modalización.	3.1. Focalización. 3.2. A voz narrativa. 3.3. A distancia narrativa.
4. O discurso da novela.	4.1. O discurso da voz narradora. 4.2. O discurso dos personaxes.
5. Filosofía da novela.	Polifonía e dialoxismo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22	0	22
Traballos de aula	12	36	48
Presentacións/exposicións	12	36	48
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	2	30	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	A profesora explicará os contidos teóricos da materia. A asistencia é unha obriga.
Traballos de aula	Traballos de análise crítica de novelas e contos, que poderán facerse en grupo cando se indique.
Presentacións/exposicións	Exposición oral dos traballos de aula, poñendo especial énfase na claridade expositiva e no uso dun rexistro lingüístico adecuado á situación.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	O alumnado ao menos unha vez ao cuadrimestre preparará unha recensión dunha novela ou libro de contos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos de aula	A profesora orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba, ben en titoría de grupo ou ben personal.
Presentacións/exposicións	A profesora orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba, ben en titoría de grupo ou ben personal.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	A profesora orientará ao alumnado antes de cada exposición pública dun traballo, e antes de cada exercicio ou proba, ben en titoría de grupo ou ben personal.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Competencias Avaliadas
Sesión maxistral	Valorarase a atención e a capacidade para intervir propoñendo ou rebatendo ideas, ou manifestando dúbidas ou dificultades de comprensión.	5	CB1 CB2 CB4 CB5 CE4 CE7 CE9 CE13 CT1 CT2 CT4 CT5
Traballos de aula	Cualificarase o resultado final do traballo na aula, a seriedade e a capacidade crítica. Penalízase o plaxio.	25	CB1 CB2 CB4 CB5 CE4 CE7 CE9 CE13 CT1 CT2 CT4 CT5
Presentacións/exposicións	Valorarase a seriedade e o uso dunha linguaxe escrupulosamente correcta e precisa.	15	CB1 CB2 CB4 CB5 CE4 CE7 CE9 CE13 CT1 CT2 CT4 CT5

Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Valorarase a capacidade crítica e a orixinalidade, e o uso dunha linguaxe correcta e precisa. Penalízase o plaxio.	30	CB1 CB2 CB4 CB5	CE4 CE7 CE9 CE13	CT1 CT2 CT4 CT5
---	--	----	--------------------------	---------------------------	--------------------------

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua, o que implica asistencia (ao menos do 80% das clases), participación, e traballos. Se non pode seguir a avaliación continua a alumna/o deberá comunicarllo argumentadamente á profesora.

Se se prevé a imposibilidade de asistencia a clase, deberá comunicalo e xustificalo adecuadamente.

Nos casos de renuncia á avaliación continua, o alumnado será avaliado mediante proba única, que se celebrará ao final do cuadrimestre fóra do horario de aulas. A proba constará de preguntas e exercicios sobre os contidos do programa.

A mesma estrutura terá a proba na segunda edición de actas (xullo).

Bibliografía. Fontes de información

Bajtin, Mijail, **Teoría y estética de la novela**, Madrid,

Bajtin, Mijail, **Estética de la creación verbal**, México,

Bal, Mieke, **Teoría de la narrativa**, Madrid,

Chatman, Seymour, **Historia y Discurso**, Madrid,

Genette, Gérard, **Figuras III**, Barcelona,

Genette, Gérard, **Nuevo discurso del relato**, Madrid,

Reis, Carlos y Lopes, Ana Cristina M., **Diccionario de Narratología**, Salamanca,

Vallés Calatrava, José, **Diccionario de teoría de la narrativa**, Salobreña,

Villanueva Prieto, Darío, **Comentario de textos narrativos: la novela**, Gijón,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

(*)/

Materias que se recomenda ter cursado previamente

(*)/